

ห้องสมุดคณะเทคโนโลยีการเกษตร พระจอมเกล้าลาดกระบัง

T097680

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สวนบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

Tourists' Satisfaction on Suan Bang-rak-noi Agro-tourism,

Amphor Muang, Changwat Nonthaburi

โดย

นายวีระพันธ์ อุทาวงศ์

นายเจ็ดจรัส วงศ์ยศ

พ.ศ. 2550

รพ.
0846๑
2550

ภาคบริหารธุรกิจเกษตร
คณะเทคโนโลยีการเกษตร

DEPARTMENT OF AGRI-BUSINESS ADMINISTRATION

FACULTY OF AGRICULTURAL TECHNOLOGY

เลขหมู่.....
เลขทะเบียน..... 97680
วันเดือนปี..... 8 JUN 2003

b. 11256170
i.

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า

King Mongkut's Institute of Technology

เจ้าคุณทหารลาดกระบัง

Ladkrabang

กรุงเทพฯ(10520)

Bangkok, Thailand (10520)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
สวนบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
Tourists' Satisfaction on Suan Bang-rak-noi Agro-tourism,
Amphor Muang, Changwat Nonthaburi

โดย

นายวีระพันธ์ อุทาวงศ์
นายเจ็ดจรัส วงศ์ยศ

เสนอ

ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตร

คณะเทคโนโลยีการเกษตร สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พ.ศ. 2550

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย

อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

โดย: นายวีระพันธ์ อุทาวงศ์

นายเจ็ดจำรัส วงศ์ยศ

ชื่อปริญญา: วิทยาศาสตร์บัณฑิต (บริหารธุรกิจเกษตร)

สาขาวิชาเอก: บริหารธุรกิจเกษตร

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์:

จางค์ เมฆโหรา

๕ / มี.ค. / ๕๐

(จางค์ เมฆโหรา)

สวนบางรักน้อยจังหวัดนนทบุรี เป็นสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่มีกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่จัดไว้บริการนักท่องเที่ยว เป็นธุรกิจที่สามารถสร้างรายได้เสริมให้แก่เกษตรกรนอกเหนือจากการทำสวนผลไม้ ในการศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงส่วนผสมทางการตลาดที่เหมาะสมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เพื่อศึกษาถึงปัญหา และข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี เพื่อนำปัญหาและข้อบกพร่อง มาปรับปรุงแก้ไข และเป็นแนวทางในการเป็นผู้นำธุรกิจทางการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไปในอนาคต

ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการสวนบางรักน้อยส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในด้านต่าง ๆ โดยรวมที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง ดังนั้นทางสวนบางรักน้อยจึงควรรักษามาตรฐาน และทำการบริหารจัดการในด้านที่นักท่องเที่ยวมีระดับความพึงพอใจปานกลางนี้ให้ดียิ่ง ๆ ขึ้นไป อย่างไรก็ตามสวนบางรักน้อยยังมีข้อบกพร่องที่ต้องทำการปรับปรุงเกี่ยวกับการโฆษณา ประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว เพราะว่ามีนักท่องเที่ยวยังมีความพึงพอใจในการโฆษณา ประชาสัมพันธ์น้อย เพื่อเป็นการกระตุ้นนักท่องเที่ยวเหล่านั้นให้เกิดความต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวที่สวนบางรักน้อยมากที่สุด ทำให้สามารถพัฒนาเพื่อเพิ่มพูนรายได้ให้แก่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรต่อไปได้ในอนาคต

ข้อเสนอแนะจากผลการศึกษาครั้งนี้คือ สวนบางรักน้อยมีความเป็นธรรมชาติและสวยงาม อีกทั้งยังมีวิถีชีวิตชาวบ้านที่เรียบง่ายควรแก่การรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมไว้ โดยเฉพาะการทำสวน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อผู้ใดเห็นประโยชน์ของเอกสารนี้ กรุณา
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลไม้ซึ่งเป็นอาชีพหลักควบคู่กันไปกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้ควรมีการจัดการโฆษณา ประชาสัมพันธ์เพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้ของสวนบางรักน้อยต่อไปในอนาคต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คำนิยม

ปัญหาพิเศษฉบับนี้จะไม่สามารถสำเร็จเสร็จสมบูรณ์ได้เลย ถ้าหากไม่ได้รับความกรุณาในการแนะนำ ให้คำปรึกษา คอยดูแลใส่ใจ ตลอดจนการตรวจทานแก้ไขข้อผิดพลาดต่าง ๆ ให้ความถูกต้องและสมบูรณ์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธำรงค์ เมฆโหรา ซึ่งเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ อาจารย์ เสาวคนธ์ เลิศกาญจนะ กรรมการปัญหาพิเศษ ที่คอยให้คำปรึกษาคอยแนะนำดูแล และดร. โอปอล์ สุวรรณเมฆ ที่คอยให้กำลังใจกับคณะผู้จัดทำเสมอมา ทางคณะผู้จัดทำขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ได้ตรวจทานแก้ไขข้อบกพร่อง ตลอดจนปรับปรุงแก้ไข ให้ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น รวมทั้งขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ภาควิชาบริหารธุรกิจเกษตรทุกท่านที่คอยอบรมให้ความรู้ในด้านสาขาวิชาต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ได้ศึกษาอยู่ ณ. สถาบันแห่งนี้

ขอขอบคุณ คุณแม่ไสว ทศนียเวศ เจ้าของสวนบางรักน้อยที่ให้ความกรุณาอนุญาตให้คณะผู้จัดทำได้เข้ามาทำการศึกษา และให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลต่าง ๆ และที่จะขาดไม่ได้เลยขอบคุณเพื่อน ๆ น้อง ๆ จากสถานักศึกษา สจล. ทุกคนที่คอยช่วยเหลือในทุกเรื่อง และเป็นกำลังใจให้ตลอดเวลา

สุดท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และสมาชิกในครอบครัวของคณะผู้จัดทำที่คอยสนับสนุนและคอยให้กำลังใจ ขอขอบคุณเพื่อน ๆ ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจให้ตลอดมา

วีระพันธ์ อุทาวงศ์

เจ็ดจรัส วงศ์ยศ

มกราคม 2550

สารบัญ

	หน้า
สารบัญตาราง	(5)
สารบัญภาพ	(6)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
ขอบเขตการศึกษา	6
นิยามศัพท์	6
วิธีการศึกษา	7
กรอบแนวคิด	9
บทที่ 2 โครงร่างทางทฤษฎี	10
การตรวจเอกสาร	10
สมมติฐาน	13
แนวคิดทางทฤษฎี	14
แนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ	14
แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว	16
แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	27
แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร	34
บทที่ 3 สวนบางรักน้อย	43
ประวัติจังหวัดนนทบุรี	43
ที่ตั้งและอาณาเขต	45

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี	46
ศาลหลักเมือง	46
วัดเขมาภิรตาราม	46
วัดปราสาท	47
ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)	47
พิพิธภัณฑ์มนุษยชาติวิทยา	48
วัดชลประทานรังสฤษฎ์	48
เกาะเกร็ด	48
วัดไผ่ล้อม	49
ศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญ	49
กวานอามาน	50
สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์	50
วัดสวนแก้ว	50
ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนนทบุรี	51
ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร	51
ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา	52
อุตสาหกรรมการทำขนมหวานของจังหวัดนนทบุรี	52
เทศกาล และงานประเพณีของจังหวัดนนทบุรี	53
ประเพณีตักบาตรทำบุญพระร้อยแปด	53
ประเพณีมอญร้องไห้	54
ประวัติของตำบลบางรักน้อย	54
จุดเริ่มต้นของการจัดการท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย	55
การพัฒนาบุคลากรของตำบลบางรักน้อย	56
การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลบางรักน้อย	56
จากหน่วยงานราชการ	
การวิเคราะห์ส่วนผสมทางการตลาดของสวนบางรักน้อย	57

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์	59
ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	59
เพศ	59
อายุ	59
สถานภาพ	60
ระดับการศึกษา	60
อาชีพ	60
รายได้	60
ข้อมูลการเดินทาง และกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว	62
ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร	63
สาเหตุของการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย	63
รูปแบบการเดินทาง	63
จำนวนบุคคลที่ร่วมกลุ่มในการเดินทาง	63
ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง	63
แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว	64
การเที่ยวซ้ำ	64
กิจกรรมการท่องเที่ยว	64
ทัศนคติ และความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยว	68
ผลิตภัณฑ์	68
ราคา	70
ช่องทางจัดจำหน่าย	74
การส่งเสริมการตลาด	75
พนักงาน	76
ลักษณะกายภาพ	77
กระบวนการให้บริการ	79
ส่วนผสมทางการตลาดโดยรวม	81

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

	หน้า
การทดสอบสมมติฐาน	83
สมมติฐานที่ 1	83
สมมติฐานที่ 2	84
บทที่ 5 สรุป และข้อเสนอแนะ	85
สรุป	85
ข้อเสนอแนะ	88
เอกสารอ้างอิง	89
ภาคผนวก	96
ภาคผนวก ก	97
ภาคผนวก ข	103

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยของจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามถิ่นที่อยู่ปี พ.ศ. 2548	4
2 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศของจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามถิ่นที่อยู่ปี พ.ศ. 2548	5
3 จำนวนและลักษณะข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มนักท่องเที่ยว	61
4 จำนวนและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางและกิจกรรมการท่องเที่ยว	65
5 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อย ด้านผลิตภัณฑ์	69
6 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อย ด้านราคา	71
7 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อย ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	74
8 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อย ด้านการส่งเสริมการตลาด	76
9 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อย ด้านพนักงาน	77
10 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อย ด้านลักษณะกายภาพ	78
11 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อย ด้านกระบวนการให้บริการ	80
12 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อย ด้านส่วนผสมทางการตลาดโดยรวม	81

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ

ตารางที่		หน้า
1	กรอบแนวความคิดในการศึกษา	9
2	องค์ประกอบของการท่องเที่ยว	17
3	แผนที่แสดงเส้นทางการเดินทางในจังหวัดนนทบุรี	45

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและปัญหาของการศึกษา

สังคมไทยเป็นสังคมที่มีพื้นฐานการเกษตรมาอย่างยาวนาน พื้นที่การเกษตรของประเทศเป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์และมีความหลากหลายทางทรัพยากร พื้นที่โดยรวมของประเทศมีเนื้อที่ประมาณ 320.69 ล้านไร่ พื้นที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ทางเกษตรกรรมประมาณ 174.58 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 54.52 และถูกแบ่งออกเป็นพื้นที่ทำนา ประมาณ 79.97 ล้านไร่ พืชไร่ 50.63 ล้านไร่ ไม้ยืนต้นและไม้ผล 23.89 ล้านไร่ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542) ทำให้รูปแบบการทำเกษตรกรรม จึงมีความหลากหลาย ขึ้นอยู่กับวิธีการประกอบอาชีพของแต่ละพื้นที่ อันได้แก่ รูปแบบเกษตรผสมผสาน สวนผลไม้ ชุมชนเกษตรตลาด การเกษตร รวมทั้งวัฒนธรรมท้องถิ่นที่มีความหลากหลายและสามารถผสมกลมกลืนกับธรรมชาติ ที่มีทัศนียภาพสวยงามตามท้องถิ่นนั้น ๆ นอกจากความแตกต่างของรูปแบบการเกษตรแล้ว ผลผลิตทางการเกษตรที่ได้มีความแปลกและหลากหลายทั้งชนิด และรสชาติ โดยเฉพาะผลผลิตประเภทผลไม้ที่มีมากกว่า 200 ชนิด ที่สลับกันออกผลผลิตทั้งปี ทำให้ประเทศไทยได้รับฉายาว่าเป็น"แดนสวรรค์แห่งผลไม้เมืองร้อน" (Paradise of Tropical Fruits) ซึ่งมีทุเรียนที่ได้ฉายาว่าเป็นราชาแห่งผลไม้ (King of fruits) และมังคุดเป็นราชินีแห่งผลไม้ (Queen of fruits) (จำไพพรรณ แก้วสุริยะ, 2442) สามารถส่งออกไปขายยังต่างประเทศ ทำให้ได้เงินตราต่างประเทศจำนวนมาก เพราะพืชผลทางการเกษตรสร้างความมั่นคงให้กับประเทศ จนได้ชื่อว่าเป็นประเทศผู้ผลิตอาหารที่ยิ่งใหญ่ของโลก นอกจากนี้วัฒนธรรมทางการเกษตรที่เกิดจากภูมิปัญญาท้องถิ่น (indigenous knowledge) ยังเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงวิถีการดำเนินชีวิตของชุมชน วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณี อันเป็นเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่นที่ประกอบด้วยกระบวนการผลิต ซึ่งแต่ละขั้นตอนการทำการเกษตรนั้นมีความหลาย ได้แก่ ความเชื่อก่อนเริ่มทำการเกษตร อุปกรณ์เครื่องมือ การเก็บเกี่ยว การดูแลรักษา สิ่งเหล่านี้มีความหมายและมีคุณค่าที่มีการสืบทอดกันมาจากรุ่นหนึ่ง ซึ่งถือเป็นอารยธรรมการเกษตรที่ควรเก็บรักษาเอาไว้ ที่ผ่านมามีประเทศไทยมีการส่งเสริมการท่องเที่ยว โดยยึดแนวทางอุตสาหกรรมนิยมและทุนนิยม ทำให้เกิดรายได้จำนวนมาก และสามารถสร้างความเจริญไปสู่ภูมิภาค แต่ไม่ได้ส่งผลให้เกิดการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยส่วนใหญ่ให้ดีขึ้น กลับเป็นต้นทุนของการสร้างรายได้ที่มาจากกรทำลาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่ควรนำข้อมูลไปใช้
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยขั้นพื้นฐาน คือ ที่ดินในภาคเกษตรกรรมและการทำลายสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความเสื่อมโทรมลงไปมากตามจำนวนนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้น ซึ่งผลการสำรวจของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยในปี พ.ศ. 2540 พบว่ามีแหล่งท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรมและมีปัญหาที่ต้องดำเนินการแก้ไข จำนวน 172 แห่ง ใน 49 จังหวัด นอกจากนี้ได้เกิดความไม่เท่าเทียมกันในการใช้ทรัพยากรและการกระจายรายได้ เนื่องจากมีการกระจุกตัวอยู่เฉพาะกลุ่มผู้มีอิทธิพลและมีอำนาจทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจการท่องเที่ยวเท่านั้น ซึ่งเป็นผลมาจากการไม่เปิดโอกาสให้ชาวบ้านในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการอย่างเป็นทางการ ทั้ง ๆ ที่ทรัพยากรเหล่านั้นตั้งอยู่ในท้องถิ่นของตน รวมทั้งพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่ได้ทำลายสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นโดยไม่รู้ตัว จนกลายเป็นปัญหาสังคมในระดับชาติ ได้แก่ ปัญหา-อาชญากรรม การค้าประเวณี ยาเสพติด การเอาผิดเอาเปรียบนักท่องเที่ยว คำนิยม การด้อยคุณค่าของศิลปวัฒนธรรม (พงศิศานต์ ปองทอง, 2542) สถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อระบบสิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและท้องถิ่น ดังกล่าวข้างต้นยากที่จะฟื้นฟูให้เหมือนเดิมหรือใกล้เคียงสภาพเดิมได้ ซึ่งจะต้องใช้เวลาและเงินทุน จึงได้มีการเสนอแนวทางการพัฒนาที่เรียกว่า “การพัฒนาที่ยั่งยืน” (Sustainable Development) เป็นแนวทางการพัฒนาที่ตอบสนองความต้องการของสังคมปัจจุบัน โดยไม่บั่นทอนศักยภาพในการพัฒนาของคนในยุคหน้า จึงเกิดกระแสความคิดที่จะปรับกระบวนการและวิสัยทัศน์เสียใหม่เป็นเหตุให้มีการจัดประชุมนานาชาติด้านสิ่งแวดล้อมและพัฒนาแบบยั่งยืนขึ้นที่เมือง แวนคูเวอร์ ประเทศแคนาดา เมื่อเดือนมีนาคม พ.ศ. 2533 หรือที่เรียกว่า Globe 90 Conferenc เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาแบบยั่งยืนของประเทศต่าง ๆ ที่ประกอบอุตสาหกรรม และจากการประชุมนี้ได้พูดถึงการพัฒนาที่ยั่งยืนที่โยงไปสู่การพัฒนาด้านอื่น ๆ ด้วย โดยเฉพาะด้านการท่องเที่ยวทำให้ประเทศต่าง ๆ พยายามคิดรูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงทำให้มีการจัดประชุม “Eart Summit” ที่กรุงริโอ เดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน พ.ศ. 2535 ซึ่งประกาศแผนปฏิบัติการ 21 หรือ (Agenda 21) จึงเกิดแนวทางที่เรียกว่า “พัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน” (sustainable tourism development) (นิรนาม, 2540) เพื่อนำมาฟื้นฟูแหล่งทรัพยากรทางการท่องเที่ยวที่เสื่อมโทรม ขณะเดียวกันก่อให้เกิดการป้องกันแหล่งทรัพยากรประเภทต่าง ๆ ที่จะนำไปส่งเสริมให้เกิดการท่องเที่ยวที่ต้องถูกทำลายไป รวมทั้งคำนึงถึงความสัมพันธ์ระหว่างความต้องการที่จะพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศกับความจำเป็นในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการใช้งานในอนาคตอันจะทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน ส่งผลต่อวิถีชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนในภูมิภาคต่าง ๆ โดยมีรูปแบบการจัดการการท่องเที่ยวที่แตกต่างกันตามแหล่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว ได้แก่ การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (nature tourism) การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (cultural tourism) การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro-tourism) โดยเฉพาะรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่ได้ประสบความสำเร็จในการบริหารจัดการค่อนข้างสูงในประเทศออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นประเทศที่มีพื้นฐานทางเกษตรกรรม และปัจจุบันได้กลายเป็นรูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อให้เหมาะสมกับศักยภาพของประเทศไทยที่เป็นประเทศเกษตรกรรมเช่นกัน เป็นการเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้เข้าชม ชิม ซื้อผลิตภัณฑ์ และมีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการเกษตรซึ่งอาจเป็นไปได้ทั้งเกษตรแผนใหม่ เกษตรผสมผสาน หรือเกษตรที่ปลอดภัยหรือในชุมชนภาคเกษตร เพื่อเรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน และศึกษาประสบการณ์ความรู้ในเรื่องเกษตรกรรม รวมทั้งได้รับความเพลิดเพลินเป็นการพักผ่อนหย่อนใจอีกประการหนึ่ง ดังนั้น การสนับสนุนส่งเสริมให้มีการเดินทางเข้าไปเที่ยวชมพื้นที่ทางการเกษตรที่มีความแตกต่างกัน ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่จะให้ความรู้ ประสบการณ์ทางการเกษตร สร้างความตื่นตา ตื่นใจให้กับนักท่องเที่ยวรวมทั้งเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ แก่ผู้ที่เข้ามาชม เช่น การเข้าชมสวนไม้ผล ไม้ดอกไม้ประดับ สวนผักปลอดภัย พืชสมุนไพร ฯลฯ ทำให้เกษตรกรมีรายได้นอกเหนือรายได้ในภาคการเกษตร ซึ่งจะมีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรและให้บริการแก่นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาชมวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและทัศนียภาพที่น่าสนใจ โดยการบริหารจัดการทรัพยากรทางการเกษตรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุด และเป็นการอนุรักษ์พื้นฐานทางการเกษตรกรรมของประเทศให้คงอยู่อย่างยั่งยืน

จังหวัดนนทบุรี มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์อันยาวนานกว่า 400 ปี ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา นับว่าเป็นจังหวัดที่มีทรัพยากรการเกษตรที่อุดมสมบูรณ์ เป็นจังหวัดที่มีอาณาเขตติดต่อกับกรุงเทพฯ ประกอบด้วยอาชีพทางการเกษตรเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ของตำบลบางรักน้อยประชาชนมักตั้งบ้านเรือนอยู่ริมคลอง ซึ่งส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำลำคลองหลายสายเชื่อมโยงถึงกันมีคลองที่สำคัญซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมและเป็นแหล่งน้ำเพื่อการเกษตร ได้แก่ คลองอ้อมที่เชื่อมกับแม่น้ำเจ้าพระยา ประกอบด้วยสภาพดินมีลักษณะเป็นดินค่อนข้างเหนียวทำให้มีความอุดมสมบูรณ์สูงเหมาะสมที่จะใช้ปลูกไม้ผล พืชผัก สมุนไพร รวมทั้งไม้ดอกไม้ประดับจึงทำให้มีผลผลิตสลับกันออกทุกฤดูกาล เช่น ทูเรียน มังคุด มะม่วง มะไฟ กล้วย เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้ขึ้นชื่อว่าเป็นถิ่นกำเนิดของผลไม้คุณภาพดี รวมทั้งรสชาติก็เป็นอันดับหนึ่ง มีวิถีการดำรงชีวิตและทัศนียภาพที่น่าสนใจ ดังนั้นจากศักยภาพทางการเกษตรดังกล่าว จังหวัดนนทบุรีและกรมส่งเสริมการเกษตร การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จึงได้มีการจัดตั้งศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรบางรักน้อยขึ้น เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ผลผลิตทางการเกษตรของพื้นที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และเป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวสวนผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ และซื้อผลผลิตทางการเกษตร (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2544) เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้ให้กับกลุ่มเกษตรกรของกลุ่มเกษตรกรรมบางรักน้อยให้มีรายได้ตลอดปี ดังนั้น คณะผู้ศึกษาจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาสวนบางรักน้อย ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี เพื่อจะได้นำผลการศึกษามาใช้เป็นข้อมูลในการทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย และนำมาปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องของสวนบางรักน้อย ให้ดี และมีประสิทธิภาพ ตรงกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเพิ่มมากขึ้น จากตารางที่ 1 และ 2 เป็นการแสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติที่เข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดนนทบุรี โดยจำแนกตามถิ่นที่อยู่ปี พ.ศ. 2548 ดังนี้

ตารางที่ 1 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยของจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามถิ่นที่อยู่ปี พ.ศ. 2548

ถิ่นที่อยู่ของผู้มาเยือน	นักท่องเที่ยว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร	140,931	41.65
ภาคตะวันออก	103,473	30.58
ภาคกลาง	61,115	18.10
ภาคใต้	14,029	4.15
ภาคตะวันตก	8,417	2.49
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7,113	2.11
ภาคเหนือ	3,245	0.96
รวม	338,383	100.0

ที่มา: (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548)

ตารางที่ 2 จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศของจังหวัดนนทบุรี จำแนกตามถิ่นที่อยู่ปี พ.ศ. 2548

ถิ่นที่อยู่ของผู้มาเยือน	นักท่องเที่ยว	
	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เอเชีย	7,375	66.87
ยุโรป	2,909	26.38
อเมริกา	451	4.09
โอเชียเนีย	122	1.11
ตะวันออกกลาง	90	0.82
แอฟริกา	81	0.73
รวม	11,028	100.0

ที่มา: (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐาน ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อศึกษาถึงส่วนผสมทางการตลาด ที่เหมาะสมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
3. เพื่อศึกษาถึงปัญหา และข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของประชาชนที่ได้เข้ามาท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี
2. เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อธุรกิจการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย และสามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้ประโยชน์ได้สูงสุด
3. สามารถใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำปัญหาพิเศษที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรต่อไปในอนาคต

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาพื้นที่ของศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ต.บางรักน้อย อ.เมือง จ.นนทบุรี เพื่อทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อพื้นที่ดังกล่าวอันจะทำให้ผู้ประกอบการทราบถึงความพึงพอใจของผู้บริโภค สามารถจัดการท่องเที่ยวให้ตอบสนองความพึงพอใจของผู้บริโภคได้อย่างตรงจุด ส่วนประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ได้แก่ กลุ่มประชาชนที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักในพื้นที่ และกลุ่มนักท่องเที่ยวที่เข้ามาใช้บริการ

นิยามศัพท์

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก มีการจัดการโดยใช้หลักการเชิงอนุรักษ์โดยเกษตรกรมีส่วนร่วม มีการจัดการระบบบริหาร การจัดการคุณภาพโดยมุ่งหวังให้บังเกิดผลทางด้านส่งเสริมการพัฒนาการเกษตร การพักผ่อน การศึกษาทางวัฒนธรรม และการรักษาสภาพแวดล้อม (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542)

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว หมายถึง ความรู้สึกทางบวกที่เกิดจากการประเมินผลความสำเร็จตามต้องการของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการบริการของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักท่องเที่ยว หมายถึง ประชาชนชาวไทย และชาวต่างประเทศทั้งชาย และหญิง ที่เดินทางมาใช้บริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ในปี พ.ศ. 2549

สวนบางรักน้อย หมายถึง แหล่งท่องเที่ยวในรูปแบบเชิงเกษตรที่ตั้งอยู่ในเขต ต.บางรักน้อย อ.เมือง จ.นนทบุรี โดยมีจุดบริการแหล่งท่องเที่ยวเชิงการเกษตร เช่น สวนผลไม้ ล่องเรือชมแหล่งผลไม้พันธุ์ดั้งเดิมของจังหวัดนนทบุรี สวนทุเรียนประวัติศาสตร์ สวนเกษตรธรรมชาติ สวนไม้ดอกไม้ประดับ เป็นต้น

วิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วยกลุ่มประชากร 3 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่

1. กลุ่มผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรโครงข่ายแหล่งท่องเที่ยวของสวนบางรักน้อย
 2. กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ประชาชน ช่างราชการ และผู้แทนองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี
 3. กลุ่มนักท่องเที่ยว ได้แก่ ผู้ที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย จังหวัดนนทบุรี
- การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวที่สวนบางรักน้อย การเก็บข้อมูลในครั้งนี้จะเป็นการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม โดยให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในสวนบางรักน้อยทำแบบสอบถาม เพื่อนำผลที่ได้มาวิเคราะห์จะทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อย การศึกษาในครั้งนี้จะใช้แบบสอบถามทั้งหมดจำนวน 400 ชุด ก่อนการเก็บข้อมูลจริงจะมีการทดสอบแบบสอบถามจำนวน 20 ชุด เพื่อทดสอบถึงความบกพร่อง และนำมาแก้ไขปรับปรุงให้แบบสอบถามมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในศูนย์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อยอย่างละเอียด โดยการให้นักท่องเที่ยวทำแบบสอบถามแบบเจาะลึกโดยมุ่งประเด็นที่สำคัญ 3 ประการ ได้แก่

ตอนที่ 1. ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย

ตอนที่ 2. การเก็บข้อมูลนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเดินทาง และกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย

ตอนที่ 3. ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย

2. ข้อมูลทุติยภูมิ ได้จากการรวบรวมข้อมูลเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องของจากหน่วยงานราชการ และเอกชนที่ได้รวบรวมไว้ ซึ่งได้แก่ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เกษตรจังหวัดนนทบุรี สภาวิจัยแห่งชาติ ผลงานวิจัยจากห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งข้อมูลจากเอกสาร วารสาร และหนังสือพิมพ์ ตลอดจนข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อนำข้อมูลปฐมภูมิที่ได้จากแบบสอบถาม และการสัมภาษณ์อย่างละเอียดจากนักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย เพื่อนำมาวิเคราะห์รูปแบบความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และศึกษาด้านการตลาดของผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อยโดยใช้เครื่องมือส่วนผสมทางการตลาด ในการสร้างแบบสอบถาม จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว เป็นการวิเคราะห์เชิงพรรณนา เชิงปริมาณ การแจกแจงความถี่และร้อยละ รวมทั้งการคำนวณทางสถิติด้วยค่าไคสแควร์ χ^2 จะทำให้ทราบถึงพฤติกรรมการใช้บริการของนักท่องเที่ยว ที่มีผลต่อความพึงพอใจ แล้วทำการหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรโดยการคำนวณค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมทางสถิติ (statistic package for social sciences หรือ SPSS) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กรอบแนวความคิด

ตัวแปรต้น (X)

ตัวแปรตาม (Y)

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิดในการศึกษา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 2

โครงร่างทางทฤษฎี

การตรวจเอกสาร

ธนาภรณ์ เมทนีสุดดี (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการรับบริการสื่อวีดิทัศน์ ศึกษาเฉพาะกรณี วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่เดินทางมาชมวัดพระเชตุพนฯ มีความพึงพอใจต่อการรับบริการสื่อวีดิทัศน์ในระดับมาก ส่วนปัจจัยที่มีผลทำให้ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการรับบริการสื่อวีดิทัศน์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ได้แก่ สัญชาติ อาชีพ รายได้ต่อเดือน และปัจจัยที่มีผลทำให้ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการรับบริการสื่อวีดิทัศน์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ได้แก่ ระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยที่ไม่มีผลต่อความพึงพอใจชาวต่างประเทศ ได้แก่ เพศ อายุ วัตถุประสงค์ของการเดินทาง ประเภทนักท่องเที่ยว ประสบการณ์การท่องเที่ยว และจำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว สำหรับการศึกษาคัดค้านของสื่อวีดิทัศน์แนะนำวัดพระเชตุพนฯ รวมทั้งการรับบริการถ่ายภาพส่วนตัวด้วยวีดิทัศน์รอบตัววัดพระเชตุพนฯ พบว่า ปริมาณของยอดขายที่ก่อให้เกิดจุดคุ้มทุน เท่ากับ 8 ม้วนต่อวัน

บุญเลิศ เปเรว่า (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวสหราชอาณาจักรต่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่ ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวชาวสหราชอาณาจักรให้คะแนนความสำคัญเฉลี่ยต่อองค์ประกอบหลักของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวสูงสุดในระดับ "สำคัญมาก" ต่อองค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยวและสิ่งดึงดูดใจ โรงแรมที่พัก โครงสร้างพื้นฐานบริษัทนำเที่ยว และภัตตาคารร้านอาหารและแหล่งท่องเที่ยวยามราตรี เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านแหล่งท่องเที่ยว นักท่องเที่ยวชาวสหราชอาณาจักรให้คะแนนความสำคัญเฉลี่ยสูงสุดในระดับ "สำคัญมาก" ต่อแหล่งท่องเที่ยวประเภทวิถีชีวิตและอัยาศัยไมตรีของประชาชนแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อุณหภูมิ และสภาพอากาศ ด้านโรงแรมที่พักพบว่า นักท่องเที่ยวชาวสหราชอาณาจักรให้คะแนนความสำคัญเฉลี่ยสูงสุดในระดับ "สำคัญมากที่สุด" ต่อองค์ประกอบด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านภัตตาคารร้านอาหารและแหล่งบันเทิงยามราตรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนุญตเห็นาเป้ไซ้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พบว่า นักท่องเที่ยวชาวสหราชอาณาจักรให้คะแนนความสำคัญเฉลี่ยสูงสุดในระดับ “สำคัญมากที่สุด” ต่อองค์ประกอบด้านคุณภาพและรสชาติของอาหาร ด้านร้านจำหน่ายสินค้าที่ระลึกและศูนย์การค้าพบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมาก ด้านบริษัทนำเที่ยวพบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุด ด้านโครงสร้างพื้นฐานพบว่านักท่องเที่ยวให้ความสำคัญมากที่สุด นอกจากนี้นักท่องเที่ยวให้คะแนนความพึงพอใจสูงสุดในระดับ “สำคัญมากที่สุด”

ภาวินี เวชสิทธิ์นิรภัย (2543) ได้ศึกษาศักยภาพและปัญหาของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตรในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาศักยภาพการดำเนินงาน ปัญหา และข้อเสนอแนะของแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และศึกษาพื้นที่กรณีศึกษานมูบ้านท่องเที่ยวเกษตร ซึ่งผลการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญให้คำนิยามและความหมายการท่องเที่ยวเกษตร โดยใช้หลักการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนมากที่สุด การศึกษาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ปัจจัยด้านคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวสอดคล้องกับผู้เชี่ยวชาญมากที่สุด รองลงมา คือการบริหารจัดการท่องเที่ยวและการมีส่วนร่วมของชุมชน หรือท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยว ปัญหาการดำเนินงานที่พบว่าในแต่ละประเภทของแหล่งท่องเที่ยว ประเภทโครงการทดลองของรัฐ มีปัญหาขาดงบประมาณ ในการพัฒนาปรับปรุงสถานที่ท่องเที่ยว ปัญหาด้านการตลาด และปัญหาขั้นตอนของส่วนราชการ พบว่าศักยภาพ การท่องเที่ยวเกษตรของชุมชนอยู่ระดับต่ำ

สมศรี ภัทรรธรรม (2543) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลของการถ่ายทอดเทคโนโลยีทางการเกษตร โดยวิธีการศึกษาดูงานของประชาชนผู้สนใจในการเกษตร ในสถานที่ต่าง ๆ 7 แห่ง ตามลำดับคือ สวนจำวีระ ไร่บี.บี.ดี. (ไร่บุญรอด) โครงการพัฒนาถอยสูง สวนท่าตอนริเวอร์วิว สวนสัมมนาธร สถานีวิจัยโครงการหลวงอินทนนท์ และบริษัท เอ เอฟ เอ็ม ฟลาวเวอร์ซีดี จำกัด ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า ประชาชนผู้สนใจในการเกษตร มีความพึงพอใจมากและได้รับประโยชน์จากการศึกษาดูงานในสถานที่ สวนท่าตอนริเวอร์วิว เป็นอย่างมาก ส่งผลให้ความรู้ที่ได้ก่อนและหลังการศึกษาดูงานมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 นอกจากนี้การศึกษาดูงานในสถานที่ทั้ง 7 แห่ง สามารถนำความรู้จากการศึกษาดูงานไปประยุกต์ใช้ในระดับปานกลาง รวมทั้งพบว่า อายุ เพศ และการศึกษาเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตร โดยวิธีการศึกษาดูงานในบางประการ และบางสถานที่ แต่อาชีพของผู้สนใจการเกษตร ไม่เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลการถ่ายทอดเทคโนโลยีดังกล่าว

นิกร เกลี้ยงพิบูลย์ (2544) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อการพัฒนาสวนพฤกษศาสตร์พุแค จังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้ การพัฒนาด้านต่าง ๆ ของสวนพฤกษศาสตร์พุแคเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากมีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณ และบุคลากร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของสวนพฤกษศาสตร์พุแค โดยพบว่า เพศ ระดับการศึกษา ภูมิฐานะ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ จำนวนครั้งที่มาท่องเที่ยว แหล่งที่ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร วัตถุประสงค์ของการมาเที่ยว และระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ไม่มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวอายุ อาชีพ หลัก และประสบการณ์ของนักท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์ (2544) ได้ศึกษาหาแนวทางการจัดการที่เหมาะสม จัดทำคู่มือการจัดการปัญหาและอุปสรรคของผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร ในการจัดการด้านการสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวก พบว่า ปัจจุบันอำเภอบ้านแพ้วไม่มีการจัดการท่องเที่ยวมีศักยภาพในการจัดการได้ระดับหนึ่ง สำหรับการจัดการพื้นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรควรมีสื่อความหมายประเภท เจ้าหน้าที่นำชม เอกสาร แผ่นพับ พื้นที่ทางการเกษตรที่สามารถเดินชมได้ สถานที่ติดต่อและมีการแสดงกิจกรรมการเกษตร ส่วนสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ ห้องน้ำ-ห้องสุขา น้ำดื่ม เส้นทางเที่ยวชมที่ปลอดภัย สะดวก และเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกซึ่งการจัดการควรดำเนินให้เหมาะสมกับพื้นที่การเกษตร เพื่อคงความเป็นธรรมชาติและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุด

ฐณผกาจ คงอินทร์ (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อการพัฒนาแบบยั่งยืน กรณีศึกษาบ้านนาติน ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมืองจังหวัดกระบี่ ผลการศึกษาพบว่า บทบาทผู้นำของชุมชนในด้านการให้คำปรึกษาด้านการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมีความสัมพันธ์กับศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนปัจจัยของชุมชนอื่น ๆ คือ การรับรู้ข่าวสารด้านท่องเที่ยวเชิงเกษตร การฝึกอบรม การมีส่วนร่วมขององค์กรท้องถิ่น การติดต่อสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ของรัฐบทบาทผู้นำของชุมชนในด้านการให้อิสระในการประกอบอาชีพด้านการท่องเที่ยวและความสามารถของชุมชนในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรนั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตร ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 ส่วนสภาพปัญหาของชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร คือ การขาดแคลนน้ำเนื่องจากระบบประปาในชุมชนไม่ดี รongลงมา ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ธนากร วิชัยกุล (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองภูมิ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ นักท่องเที่ยวมีความแตกต่างกันของเพศ อายุ สถานภาพทางการศึกษา อาชีพ รายได้ ประเภทกลุ่มของนักท่องเที่ยว จำนวนวันพัก และจำนวนครั้งที่มาศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพ และการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนความแตกต่างกันทางสภาพสมรสประสบการณ์การท่องเที่ยวศูนย์ศึกษาธรรมชาติต่าง ๆ และประเภทกิจกรรมนันทนาการ มีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมทางชีวภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองผาภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี ไม่แตกต่างกัน

อิทธิพล ไทยกมล (2545) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษาชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาปรากฏดังนี้ ปัจจัยบ่งชี้เกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนในการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยหลัก คือ ปัจจัยด้านลักษณะพื้นที่ ปัจจัยด้านการจัดการ ปัจจัยด้านกิจกรรมและกระบวนการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และปัจจัยด้านการมีส่วนร่วม จากปัจจัยดังกล่าวเมื่อนำมาประเมินศักยภาพของชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ พบว่า ชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร มีศักยภาพในระดับปานกลาง โดยชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก มีศักยภาพทางด้านการจัดการสิ่งแวดล้อมเพื่อการท่องเที่ยว ทั้งนี้ยังมีข้อจำกัดที่สำคัญ คือ จำเป็นต้องมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ที่พักศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ทางเดินศึกษาธรรมชาติ และระบบกำจัดของเสีย เพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่จะเกิดขึ้นในท้องถิ่น เป็นต้น

จากการศึกษาลงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นแล้ว แสดงให้เห็นว่า ตัวแปรด้านเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ที่อยู่ปัจจุบัน (ลักษณะทางประชากรศาสตร์) และประสบการณ์การท่องเที่ยว ผู้วิจัยเห็นว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญเพราะมีอิทธิพล ต่อความพึงพอใจของบุคคล ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาตัวแปรดังกล่าวในการวิจัยครั้งนี้

สมมติฐาน

สมมติฐาน 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพอใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย

สมมติฐาน 2 ปัจจัยส่วนผลสมทางการตลาด ซึ่งได้แก่ ผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมทางการตลาด ไม่มีความสัมพันธ์กับความพอใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย

แนวคิดทางทฤษฎี

แนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

ดิเรก อุภษรห่วย (2541) กล่าวว่าความพึงพอใจ หมายถึงทัศนคติในทางบวกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งจะเปลี่ยนแปลงไปเป็นความพอใจในการปฏิบัติต่อสิ่งนั้น ดังนั้น จากแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง จึงพอสรุปได้ว่า ความพึงพอใจของบุคคลเป็นความรู้สึกทางบวกที่เกิดขึ้นจากการประเมินผลของการได้รับบริการตามความต้องการ และได้รับความสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

วิมลสิทธิ์ ชนะทุกทิต (2526) ให้ความหมายว่า ความพึงพอใจ เป็นการให้ค่าความรู้สึกของคนเราที่สัมพันธ์กับระบบในทัศนคติเกี่ยวกับความหมายของสภาพแวดล้อม ค่าความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสภาพแวดล้อมจะแตกต่างกัน เช่น ความรู้สึกดี-เลว ความพอใจ-ไม่พอใจ ความสนใจ-ไม่สนใจ เป็นต้น

กำพล ศิริอำพันกุล (2533) ได้สรุปแนวคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจไว้ 2 ประการ คือ

1. ความพึงพอใจ หมายถึง ปรากฏการณ์ในแง่นามธรรมที่เกี่ยวกับความสบายใจหรือความสุขที่ได้ประสบมา
2. ความพึงพอใจ หมายถึง ระดับความสอดคล้องกันระหว่างความคาดหวังของบุคคลและสิ่งตอบแทนที่บุคคลนั้นได้รับจริง

ศุภย์พัฒนานาทรัพย์การการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม (2548) ได้สรุปไว้ว่า แบบวัดความพึงพอใจหรือสิ่งที่เรียกว่า แบบวัดเจตคติ นั้น เป็นชุดของข้อคำถามด้านความรู้สึกที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางบวกหรือทางลบ ซึ่งมีการกำหนดระดับของคำตอบไว้เป็นช่วง ๆ (interval) ให้กลุ่มตัวอย่างเลือกตอบสนองตามความรู้สึกที่แท้จริง ซึ่งเจตคติจะประกอบด้วย 3 ส่วน คือ (1) ส่วนที่เป็นความรู้หรือเป็นความเชื่อ (cognitive or belief component) ซึ่งเป็นการรับรู้หรือความเชื่อของบุคคลต่อสิ่งเรานั้น (2) ส่วนที่เป็นความรู้สึกหรือการประเมิน (feeling or evaluating component) ซึ่งเป็นกิริยาท่าทีที่แสดงออกว่าชอบหรือไม่ชอบ ดีหรือไม่ดีต่อสิ่งเรานั้น (3) ส่วนที่เป็นพฤติกรรม (behavioral component) ซึ่งเป็นความโน้มเอียงที่จะกระทำหรือจะปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์อื่นใดโดยไม่แจ้งชื่อผู้จัดทำเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สิ่งเร้านั้น ฉะนั้นการวัดเจตคติจึงต้องวัดทั้ง 3 องค์ประกอบของเจตคติ และจะต้องวัดเป็นภาพรวม ๆ โดยพิจารณากิริยาท่าทีการตอบสนองต่อสิ่งเร้าในหลายด้านหลายประการรวมกัน มิใช่วัดจากการกระทำหรือพฤติกรรมอย่างเดียว นอกจากนั้น การวัดเจตคติยังต้องบ่งบอกทั้งปริมาณความมากน้อยของเจตคติที่มีต่อสิ่งเร้าและทิศทางที่บอกว่ามีเจตคติไปในทางบวกหรือทางลบด้วย

แบบวัดความพึงพอใจหรือเจตคติที่นิยมมี 3 ชนิด ได้แก่

1. แบบของเทอร์สโตน (Thurstone's scale) แบบวัดเจตคติของเทอร์สโตนประกอบด้วยคำถามจำนวนมากเพื่อวัดเจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ระดับของเจตคติหรือความรู้สึกตามแบบของเทอร์สโตน แบ่งออกเป็น 11 ระดับ (scale) เริ่มจากระดับไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง (1) ไปจนถึงเห็นด้วยอย่างยิ่ง (11) ระดับกลางเป็นความรู้สึกไม่แน่ใจ (6) หรืออีกนัยหนึ่ง ความรู้สึกในทางลบมีระดับ 1-5 ความรู้สึกกลางมีระดับ 6 ความรู้สึกในทางบวกมีระดับ 7-11 แต่ละข้อจะมีค่าระดับเจตคติประจำข้อ (scale value : S) ซึ่งได้มาจากการตัดสินของกลุ่มผู้ตัดสิน ซึ่งมีจำนวนประมาณ 50-100 คน การตอบผู้ตอบเลือกข้อความที่เห็นด้วยมากที่สุด จำนวนข้อตามที่กำหนดให้เลือกผู้ตอบได้คะแนนตามค่า S ของข้อที่เลือก

2. แบบของลิเคิร์ท (Likert's scale) แบบวัดเจตคติของลิเคิร์ท ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงเจตคติ หรือความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดในทางบวก ในแบบวัดจะต้องประกอบไปด้วยทั้งข้อคำถามทางบวกและทางลบในจำนวนพอ ๆ กัน ระดับเจตคติตามแบบของลิเคิร์ทนิยมแบ่งออกเป็น 5 ระดับ (Scale) คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ถ้าเป็นข้อความทางบวกจะมีคะแนน 5 4 3 2 1 (หรือ 4 3 2 1 0) ถ้าเป็นข้อความทางลบจะมีคะแนน 1 2 3 4 5 (หรือ 0 1 2 3 4) เช่น การวัดเจตคติต่อการเรียน โดยการตอบจะให้ผู้ตอบตอบทุกข้อ โดยแต่ละข้อเลือกระดับ ที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงมากที่สุด ผู้ตอบได้คะแนนตามระดับที่เลือกตอบแต่ละข้อแล้วนำมาหาค่าเฉลี่ย ได้เป็นคะแนนเจตคติของผู้นั้น

3. แบบของออสกู๊ด (Osgood's scale) แบบวัดเจตคติของออสกู๊ดเรียกกันทั่วไป วิธีหาความแตกต่างของความหมาย (semantic differential method) มีลักษณะคล้ายกับการหาความหมายของมโนทัศน์ ด้วยการกำหนดมโนทัศน์ซึ่งอาจจะเป็นคำ ข้อความ หรือวลี มาให้ตอบด้วยการประเมินจาก 7 ช่วง ตามความหมายของคำศัพท์ตรงกันข้ามเป็นคู่ ๆ แต่ละเรื่องที่จะวัดประกอบด้วยคำคุณศัพท์ 3 ประเภท หรือประเภทใดประเภทหนึ่งต่อไปนี้

1. คำคุณศัพท์แสดงการประเมิน เช่น ดี-เลว น่ารัก-น่าเกลียด หล่อ-ซีเหี่ยว เป็นต้น
2. คำคุณศัพท์แสดงศักยภาพ เช่น แข็งแรง-อ่อนแอ หนัก-เบา ใหญ่-เล็ก เป็นต้น
3. คำคุณศัพท์แสดงการเคลื่อนไหว เช่น ร่าเริง-เศร้าซึม เร็ว-ช้า สว่าง-มืด เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับเจตคติหรือความรู้สึกตามแบบของออสกูดนี้ แบ่งเป็น 7 ระดับ (scale) คือ 7 6 5 4 3 2 1 (หรือ 3 2 1 0 (-1) (-2) (-3)) จากคุณศัพท์ทางบวกไปหาคุณศัพท์ทางลบ

แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541) รายงานว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของมนุษย์ ซึ่งกระทำเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากกิจกรรมงานประจำ รวมถึงการเดินทางจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งโดยไม่คำนึงว่าระยะทางนั้นจะใกล้หรือไกล และการเดินทางนั้นจะมีการค้างแรมหรือไม่

สุจารี จันทรสุข (2541) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีมานานหลายศตวรรษ เป็นกิจกรรมทางสังคมเชิงมนุษย์สัมพันธ์ที่ก่อให้เกิดคุณค่าทางเศรษฐกิจ การพักผ่อนหย่อนใจ และการเรียนรู้ แต่เดิมนั้นเมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางไปถึงถิ่นใดก็จะปรับตัวเองให้เข้ากับวัตถุประสงค์และสิ่งแวดล้อมของถิ่นนั้น ปัจจุบันแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งจะเปลี่ยนแปลงสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ ให้เข้ากันกับนักท่องเที่ยว หรืออำนวยความสะดวกอย่างเต็มที่เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามา มาก ๆ ความหมายของการท่องเที่ยวโดยหลักการนั้นอาจกำหนดได้โดยเงื่อนไข คือเป็นการเดินทางด้วยความสมัครใจจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นชั่วคราว ด้วยวัตถุประสงค์ใด ๆ ก็ตามที่ไม่ใช่เพื่อการประกอบอาชีพหรือรายได้

องค์การสหประชาชาติ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541) มีรายงานในการประชุมว่าด้วยการเดินทางและการท่องเที่ยว ณ กรุงโรม เมื่อปี พ.ศ. 2506 ได้ให้นิยามของการท่องเที่ยวไว้ว่า หมายถึง กิจกรรมที่มีเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องอยู่ 3 ประการ คือ (1) ต้องมีการเดินทาง (2) ต้องมีสถานที่ปลายทางที่ประสงค์จะไปเยี่ยมเยือน และ (3) ต้องมีจุดมุ่งหมายของการเดินทาง

จากการที่มีผู้ให้ความหมายดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การท่องเที่ยว หมายถึง การเดินทางจากที่อยู่อาศัยปกติไปยังที่อื่นเป็นการชั่วคราว โดยมีจุดมุ่งหมายของการเดินทางว่าไปเที่ยวที่ใดหรือร่วมกิจกรรมใด โดยมีการกำหนดระยะเวลาไปกลับค่อนข้างแน่นอน

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

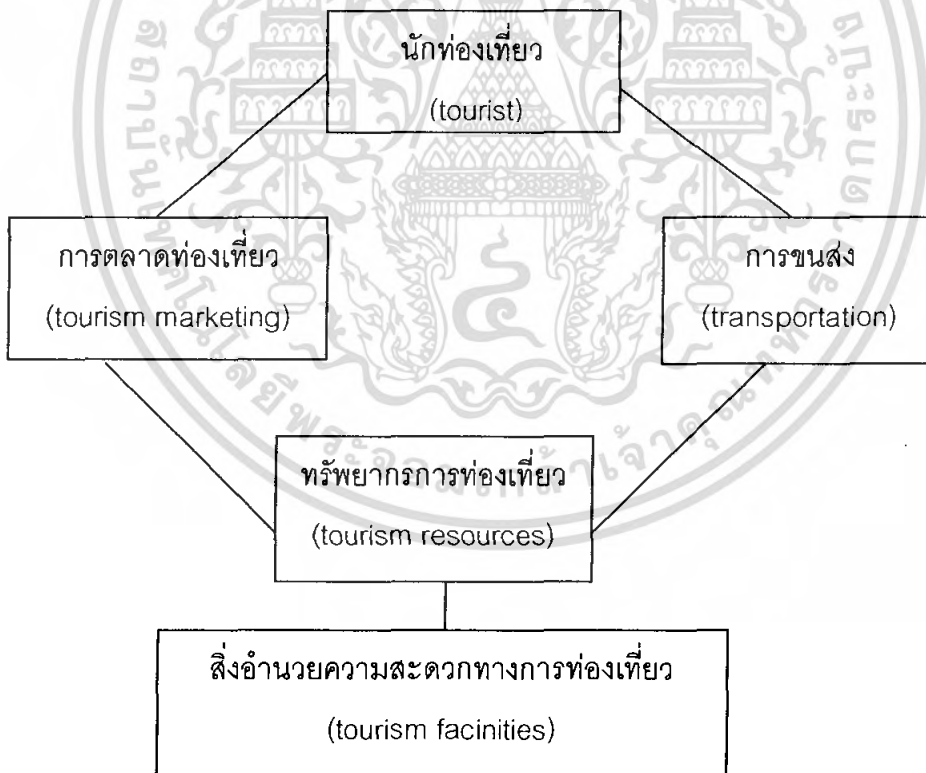
วรรณา วงษ์วานิช (2539) กล่าวว่าองค์ประกอบของการท่องเที่ยวนับว่าเป็นปัจจัยสำคัญต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศต่าง ๆ เพราะองค์ประกอบนอกจากจะช่วยกระตุ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ให้เกิดอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวแล้วยังเป็นผลดีแก่นักท่องเที่ยวโดยทั่วไปด้วย กิจกรรมของการท่องเที่ยวจำเป็นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง คือ

1. นักท่องเที่ยว
2. สินค้าท่องเที่ยวหรือสถานที่ท่องเที่ยว
3. การคมนาคมขนส่ง
4. ข้อมูลข่าวสารและการบริการ
5. ความปลอดภัยและการอำนวยความสะดวกในด้านการเข้าเมือง
6. องค์ประกอบด้านโครงสร้างพื้นฐาน
7. การสนับสนุนอื่น ๆ

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2541) มีรายงานว่า องค์ประกอบของการท่องเที่ยวจะประกอบไปด้วย 5 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันเป็นวงจรคือ

ภาพที่ 2 องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

ที่มา: (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541)

องค์ประกอบของการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวจะประกอบด้วยสิ่งสำคัญหลัก ๆ อยู่ด้วยกัน 5 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กัน ได้แก่

1. นักท่องเที่ยว เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดของการท่องเที่ยว ถ้าไม่มีนักท่องเที่ยว การท่องเที่ยวก็เกิดขึ้นไม่ได้ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งนักท่องเที่ยวออกเป็น 6 ประเภท คือ

1.1 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศ (international visitor) หมายถึง บุคคลที่มีได้พำนักถาวรในอาณาจักรไทย

1.2 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ค้างคืน (international visitor) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คืนแต่ไม่เกิน 60 วัน

1.3 นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่ไม่ค้างคืน (international excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวระหว่างประเทศที่เข้ามาอยู่ในราชอาณาจักรไทยแต่ละครั้งโดยมิได้ค้างคืน

1.4 นักท่องเที่ยวภายในประเทศ (domestic visitor) หมายถึง บุคคลทุกสัญชาติที่มีพำนักอาศัยถาวรอยู่ในราชอาณาจักรไทย และเดินทางไปยังสถานที่หนึ่งในอีกจังหวัดหนึ่งซึ่งมิใช่เป็นถิ่นที่อยู่ประจำของเขา

1.5 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืน (domestic visitor) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ค้างคืนนอกพำนักอาศัยปัจจุบันแต่ละครั้งอย่างน้อย 1 คืน

1.6 นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่ไม่ค้างคืน (domestic excursionist) หมายถึง นักท่องเที่ยวภายในประเทศที่มีได้ค้างคืนนอกที่พำนักอาศัยปัจจุบัน

2. การตลาดท่องเที่ยว การที่จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว นั้น จะต้องมี การตลาดท่องเที่ยวในการชักนำให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งการตลาดท่องเที่ยวหมายถึง ความพยายามที่จะทำให้นักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวของตน แล้วใช้สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวและบริการท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยว นั้น โดยการตลาดท่องเที่ยวอาจทำได้ 2 วิธี คือ

2.1 การให้บริการข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยว หมายถึง การให้ความรู้เกี่ยวกับ เรื่องต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว

2.2 การโฆษณาและการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว หมายถึง การสื่อสาร ข้อมูล ข่าวสารท่องเที่ยวไปยังนักท่องเที่ยวกลุ่มเป้าหมายโดยผ่านสื่อต่าง ๆ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การขนส่ง เมื่อนักท่องเที่ยวตัดสินใจจะไปท่องเที่ยวยังแหล่งท่องเที่ยวใดแล้วก็ต้องมีการบริการการขนส่งนำนักท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยว นั้น ซึ่งการขนส่งหมายถึงการจัดให้มีการเคลื่อนย้ายนักท่องเที่ยวด้านยานพาหนะประเภทต่าง ๆ จากภูมิลำเนาไปยังแหล่งท่องเที่ยวที่ต้องการและกลับสู่ภูมิลำเนา การขนส่งแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภท คือ

3.1 การขนส่งทางรถยนต์

3.2 การขนส่งทางรถไฟ

3.3 การขนส่งทางเรือ

3.4 การขนส่งทางเครื่องบิน

4. ทรัพยากรท่องเที่ยว เป็นสินค้าทางการท่องเที่ยวและเป็นจุดหมายปลายทางที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ซึ่งทรัพยากรท่องเที่ยว หมายถึงสิ่งดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยวให้เกิดการเดินทางไปเยือนหรือไปท่องเที่ยว โดยการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยได้แบ่งทรัพยากรท่องเที่ยวออกเป็น 3 ประเภท คือ

4.1 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความงามตามธรรมชาติ สามารถดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น ภูเขา ป่าไม้ น้ำพุร้อน ถ้ำ น้ำตก บ่อน้ำร้อน ชายทะเล หาดทราย ทะเลสาบ และ เกาะแก่ง เป็นต้น

4.2 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทประวัติศาสตร์โบราณ และโบราณวัตถุ เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นตามความประสงค์หรือประโยชน์ของมนุษย์ ทั้งที่เป็นมรดกโลกในอดีต และได้สร้างเสริมในปัจจุบัน แต่มีผลดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น พระราชวัง ศาสนสถาน ชุมชนโบราณ พิพิธภัณฑสถาน กำแพงเมือง อุทยานประวัติศาสตร์ และอนุสาวรีย์ เป็นต้น

4.3 ทรัพยากรท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี และกิจกรรม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มนุษย์สร้างขึ้นในรูปแบบของการดำเนินชีวิตของผู้คนในสังคม ซึ่งปฏิบัติยึดถือสืบทอดต่อกันมา ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดึงดูดให้คนไปเยือนหรือไปท่องเที่ยวยังพื้นที่นั้น เช่น สภาพชีวิตในชนบท หมู่บ้านชาวเขา ตลาดน้ำ ศูนย์วัฒนธรรม งานเทศกาลประเพณีต่าง ๆ เป็นต้น

5. สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยว เป็นสิ่งที่รองรับในการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้การเดินทางท่องเที่ยวเป็นไปด้วยความสะดวกสบายและปลอดภัย โดยสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

5.1 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยตรง เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่เกิดขึ้นเพื่อรับรองการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะประกอบด้วย 2 อย่างคือ

5.1.1 การอำนวยความสะดวกในการเข้าและออกประเทศ เป็นการอำนวยความสะดวกในการผ่านเข้าและออกประเทศของนักท่องเที่ยว ได้แก่ สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการขนถ่ายกระเป๋าเดินทาง และการตรวจตราหนังสือเดินทาง

5.1.2 การให้บริการท่องเที่ยว เป็นการให้ความสะดวกในระหว่างการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวโดยเฉพาะ ได้แก่ บริการขนส่งภายในแหล่งท่องเที่ยว บริการที่พัก แรม บริการอาหารและบันเทิง บริการนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ และบริการจำหน่ายสินค้าที่ระลึก

5.2 สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวโดยอ้อม เป็นสิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวที่มีอยู่ในประเทศแล้ว แม้จะไม่มีนักท่องเที่ยว รัฐบาลก็ต้องมีสิ่งอำนวยความสะดวกเหล่านี้แก่ประชาชนของตน ส่วนการให้บริการแก่นักท่องเที่ยวถือเป็นผลพลอยได้ ประกอบด้วย 3 อย่างคือ

5.2.1 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ได้แก่ การสื่อสาร การไฟฟ้า การประปา การสุขภาพ การศึกษา และการสาธารณสุข

5.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย ได้แก่ การป้องกันการโจรกรรม และชิงทรัพย์

5.2.3 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านอื่น ๆ เช่น การบริการแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ และการบริการเสริมความงาม เป็นต้น

ดังนั้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบจะประกอบด้วยสิ่งสำคัญหลัก ๆ อยู่ 5 องค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กันคือ (1) นักท่องเที่ยว (2) การตลาดท่องเที่ยว (3) การขนส่ง (4) ทรัพยากรท่องเที่ยว และ(5) สิ่งอำนวยความสะดวก ไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างพื้นฐาน ความปลอดภัยในที่นั้น ๆ สื่อประเภทต่าง ๆ ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้จะต้องมีการสนับสนุน ทางด้านการเงิน กฎหมาย และสถาบันต่าง ๆ ด้วย

ประเภทของการท่องเที่ยว

การที่นักท่องเที่ยวจะตัดสินใจเลือกการท่องเที่ยวประเภทใดนั้น ขึ้นอยู่กับความหลากหลายของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งดึงดูดใจ เพื่อสนองความต้องการในด้านต่าง ๆ ที่แตกต่างกันไปของแต่ละบุคคล

วรรณ วรชวานิช (2539) กล่าวไว้ว่าโดยทั่วไปแล้วอาจจะแบ่งประเภทของการท่องเที่ยวออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การท่องเที่ยวภายในประเทศ เป็นการท่องเที่ยวไปตามสถานที่ต่าง ๆ ภายในประเทศ การท่องเที่ยวลักษณะนี้จะต้องมีสิ่งจูงใจหลายอย่าง เช่น ความสวยงามของภูมิประเทศ ความสะดวกสบายในการเดินทาง ความปลอดภัย ตลอดจนการโฆษณา เป็นต้น หรือสิ่งจูงใจโดยเฉพาะของสถานที่นั้น เช่น หลักฐานทางประวัติศาสตร์ หรือศิลปวัฒนธรรมประจำท้องถิ่น เป็นต้น

2. การท่องเที่ยวต่างประเทศ เป็นการท่องเที่ยวไปยังสถานที่ที่ต่างไปจากประเทศของตน และต้องผ่านขบวนการระหว่างประเทศหลายอย่าง เช่น ศุลกากร และด่านตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น ใช้ภาษาต่างประเทศ และอาจจะต้องมีมัคคุเทศก์เป็นผู้นำ การท่องเที่ยวต่างประเทศนี้ ขนาดของประเทศเป็นสิ่งสำคัญ เช่น ประเทศที่มีขนาดใหญ่มักจะมีสิ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวมาก เพราะมีโอกาสที่จะมีสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและสิ่งอื่น ๆ หลายอย่างมากกว่าประเทศขนาดเล็ก แต่บางครั้งการที่จะต้องเดินทางไกล ๆ ก็อาจจะเป็นอุปสรรค หรือทำให้นักท่องเที่ยวหมดความสนใจ หรือมีความสนใจน้อยลงก็ได้

นอกจากนั้นการท่องเที่ยวยังขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการไปเที่ยวอีกด้วย ตัวอย่าง เช่น การไปท่องเที่ยวในระหว่างวันหยุดอาจจะเป็นการไปตากอากาศ ชมสภาพบ้านเมือง หรือไปดูชีวิตความเป็นอยู่ในชนบทรวมถึงการไปเยี่ยมเยียนเพื่อนฝูง เป็นต้น จากวัตถุประสงค์ดังกล่าวอาจจะแบ่งลักษณะของการท่องเที่ยวออกเป็นได้ 6 ลักษณะ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวเพื่อความสนุกสนานและความบันเทิง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ ประกอบกับความอยากรู้อยากเห็น เพื่อชมทิวทัศน์วัฒนธรรม ประเพณี ชีวิตความเป็นอยู่ท้องถิ่นต่าง ๆ หรือท่องเที่ยวไปตามสถานที่ท่องเที่ยวต่าง ๆ เพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน บางครั้งเป็นการไปเพื่อเปลี่ยนบรรยากาศ และสถานที่พักอาศัย การท่องเที่ยวแบบนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่น ธรรมเนียม ฐานะทางเศรษฐกิจของนักท่องเที่ยว และสิ่งดึงดูดความสนใจของสถานที่แต่ละแห่ง เป็นต้น

2. การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อน เป็นการใช้เวลาว่าง เพื่อพักผ่อนร่างกายและสมอง อาจรวมถึงการพักผ่อนหลังการเจ็บป่วยโดยใช้เวลาพักผ่อนให้นานที่สุดเท่าที่จะทำได้ สถานที่ไปพักจะเลือกที่สงบ สะดวกสบาย อากาศบริสุทธิ์ เช่น ชายทะเล หรือบนภูเขาที่ห่างไกลจากความอึกทึกครึกโครม เป็นต้น

3. การท่องเที่ยวเพื่อศึกษาวัฒนธรรม เป็นการท่องเที่ยวที่มักจะมีจุดประสงค์ที่จะศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับวัฒนธรรมของท้องถิ่นต่าง ๆ ควบคู่ไปกับการท่องเที่ยวด้วย เป็นการศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ทั้งในแอมนุษยวิทยาและสังคมวิทยา เช่น ชมโบราณสถาน ศิลปะ หรือการแสดงต่าง ๆ เป็นต้น

4. การท่องเที่ยวเพื่อการกีฬา การท่องเที่ยวแบบนี้มีจุดประสงค์ 2 ประการ คือ

ประเภทแรก เป็นการไปชมการแข่งขันกีฬาที่ตนสนใจ เช่น ฟุตบอล มวย เทนนิส ฯลฯ การแข่งขันกีฬานี้ถึงแม้ว่าจะมีการย้ายสถานที่แข่งขันก็ยังมีผู้ชมติดตามไปชมอยู่เสมอ

ประเภทที่สอง เป็นการท่องเที่ยวเพื่อไปเล่นกีฬาหรือออกกำลังกาย ซึ่งการท่องเที่ยวประเภทนี้สถานที่ที่จะไปเป็นสิ่งดึงดูดให้เกิดการท่องเที่ยว เช่น ชายทะเล ภูเขา หรือการเดินป่า เพื่อยิงนกตกปลา หรือส่องสัตว์ เป็นต้น จากจุดประสงค์ดังกล่าวจะพบว่าประเทศที่มีทัศนียภาพหรือลักษณะภูมิประเทศหลาย ๆ แบบ มักจะได้ประโยชน์จากการท่องเที่ยวประเภทนี้มาก

5. การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ การประชุม และสัมมนา ความจริงแล้วลักษณะการท่องเที่ยวแบบนี้ไม่น่าจะจัดว่าเป็นการท่องเที่ยว ทั้งนี้เพราะตามหลักแล้ว การท่องเที่ยวต้องเป็นการเดินทางไปเพื่อที่จะท่องเที่ยวหรือพักผ่อน แต่ความจริงแล้วผู้ที่ไปเพื่อธุรกิจหรือสัมมนามักจะแบ่งเวลาส่วนหนึ่งไว้สำหรับการท่องเที่ยว การท่องเที่ยวแบบนี้สิ่งที่จะเป็นปัจจัยดึงดูดนักท่องเที่ยวคือ ต้องมีสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ มีสถานที่พักอาศัยหรือโรงแรม และระบบการคมนาคมที่ดี สะดวก รวดเร็ว ปัจจุบันนี้การท่องเที่ยวลักษณะนี้มีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ

6. การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา คือ การที่บุคคลไปต่างประเทศเพื่อการศึกษาดูงาน หรือวิจัย หรือการแลกเปลี่ยนอาจารย์ นักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัย และจะอยู่ในประเทศนั้นเป็นเวลานานนับเดือน การท่องเที่ยวประเภทนี้รวมถึงการท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาภายในประเทศด้วย จัดว่าเป็นการท่องเที่ยวที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศอย่างหนึ่ง

จากจุดประสงค์ดังกล่าวข้างต้นทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวเจริญก้าวหน้ากลายเป็นธุรกิจระหว่างชาติที่จะต้องอาศัยความร่วมมือซึ่งกันและกัน ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการแข่งขันและปรับปรุงบริการด้านการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เข้ามาท่องเที่ยวในประเทศมากยิ่งขึ้น และมีรูปแบบของการท่องเที่ยวแบบใหม่ ๆ เกิดขึ้นเสมอ เพื่อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เช่น การท่องเที่ยวเพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวแบบเกษตร (Agro tourism) เป็นต้น

สมพุทธ ธุระเจน (2540) กล่าวว่า แหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีสิ่งดึงดูดใจ สามารถจูงใจให้นักท่องเที่ยวเดินทางไปเยือน แหล่งท่องเที่ยวบางแห่งอาจมีสิ่งจูงใจหลายอย่าง หรือบางแห่งอาจมีสิ่งจูงใจเพียงอย่างเดียว สิ่งจูงใจในแหล่งท่องเที่ยวอาจแบ่งได้ดังนี้

1. ทรัพยากรธรรมชาติ เช่น ภูมิอากาศ ชายทะเล ภูเขา น้ำตก ถ้ำ และทิวทัศน์ตามธรรมชาติ เป็นต้น
 2. ทรัพยากรวัฒนธรรม เช่น แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และโบราณวัตถุ เป็นต้น
 3. สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เช่น สวนสาธารณะ และสวนสนุก เป็นต้น
 4. เทศกาล เช่น งานแห่เทียนพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี และงานช้างจังหวัดสุรินทร์ เป็นต้น
 5. กิจกรรมเฉพาะอย่าง
 6. สิ่งดึงดูดใจทางจิตวิทยา เช่น การล่องแก่งที่ค่อนข้างเสี่ยงภัย และการปีนเขา เป็นต้น
- ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (2538) ได้จำแนกแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะเด่นของความสนใจ และกิจกรรมที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ออกเป็น 7 ประเภท คือ
1. ประเภทโบราณสถาน ได้แก่ พระราชวัง สิ่งก่อสร้าง อาคารที่มีความสำคัญในทางประวัติศาสตร์ ปราสาท และป้อมปราการ นอกจากนี้ยังหมายรวมถึง อนุสาวรีย์ต่าง ๆ ด้วย
 2. ประเภทศาสนสถาน ได้แก่ วัด โบสถ์ เจดีย์ และศูนย์กิจกรรมทางศาสนา
 3. ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ทะเล ชายหาด ป่าไม้ แม่น้ำ ลำคลอง ภูเขา ถ้ำ น้ำตก น้ำพุร้อน ทะเลสาบ และหนองบึง
 4. ประเภทสถานเริงรมย์ ได้แก่ โรงละครและการแสดง ร้านอาหารที่มีชื่อเสียง และร้านขายของในศูนย์การค้าต่าง ๆ
 5. ประเภทอุตสาหกรรมและหัตถกรรม อาจเป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็ก ทำเครื่องเงิน จักรสาน ทอผ้า ทำร่ม ปั่นหม้อ และปั้นโอ่ง
 6. ประเภทศิลปวัฒนธรรมและการศึกษา ได้แก่ พิพิธภัณฑ์ ศูนย์ศิลปวัฒนธรรม ศูนย์วิจัยหรือย่านที่มีการผลิตสินค้าประจำวัน และประเพณีประจำถิ่น
 7. ประเภทอื่น ๆ ได้แก่ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สนามกีฬา และสวนสนุก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกเหนือปัจจัยทางด้านทรัพยากรธรรมชาติ และปัจจัยทางด้านวัฒนธรรมซึ่งเป็นสิ่งที่มนุษย์ได้สร้างขึ้น เพื่อเป็นสิ่งที่ดึงดูดที่ก่อให้เกิดการท่องเที่ยวแล้ว ยังมีปัจจัยที่สำคัญที่มีผลให้เกิดการเพิ่มการลดความต้องการทางการท่องเที่ยว คือ ลักษณะเฉพาะฤดูกาล ที่มีส่วนสำคัญในการกำหนดลักษณะสิ่งดึงดูดใจ ความยากลำบากในการคมนาคมและแม้แต่ความสามารถที่จะไปเที่ยวได้ของนักท่องเที่ยว โดยแหล่งท่องเที่ยวบางแห่งจะสวยงามชวนดู หรือมีกิจกรรมน่าสนใจเฉพาะฤดูหนาวหรือฤดูร้อนเท่านั้น เช่นการไปดูดอกบัวตองบานก็จะไปได้เฉพาะช่วงเดือนพฤศจิกายนของแต่ละปีเท่านั้น เป็นต้น

ดังนั้น สรุปได้ว่า ประเภทของการท่องเที่ยว สามารถแบ่งได้หลายประเภทแล้วแต่จะกำหนดลักษณะและจุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยว รวมถึงสิ่งดึงดูดใจในสถานที่ท่องเที่ยววันนั้น ๆ แต่ปัจจุบันได้มีการท่องเที่ยวแบบใหม่เพิ่มมากขึ้น ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และการท่องเที่ยวเกษตรเข้ามาเป็นตัวเลือกให้กับนักท่องเที่ยวเลือกอีกทางหนึ่ง

การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

วรรณา วงษ์วานิช (2539) ได้ให้ความหมายของการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึง การพัฒนาที่สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว และผู้เป็นเจ้าของท้องถิ่น ในปัจจุบัน โดยที่มีการปกป้องและสงวนรักษาโอกาสต่าง ๆ ของอนุชนรุ่นหลังด้วย การท่องเที่ยวแบบนี้จะมีความหมายรวมถึง การจัดการทรัพยากรเพื่อตอบสนองความจำเป็นทางเศรษฐกิจ สังคม และความงามทางสุนทรียภาพในขณะที่สามารถรักษาเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและระบบนิเวศน์ด้วย

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2542) กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน หมายถึงการท่องเที่ยวที่มีลักษณะสำคัญ 6 ประการ ดังนี้

1. การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวทุกประเภททั้งแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ โบราณสถาน และแหล่งท่องเที่ยวประเภทศิลปวัฒนธรรม ประเพณี
2. การท่องเที่ยวที่มีความรับผิดชอบต่อทรัพยากรท่องเที่ยว และสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว
3. การท่องเที่ยวที่ให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส เรียนรู้และได้ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ ธรรมชาติ และวัฒนธรรม
4. การท่องเที่ยวที่ให้ผลตอบแทนแก่ผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวระยะยาว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. การท่องเที่ยวที่ให้ประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่น และคืนประโยชน์กลับสู่ทรัพยากรท่องเที่ยวและสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่นด้วย

อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์ (2544) ได้ให้ความหมาย การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนว่า หมายถึง รูปแบบการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างยาวนานและไม่ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ และเอกลักษณ์วัฒนธรรมของท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวและประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้

ดังนั้น การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน จึงหมายถึง รูปแบบของการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรได้อย่างยาวนาน โดยไม่มีส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม และเอกลักษณ์วัฒนธรรม วิถีชีวิตของท้องถิ่น ขณะเดียวกันก็เกิดความพึงพอใจและสามารถตอบสนองความต้องการของผู้ประกอบธุรกิจการท่องเที่ยว ประชาชนในแต่ละท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของ และนักท่องเที่ยวผู้มาเยือนได้

รูปแบบการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

การพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ก่อให้เกิดทางเลือกแก่นักท่องเที่ยวซึ่งมีการนำเสนอในหลายรูปแบบดังนี้

จำไพพรรณ แก้วสุริยะ (2542) ได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนไว้ ดังนี้

1. รูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (natural based tourism) ซึ่งรูปแบบการท่องเที่ยวที่นิยมจัดกันในประเทศไทย ได้แก่

1.1 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (ecotourism) เป็นการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ โดยมีกระบวนการการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้องภายใต้การจัดการสิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่นเพื่อให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน

1.2 การท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางทะเล (marine ecotourism) คือการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบต่อแหล่งธรรมชาติทางทะเลที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศทางทะเล เช่น เดินชมธรรมชาติป่าบนเกาะ ป่าชายหาด ป่าชายเลน และการดำน้ำดูปะการัง เป็นต้น

1.3 การท่องเที่ยวเชิงธรณีวิทยา หรือศิลาสัญจร (litho travel) การท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติที่เป็นหินผา ลานหินทราย อุโมงค์โพรง ถ้ำน้ำลอด ถ้ำหินงอกหินย้อย เพื่อดูความ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

งานภูมิทัศน์ที่มีความแปลกของการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่โลก คือการรวมชาติของหินประเภทต่าง ๆ และซากบรรพชีวินหรือฟอสซิล

1.4 การท่องเที่ยวเชิงเกษตร (agro tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรม สวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์และเลี้ยงสัตว์ เพื่อชื่นชมความงาม และเพลิดเพลินในสวนเกษตร

2. รูปแบบของการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม (cultural based tourism) มีการจัดรายการท่องเที่ยวในรูปแบบของการท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรมไว้หลายประเภท ได้แก่

2.1 การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม (cultural tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวเพื่อชมงานประเพณีต่าง ๆ ที่ชาวท้องถิ่นนั้น ๆ ได้จัดขึ้น เพื่อศึกษา ความเชื่อ การยอมรับนับถือ การเคารพ พิธีกรรมต่าง ๆ และได้รับความรู้มีความเข้าใจต่อสภาพสังคม และวัฒนธรรม ได้แก่ งานประเพณีในราชสำนัก (ประเพณีหลวง) และประเพณีพื้นบ้าน อาทิเช่น พระราชพิธีจรดพระนังคัลแรกนาขวัญ ประเพณีสงกรานต์ ประเพณีลอยกระทง เป็นต้น

2.2 การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ (historical tourism) หมายถึง การเดินทางไปยังแหล่งท่องเที่ยวทางโบราณคดีและประวัติศาสตร์ เพื่อชื่นชมและเพลิดเพลินในสถานที่ท่องเที่ยว ได้มีความรู้ความเข้าใจต่อประวัติศาสตร์และโบราณคดีในท้องถิ่น ได้แก่ การจัดรายการเส้นทางท่องเที่ยวตามรอยประวัติศาสตร์ต่าง ๆ อาทิเช่น ทิวทัศน์เส้นทางศิลปะขอม ตามรอยพ่อขุนเม็งราย เที้ยวอุทยานประวัติศาสตร์ต่าง ๆ เป็นต้น

2.3 การท่องเที่ยวเชิงวิถีชีวิตชนบท (rural tourism หรือ village tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวในหมู่บ้านชนบทที่มีลักษณะวิถีชีวิต และผลงานสร้างสรรค์ที่มีเอกลักษณ์พิเศษ มีความโดดเด่น เพื่อความเพลิดเพลิน ได้ความรู้ และภูมิปัญญาพื้นบ้าน ได้แก่ การท่องเที่ยวหมู่บ้านช้าง-ปางช้าง หมู่บ้านทอผ้า หมู่บ้านทำเครื่องเงิน หมู่บ้านทำร่ม หมู่บ้านจักสาน และหมู่บ้านทำเครื่องปั้นดินเผา

3. รูปแบบของการท่องเที่ยวผสมผสาน มีทั้งการผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวแบบผจญภัยกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ซึ่งเมื่อผสมกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เรียกว่า eco adventure travel เมื่อผสมกับการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม จะเรียกว่า eco cultural travel ได้แก่ การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพ

ดังนั้น สรุปได้ว่า รูปแบบการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนมีได้หลายรูปแบบซึ่งแบ่งได้ 3 รูปแบบหลัก ๆ คือการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ การท่องเที่ยวในแหล่งวัฒนธรรม และการท่องเที่ยว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบผสมผสานในที่นี้ การท่องเที่ยวเกษตร จัดเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติในรูปแบบหนึ่งด้วยที่มีผลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

แนวความคิดเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การท่องเที่ยวเกษตร (Agro-Tourism) เป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่เน้นชัดเจนว่ามีใช่เป็นแนวทางของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร (Ecotourism หรือ Soft-Tourism) (สร้อยดี อาสาสมัครพิกิจ, 2540) โดยจุดมุ่งหมายของการท่องเที่ยวประเภทนี้ เป็นการผสมผสานระหว่างการนำวิถีการดำเนินชีวิต วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีความเป็นอยู่ของชาวชนบท รูปแบบของกิจกรรม และการประกอบอาชีพทางเกษตรที่มีความหลากหลายรูปแบบ รวมทั้งทัศนียภาพของธรรมชาติอันสวยงามมาจัดให้มีระบบการบริหารจัดการโดยเกษตรกรหรือชุมชนเกษตร โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติและวัฒนธรรมเกษตรบนพื้นที่จริง และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเกษตร ก่อให้เกิดความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ (อุไรวรรณ, 2544)

ความหมายของการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นำชัย ทนุผล (2540) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ (Agro-ecotourism) หมายถึง การท่องเที่ยวที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อการเรียนรู้ และเข้าใจในธรรมชาติ วัฒนธรรมการเกษตร อันเกิดจากภูมิปัญญาและวิถีของคนในท้องถิ่น โดยเปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับธรรมชาติและวัฒนธรรมการเกษตรบนพื้นที่จริง ซึ่งจะยึดหลักแหล่งการเคารพ ซึ่งศักดิ์ศรีของระบบนิเวศ เอื้ออำนวยประโยชน์ และโอกาสทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนท้องถิ่น

เดชา ไต้สูงเนิน (2543) ให้ความหมายการท่องเที่ยวเกษตรว่าเป็นโครงการที่จัดขึ้นโดยกรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เพื่อตอบสนองนโยบายปีท่องเที่ยวไทย 2541-2542 มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว และเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรโดยใช้ทรัพยากรการเกษตรที่มีอยู่แล้วในท้องถิ่นชนบทให้เป็นประโยชน์ซึ่ง มีรูปแบบการท่องเที่ยว 3 ลักษณะ คือ (1) แหล่งท่องเที่ยวประเภทเทศกาลหรือปรากฏการณ์ (2) แหล่งท่องเที่ยวประเภทรายบุคคลหรือรายกิจกรรม และ (3) แหล่งท่องเที่ยวประเภทชุมชนหรือหมู่บ้านท่องเที่ยวเกษตร

ภาวินี เวชสิทธิ์นิรัย (2543) ให้ความหมายของการท่องเที่ยวเกษตรใน 3 ลักษณะมีดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. พิจารณาจากหลักองค์ประกอบ คือการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมหลักด้านการเกษตรที่สามารถดึงดูดและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยว โดยมีบริการจัดไว้ให้รองรับเพื่อตอบสนองตามมาตรฐานความต้องการของนักท่องเที่ยวให้ได้รับความรู้และเพลิดเพลิน โดยนักท่องเที่ยวมีความสามารถและยินดีจะจ่ายเพื่อเข้าถึงแหล่งและใช้บริการนั้น

2. พิจารณาจากหลักการเชิงระบบ คือการท่องเที่ยวที่ทรัพยากรแหล่งท่องเที่ยวมีกิจกรรมเกษตรเป็นหลัก มีการบริหารและการจัดไว้เพื่อรองรับการท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดความพึงพอใจแก่นักท่องเที่ยวและสร้างรายได้แก่เกษตรกร และมีการจัดการผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นในการท่องเที่ยวเกษตร

3. พิจารณาจากการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย การคำนึงถึงปัญหา ผลกระทบสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมของชุมชนและมีการจัดระบบบริหาร และจัดการที่ดี คือการท่องเที่ยวที่มีกิจกรรมการเกษตรเป็นหลัก มีการจัดการที่ใช้หลักการเชิงอนุรักษ์โดยเกษตรกรเข้ามามีส่วนร่วม มีการจัดระบบการบริหาร การจัดการคุณภาพ โดยมุ่งให้บังเกิดผลทางด้านการส่งเสริมการพัฒนาการเกษตร การพักผ่อน การศึกษาทางวัฒนธรรม และการรักษาสภาพแวดล้อม

อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์ (2544) กล่าวว่า การท่องเที่ยวเกษตร หมายถึงการเดินทางไปเยี่ยมชมพื้นที่ที่มีกิจกรรมด้านการเกษตรกรรมเป็นหลัก โดยมีการจัดการประเภทของการบริการต่าง ๆ ไว้รองรับ เพื่อให้ให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ ประสบการณ์และเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ รวมทั้งเป็นการอนุรักษ์พื้นที่และกิจกรรมการเกษตรให้มีคุณภาพและยั่งยืนต่อไป

ดังนั้น สรุปได้ว่า การท่องเที่ยวเกษตร (agro-tourism) หมายถึง การเดินทางท่องเที่ยวไปยังพื้นที่เกษตรกรรมสวนเกษตร วนเกษตร สวนสมุนไพร ฟาร์มปศุสัตว์ และเลี้ยงสัตว์ โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อชื่นชมความสวยงาม ความสำเร็จ เพื่อที่จะเรียนรู้ เข้าใจในวัฒนธรรมเกษตรอันเกิดจากภูมิปัญญาและวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น และได้เพลิดเพลินสนุกสนานไปด้วย รวมถึงได้รับประสบการณ์ใหม่บนพื้นฐานการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อมของสถานที่แห่งนั้น

ประเภทของการท่องเที่ยวเกษตร

กรมส่งเสริมการเกษตร (2544) ได้แบ่งประเภทของการท่องเที่ยวเกษตรดังนี้

1. การทำนา (rice cultivation)
2. การทำสวนไม้ตัดดอก (cutting flowers)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สง 3. การทำสวนผลไม้ (horticulture) เท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4. การทำสวนครัวสวนผัก (vegetable)
5. การทำสวนสมุนไพร (herbs)
6. การทำฟาร์มปศุสัตว์ (animal farming)
7. งานเทศกาลผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ (product festival)

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2543) ได้จำแนกลักษณะของพื้นที่ทางการเกษตรกรรม ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร ได้ดังนี้

1. รูปแบบการทำนา ที่มีการใช้วัฒนธรรมดั้งเดิมในการเตรียมดินและเก็บเกี่ยว เช่น ใช้ควาย ใช้โค ไถนา การเก็บเกี่ยวและนวดด้วยแรงงานคน มีการประกอบอาชีพเสริม ได้แก่ การยกยอ ลอบจับปลา เป็นต้น ซึ่งวัฒนธรรมแบบนี้สามารถพบเห็นได้บริเวณจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และอ่างทอง
2. รูปแบบเกษตรผสมผสาน ได้แก่ การปลูกพืชปลอดสารพิษ ร่วมกับไม้ผลและชุดบ่อเลี้ยงปลา หรือทำนาควบคู่กันไป สามารถทำผักสลัด ขายผลไม้ บึงปลาหรือกุ้งขายให้นักท่องเที่ยว รูปแบบนี้พบมากในจังหวัดนครปฐม และราชบุรี เป็นต้น
3. รูปแบบสวนผลไม้ ไม้ผลที่เป็นที่นิยมของชาวต่างชาติ ได้แก่ มะม่วง ส้มโอ มังคุดทุเรียน ลำไย และลิ้นจี่ ซึ่งสามารถจัดเทศกาลชิมผลไม้ของแต่ละจังหวัดได้ โดยให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเก็บผลไม้ด้วยตนเอง โดยจัดกรรมวิธีการเก็บที่หลากหลาย
4. รูปแบบไม้ดอกไม้ประดับ ได้แก่ สวนไม้ดอกไม้ประดับที่จังหวัดนครปฐม เชียงใหม่ เชียงราย และนครราชสีมา
5. รูปแบบเกษตรเชิงอนุรักษ์ผสมกับวัฒนธรรมชาวไทยภูเขา เช่น การทำการเกษตรบนพื้นที่สูงในท้องถิ่นจังหวัดเพชรบูรณ์ เชียงใหม่ เชียงราย และแม่ฮ่องสอน เป็นต้น
6. รูปแบบศูนย์ศึกษาและศูนย์วิจัยทดลองของหน่วยงานราชการต่าง ๆ ที่สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้
7. โครงการหลวงและโครงการพระราชดำริ เช่น โครงการหลวงดอยอินทนนท์ โครงการหลวงดอยอ่างขาง เป็นต้น ซึ่งมีพันธุ์ไม้หลากหลายและสวนผักต่าง ๆ สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตรได้
8. รูปแบบชุมชนเกษตรกร เช่น ชุมชนประมง ชุมชนชาวเขา เป็นต้น ซึ่งเป็นการรวมวิถีชีวิตและวัฒนธรรมพื้นบ้านเข้าไปด้วย
9. รูปแบบสวนเกษตรหรือฟาร์มของเอกชน เช่น ไร่บีเอ็น จังหวัดเพชรบูรณ์ ไร่บุญรอด จังหวัดเชียงราย ฟาร์มแม่สา และฟาร์มผีเสื้อแม่สา จังหวัดเชียงใหม่ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

10. รูปแบบตลาดการเกษตร เช่น ตลาดน้ำดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี เป็นต้น ตลอดจนตลาดสดผลไม้ในเทศกาลต่าง ๆ

ดังนั้น สรุปได้ว่าประเภทของการท่องเที่ยวเกษตร แบ่งได้หลายประเภทแต่ที่สำคัญคือ แบ่งตามสภาพพื้นที่ที่ทำการเกษตรนั้น ๆ หรือกิจกรรมทางการเกษตรเป็นหลัก แล้วแต่สภาพของแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

องค์ประกอบของการท่องเที่ยวเกษตร

สุวรรณณี วัธนจิตต์ (2541) กล่าวว่าเมื่อพิจารณาจากระบบการท่องเที่ยวมีองค์ประกอบ การท่องเที่ยวเกษตรที่สำคัญ 3 ส่วน คือ ทรัพยากรการท่องเที่ยว การเกษตร ตลาดการท่องเที่ยว และการบริการท่องเที่ยว กล่าวคือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวการเกษตร หมายถึง ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิต ผลผลิตทางการเกษตร ไม่ว่าจะเป็นแสงแดด ดิน น้ำ ตลอดจนพันธุ์พืช-พันธุ์สัตว์ ซึ่งเกิดจากการจัดการโดยมนุษย์ก่อให้เกิดผลผลิตทางการเกษตร เพื่ออุปโภคบริโภค ในที่นี้อาจเรียกทรัพยากรท่องเที่ยว การเกษตรนี้ว่า แหล่งเกษตรกรรม ซึ่งปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่อแหล่งเกษตรกรรมโดยครอบคลุมบทบาท ของพื้นที่ กระบวนการ และกิจกรรมการเกษตร สามารถคัดเลือกนำมาใช้เป็นทรัพยากร การท่องเที่ยวได้

2. ตลาดการท่องเที่ยวเฉพาะ เป็นตลาดที่ให้ความสำคัญกับการท่องเที่ยวเฉพาะเรื่อง มากขึ้น นักท่องเที่ยวประเภทนี้จะให้ความสำคัญต่อการเรียนรู้กิจกรรมเฉพาะด้าน เช่น การศึกษา วิถีชีวิต การศึกษาวัฒนธรรม โบราณสถานโบราณวัตถุเฉพาะด้าน เป็นต้น จึงทำให้มีความชัดเจน ในด้านการจัดการ การตลาดมากขึ้น ปัจจุบันนักท่องเที่ยวประเภทนี้มีปริมาณมากขึ้น เช่น มีการ จัดทัวร์การเดินทางการเกษตรกรรมของท้องถิ่น จังหวัดเพชรบุรี การจัดทัวร์ผลไม้ เป็นต้น

3. บริการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร และการบริการการนำเที่ยว เป็นต้น จะต้อง เกี่ยวเนื่องกับเกษตรกรรมและชนบท ปัจจุบันธุรกิจบริการที่พักค้างแรม เช่น โรงแรม รีสอร์ท และ เกสต์เฮาส์ เป็นต้น ให้บริการกับนักท่องเที่ยวนั้นไม่เพียงพอ แต่มีตัวอย่างการบริการที่อยู่ในรูปแบบ ธรรมชาติที่เห็นได้ชัดเจน คือ การพักตามบ้าน (home stay) และพักตามสวนเกษตรต่าง ๆ (farm stay)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลักษณะและรูปแบบของกิจกรรมที่จะให้บริการนักท่องเที่ยว

ในแหล่งท่องเที่ยวเกษตรแต่ละแห่งจะมีกิจกรรมที่จะให้บริการนักท่องเที่ยวหลาย ๆ กิจกรรมแล้วแต่สภาพของจุดท่องเที่ยวเกษตรแต่ละแห่ง ดังนี้

1. ประเภทการแสดงสินค้าหรือสาธิต

1.1 แปลงสาธิตพันธุ์พืชสวยงาม และหลากหลาย เช่น กล้วยไม้ ดอกไม้ พืชผัก และผลไม้ในท้องถิ่น เป็นต้น และจากต่างประเทศที่น่าตื่นตาตื่นใจ

1.2 แปลงรวบรวมพันธุ์พืชชนิดต่าง ๆ เช่น พันธุ์กล้วย พันธุ์พริก พันธุ์มะเขือ เป็นต้นเป็นการรวมพันธุ์จากแหล่งต่าง ๆ ทั่วโลก

1.3 การแสดงขั้นตอนการปฏิบัติต่าง ๆ ทางด้านการเกษตร เช่น การปลูกดูแลรักษา การเก็บเกี่ยวผลผลิต การปฏิบัติหลังเก็บเกี่ยว การบรรจุภัณฑ์ การแปรรูปผลผลิต การเลี้ยงใหม่ เลี้ยงผึ้ง และการเลี้ยงครั่ง เป็นต้น

1.4 การแสดงประเพณีวัฒนธรรมด้านการเกษตรในอดีตที่ผ่านมา เช่น การตกกล้า การไถนา การดำนา การเก็บเกี่ยว การซ่อมข้าวหรือดำข้าว การเก็บเกี่ยวพืชผลและแปรรูป การแสดงงานฝีมือหรือหัตถกรรมต่าง ๆ เป็นต้น

1.5 การแสดงอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องไม้ และวิถีทางการเกษตรในอดีต

2. ประเภทให้นักท่องเที่ยวร่วมทำกิจกรรมระยะสั้น

2.1 การเข้าชมสวนเกษตร เช่น สวนดอกไม้ สวนพืชผัก สวนสมุนไพร และสวนผลไม้ เป็นต้น โดยนักท่องเที่ยวอาจเก็บผลผลิตกินเองจากต้นในสวน หรือการซื้อผลผลิตโดยเลือกเก็บเองได้มีทั้งความสวยงามแปลกตา และบรรยากาศที่เป็นธรรมชาติ

2.2 ทำกิจกรรมพื้นบ้านระยะสั้นร่วมกับชาวบ้าน เช่น ซักควาย นั่งเกวียนไถนา กรีดยาง ยกยอ พายเรือ และทอดแห เป็นต้น

3. ประเภทนักท่องเที่ยวพักแรมในหมู่บ้าน นักท่องเที่ยวพักแรมในหมู่บ้านเพื่อศึกษาและสัมผัสกับการใช้ชีวิตของชาวชนบทเกษตร โดยให้นักท่องเที่ยวได้รับบริการที่อบอุ่น ปลอดภัย สะอาด และสะอาด

4. ประเภทการอบรมให้ความรู้การเกษตรแผนใหม่ และความรู้ที่เป็นภูมิปัญญาของชาวบ้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.1 ฝึกหัดปฏิบัติเกี่ยวกับการทำการเกษตรในสมัยใหม่ เช่น การปลูก และดูแลรักษาพืช การแปรรูป และการเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตร เป็นต้น ซึ่งอาจจะมีการมอบประกาศนียบัตรให้

4.2 ฝึกหัดปฏิบัติเพื่อการเรียนรู้ภูมิปัญญาของชาวบ้านในหมู่บ้านชนบท เช่น ศึกษาแมลงที่เป็นประโยชน์ พืชผักพื้นเมืองที่กินได้ การเก็บเห็ดในป่า การทำข้าวเม่า การทำขนมจีน การทำน้ำตาลจากมะพร้าว และตาลโตนด การเก็บเกี่ยวข้าว การนวดแผนโบราณ และการอบสมุนไพร การเผาข้าวหลาม เป็นต้น

5. ประเภทการจำหน่ายสินค้า และผลิตภัณฑ์เกษตร

5.1 สินค้าอาหารแปรรูปที่หลากหลายของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกร

5.2 สินค้าหัตถกรรมพื้นเมืองของเกษตรกร

5.3 ของใช้ และของที่ระลึกต่าง ๆ

5.4 ผักสด ผลไม้สด ดอกไม้สด

5.5 ต้นพันธุ์พืช เมล็ดพันธุ์ที่น่าสนใจให้นักท่องเที่ยวซื้อไปปลูกเอง

5.6 อาหารที่ผลิต และเตรียมในพื้นที่แบบง่าย ๆ แต่สะอาด เช่น ข้าวโพดต้ม ข้าวโพดคั่ว ถั่วต้ม มันต้ม อ้อยเคี้ยว ผลไม้สด อาหารสำเร็จรูปหรือกล่อง น้ำผัก น้ำผลไม้ต่าง ๆ เป็นต้น

6. ประเภทการให้รู้ทางด้านธุรกิจเกษตร ในช่วงที่ธุรกิจอื่น ๆ ประสบปัญหาเนื่องจากเศรษฐกิจตกต่ำได้มีนักท่องเที่ยวส่วนหนึ่งเดินทางมาเพื่อหาช่องทางในการทำธุรกิจต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เนื่องจากเป็นธุรกิจที่ให้ผลตอบแทนรวดเร็ว และเป็นธุรกิจที่ยังก้าวหน้าไปได้ เพื่อให้นักท่องเที่ยวธุรกิจเกษตรได้สัมผัสพบเห็นดูกิจกรรมของเกษตรกรแล้ว อาจเกิดแนวคิดในการทำธุรกิจโดยร่วมทุนกับเกษตรกร เช่น ร่วมกับเกษตรกรทำการผลิตเพื่อแปรรูป เพื่อส่งออกนอกและจำหน่ายภายในประเทศ เป็นต้น หรือร่วมกันผลิต และจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมต่าง ๆ การท่องเที่ยวในลักษณะนี้ นอกจากเอื้อประโยชน์อย่างสูงให้กับเกษตรกรแล้ว ยังเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยเหลือภาคเอกชน จากธุรกิจอื่นที่ได้รับผลกระทบจากสภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน ดังนั้นจึงต้องมีจัดการเกษตรกรรมมีการเตรียมข้อมูล และรายละเอียดเชิงธุรกิจเพื่อการนี้ด้วย (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2543)

การท่องเที่ยวเกษตรกับการสร้างรายได้

การท่องเที่ยวเกษตรกับการสร้างรายได้แก่เกษตรกร กิจกรรมท่องเที่ยวเกษตรเป็นทางหนึ่งที่จะสร้างรายได้ให้เกษตรกรในท้องถิ่นชนบท เนื่องจากประเทศไทยมีทรัพยากรท่องเที่ยวด้านเกษตรที่มีความหลากหลาย เช่น การทำนาข้าว นาบัว สวนผลไม้ สวนดอกไม้ และการเลี้ยงผึ้ง เป็นต้น และยังมีแหล่งชุมชนเกษตรที่แสดงให้เห็นถึงวิถีการดำรงชีวิต วัฒนธรรมประเพณี และความเป็นอยู่ของชาวบ้านในท้องถิ่นชนบท เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ให้ความรู้ให้ประสบการณ์ และสร้างความตื่นตาตื่นใจแก่นักท่องเที่ยว ดังนั้น การพัฒนาชุมชนเกษตร หรือหมู่บ้านเกษตรในชนบทให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเกษตร และเปิดให้นักท่องเที่ยวจากที่ต่าง ๆ ได้เดินทางไปเที่ยวชมจะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะเป็นแหล่งที่มาของรายได้เกษตรกร และการกระจายรายได้ในชนบท (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2543)

ผลกระทบที่มีต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยว

สุจารี จันทรสุข (2541) กล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวมีส่วนทำให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจ และสังคม ทั้งในทางตรง และทางอ้อม และในทางที่เป็นผลดี และผลเสีย ขนาดของการเปลี่ยนแปลงจะขึ้นอยู่กับปัจจัยต่าง ๆ เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว อัตราแรงในการพัฒนาการท่องเที่ยว ลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างคนท้องถิ่นกับนักท่องเที่ยว และขีดความสามารถในการรับรองนักท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยววันั้น ๆ เป็นต้น อาจประมวลผลกระทบของการท่องเที่ยวได้ดังนี้

ผลดี คือ มีการเคลื่อนไหวทางสังคม ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีการปรับปรุงบริการสาธารณะและสิ่งอำนวยความสะดวก กระตุ้นให้เกิดการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยวและปรับปรุงสิ่งแวดล้อมเกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น ทำให้เกิดความเข้าใจที่ดีระหว่างคนท้องถิ่นกับคนต่างถิ่น

ผลเสีย คือ ค่าครองชีพสูง ปัญหาอาชญากรรม มีกิจกรรมที่ไม่ดีเข้ามา เช่น ยาเสพติด โสเภณี การพนัน การบริการสาธารณะไม่เพียงพอ ความสัมพันธ์ในครอบครัวเสื่อมลง รบกวนความสงบสุขของชุมชน ปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนท้องถิ่นกับคนต่างถิ่น ความไม่เสมอภาคในการพัฒนาเฉพาะท้องถิ่น การเปลี่ยนแปลงค่านิยม และวิถีชีวิตอย่างรวดเร็ว เป็นต้น ค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง เช่น เลียนแบบการอุปโภคบริโภคที่ฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็น และการทำลายสภาพแวดล้อม เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นอกจากนี้ ก็มีผลทางด้านเศรษฐกิจ และสังคมอื่น ๆ อีกที่ไม่สามารถระบุได้ชัดเจนว่าเป็นผลดีหรือผลเสีย กล่าวคือ อาจจะเป็นไปทั้งผลดี และผลเสียขึ้นอยู่กับกรณี ๆ ไป เช่น การเปลี่ยนแปลงถิ่นที่อยู่หรืออพยพย้ายถิ่น (migration) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางอาชีพ และการเลียนแบบการบริโภคสินค้าต่าง ๆ เป็นต้น

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด (2543) มีรายงานว่า ผลดีที่จะตามมาของโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร ผลทางตรง คือก่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร สร้างรายได้ให้กับชุมชน กระตุ้นให้เกิดการเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทยมากขึ้น และผลทางอ้อม คือสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่น ก่อให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและกลุ่มเกษตรกร สร้างความภูมิใจในอาชีพการเกษตร

ดังนั้น สรุปได้ว่า ผลกระทบจากการท่องเที่ยวเกษตรมีทั้งทางตรง และทางอ้อม มีทั้งผลดี และผลเสียที่เห็นได้ชัด ในด้านผลดี คือเกิดรายได้เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีการเคลื่อนไหวทางสังคมมากขึ้น ก่อให้เกิดชุมชนที่เข้มแข็ง สิ่งที่ทำให้เกิดผลเสียส่วนมากมักเกิดจากตัวนักท่องเที่ยวที่ขาดจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมนั้น ๆ หรือไม่ก็ฉวยโอกาสทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น เกิดการเปลี่ยนแปลงค่านิยม และวิถีอย่างรวดเร็ว ค่านิยมที่ไม่ถูกต้อง

แนวความคิดเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

นำชัย ทนุผล (2540) ได้กล่าวถึงหลักในการจัดการกิจกรรมท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ ดังนี้

1. ต้องสนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องมีจรรยาบรรณด้านอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม
2. กิจกรรมใด ๆ ต้องไม่ทำให้ทรัพยากรเสื่อมโทรม
3. ให้ความสำคัญกับการคงไว้ซึ่งคุณค่าที่แท้จริงของทรัพยากรธรรมชาติ (ไม่ดัดแปลงธรรมชาติ และวัฒนธรรม หรือ อารยธรรม)
4. เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติและวัฒนธรรมบนพื้นที่
5. ต้องสัมพันธ์กับชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดประโยชน์กับชุมชนท้องถิ่น
6. กิจกรรมต้องเน้นที่เป็นการศึกษา เรียนรู้ระบบนิเวศ และวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่ใช่เน้นการตื่นตาตื่นใจ
7. ต้องมีการวางแผน เตรียมการ เพื่อให้นักท่องเที่ยวหรือผู้มาเยือนเกิดความพึงพอใจใน

ประสบการณ์ ดังนั้น กิจกรรมควรเน้นการเกิดประสบการณ์ด้วยตนเอง (experience based-เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

management) มากกว่าการจัดการกิจกรรม activity based management (เช่น ตกปลา ปีนเขา และล่าสัตว์ เป็นต้น) หรือ benefit based management (การขายอย่างเดียว)

ขั้นตอนการจัดการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศ

ในการจัดการท่องเที่ยวเกษตรเชิงนิเวศนั้นสามารถกำหนดขั้นตอนในการจัดการท่องเที่ยวได้ ดังนี้

1. กำหนดกลยุทธ์ด้านการจัดการโดย

1.1 ประเมินทรัพยากรที่สามารถใช้ในกิจกรรมการท่องเที่ยว ได้แก่

1.1.1 สภาพทรัพยากรธรรมชาติ เกษตรกรรม ฤดูกาลที่มี

1.1.2 สิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่

1.1.3 ทรัพยากรด้านวัฒนธรรม ประเพณี ฤดูกาลที่มี

1.1.4 ใครเป็นผู้ได้รับประโยชน์บ้าง

1.2 กำหนดกิจกรรมท่องเที่ยวที่ต้องการ ได้แก่

1.2.1 จะต้องพัฒนาหรือไม่ จะพัฒนาไปถึงระดับใด

1.2.2 จะจัดการกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นอย่างไร ให้เกิดผลกระทบ

1.2.3 ต้องการจะสื่ออะไรกับผู้มาเยือน

1.2.4 มีจุดสนใจอะไรบ้างเป็นจุดขาย และจะจัดทำเส้นทางเดิน

น้อยที่สุด

อย่างไร

1.3 วางแผนกิจกรรม และประเภทของการท่องเที่ยวที่จะจัดบนพื้นที่ ได้แก่

1.3.1 ใครจะทำอะไร ที่ไหน และอย่างไร

1.3.2 จะฝึกอบรมชาวบ้านอย่างไร

1.3.3 จะจัดทำสื่อความหมายอะไรบ้าง เช่น นิทรรศการ รูปแบบ

แผนผัง เส้นทางเดิน แผ่นพับ ใบปลิว คู่มือการเดินทางในหมู่บ้าน และ ป้ายสื่อความหมาย เป็นต้น

1.3.4 จะใช้สถานที่ใดเป็นศูนย์ข้อมูลนักท่องเที่ยว

1.3.5 จะพัฒนาหัตถกรรมของที่ระลึกอะไร

1.3.6 จะหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนจากที่ไหน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- 2.1 คำนึงคุณค่า
- 2.2 อาหาร ที่พักแรม
- 2.3 การต้อนรับ การขนส่ง
- 2.4 การบรรยายสื่อความหมาย

3. ร่วมงานกับบริษัทนำเที่ยว ควรเลือกบริษัทนำเที่ยวประเภทมุ่งผลกำไร แต่พยายามจัดรูปแบบนำเที่ยวให้เกิดผลกระทบต่อชนน้อย และจะบริจาคผลกำไรให้กับกิจกรรมอนุรักษ์ของท้องถิ่น

4. การร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่นโดยการสร้างเครือข่ายผู้รับประโยชน์ ซึ่งอาจเป็นลักษณะบุคคลหรือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร โดยให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อาจตั้งเป็นกลุ่มองค์กรบริหารของชาวบ้าน เพื่อกำหนด (1) กิจกรรมประเภทของการท่องเที่ยว (2) การบริหารด้านอาหาร ด้านมรดกคดี ด้านการบริการต้อนรับ ด้านการให้ข้อมูล ด้านการส่งเสริม ด้านการขาย - ของที่ระลึก (3) ความสามารถในการรองรับของชุมชน

5. การกำหนดแนวทางวิธีการตรวจสอบ และผลกระทบของการท่องเที่ยวบนพื้นที่

6. การกำหนดระดับความสามารถของชุมชนอย่างเหมาะสม

วิภาไพพรรณ แก้วสุริยะ (2542) ได้กล่าวถึงแนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกษตรสัญจร (agrotourism) ของบุคคลที่เกี่ยวข้อง 3 กลุ่ม คือ เจ้าของสวน ผู้ประกอบการนำเที่ยวรวมถึงมรดกคดี และนักท่องเที่ยว ดังนี้

1. แนวทางการจัดการเจ้าของสวน

1.1 จัดเตรียมสถานที่นำชม ควรเป็นเส้นทางวงรอบเพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เห็น

จริง

1.2 หากมีมรดกคดีได้ ควรจัดเจ้าหน้าที่เตรียมการสาธิตให้ชม

1.3 มีมรดกคดีนำชมสวน สามารถอธิบายได้ดีเท่ากับหรือดีกว่าเจ้าของสวน (มีเกร็ดความรู้ มีการเปรียบเทียบ)

1.4 จัดมุมสถานที่พักผ่อน จัดมุมบริการอาหารและเครื่องดื่ม (จำหน่าย อาจขอให้เพื่อนบ้านบริการแทน เพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่น) มุมจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้าของที่ระลึกด้วย ทั้งของในสวน และของเพื่อนบ้านใกล้เคียง

1.5 จัดเตรียมอุปกรณ์ที่ทิ้งขยะ แยกเปียก และแห้ง

1.6 มีบริการห้องสุขาที่สะอาด (อาจมีกล่องรับเงินบริการเพื่อให้ผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลได้รับผลประโยชน์)

2. แนวทางการจัดการผู้ประกอบการนำเที่ยวและมรดกคดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.1 ต้องรอบรู้สถานที่และสวนแห่งนั้นอย่างละเอียด เพื่อให้ข้อมูลในการตัดสินใจ และการเตรียมตัวแก่นักท่องเที่ยวได้

2.2 รู้ข้อควรปฏิบัติ และข้อห้ามในการเที่ยวสวนเกษตร และถ่ายทอดให้นักท่องเที่ยวมีความเข้าใจก่อนเดินทาง

2.3 หลังจากนำชมแล้ว ควรหาเวลาให้นักท่องเที่ยวมีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นสัก 15–20 นาที ระหว่างการเดินทางกลับ หรือเป็นการประเมินผลการชมสวนนั้น ๆ เพื่อนำไปปรับปรุงได้

3. แนวทางการเตรียมตัวไปเกษตรสัญจรของนักท่องเที่ยว

3.1 เป็นผู้ที่สนใจการทำสวนเกษตรแต่ละสาขาที่จะไปชม

3.2 มีการเตรียมตัวเดินทาง และเตรียมอุปกรณ์ของใช้พร้อมตามที่คุณจัดรายการแนะนำ

3.3 หากมีความชอบถ่ายภาพเป็นที่ระลึกแล้ว ควรเตรียมกล้อง และฟิล์มไปให้มากพอ เหลือใช้ดีกว่าไม่พอ

3.4 ปฏิบัติตามข้อเสนอนะข้อห้ามของแต่ละสถานที่ เพราะต้นไม้และธรรมชาติรอบด้านนั้นมีความอ่อนไหวและเปราะบาง มีโอกาสติดเชื้อโรคจากผู้ไปเยือนได้ ในทำนองเดียวกันหากนักท่องเที่ยวบางคนมีภูมิแพ้ต่อยาฆ่าแมลงง่าย ก็ต้องระมัดระวังเช่นกันในวงที่เจ้าของสวนฉีดยาป้องกันแมลง และเชื้อราที่สามารถทำลายต้นไม้ได้

3.5 มีจิตสำนึกต่อการรักษาสภาพแวดล้อม เพื่อให้สถานที่ท่องเที่ยวที่ไปเยือนมีสภาพแวดล้อมที่ดี สะอาด และสวยงาม

องค์ประกอบหลักที่นำมาใช้ประกอบการพิจารณากำหนดแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

1. สิ่งดึงดูดใจ (attraction) ทุกแหล่งท่องเที่ยวเกษตรจำเป็นต้องมีสิ่งที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว ซึ่งสิ่งดึงดูดใจ นักท่องเที่ยวโดยทั่ว ๆ ไป มีอยู่ 3 ประเภท ได้แก่

1.1 สิ่งดึงดูดใจที่เป็นทัศนียภาพ

1.2 สิ่งดึงดูดใจที่เป็นลักษณะพิเศษของทรัพยากรธรรมชาติของสถานที่นั้น ๆ

หรือด้วยความเป็นตัวของมันเอง เช่น ความเป็นถ้ำ น้ำตก น้ำพุร้อน เกาะ เป็นต้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 สิ่งดึงดูดใจที่เป็นเรื่องของกิจกรรม เช่น เรื่องของการสาธิตการทำกิจกรรมต่าง ๆ หรือกิจกรรมที่เป็นการจำหน่ายผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรต่าง ๆ เป็นต้น

เพราะฉะนั้น หากแหล่งท่องเที่ยวเกษตรใดมีลักษณะครบทั้ง 3 ประเภทแล้วย่อมจะทำให้แหล่งท่องเที่ยวเกษตรนั้น ๆ มีโอกาสประสบผลสำเร็จในการดึงดูดใจนักท่องเที่ยวให้มาท่องเที่ยวเกษตรแหล่งใหม่ได้

2. สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ (facility) รวมถึงความปลอดภัย (security) ด้วย จะต้องจัดให้มีมากขึ้น เช่น ถ้าเป็นสถานที่ที่ง่ายต่อการเกิดอันตรายจะต้องมีระบบหรือป้ายเตือนภัย ควรจะมีที่พักรหรือไม้ และควรเป็นอย่างไร เป็นต้น

3. การสื่อความหมายต่าง ๆ ถือว่าเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นต่อการท่องเที่ยวเกษตร เพราะการท่องเที่ยวเกษตรเรามุ่งเน้นเพื่อการเรียนรู้ ดังนั้น หากไม่มีการสื่อความหมายในแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ย่อมทำให้เป็นการยากต่อการที่จะสร้างหรือทำให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งท่องเที่ยวเกษตรที่มุ่งเน้นการทำกิจกรรมจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดให้มีการสื่อความหมายด้วย (กรมส่งเสริมการเกษตร, 2543)

องค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยวเกษตร

การพิจารณาการจัดการท่องเที่ยวเกษตรอย่างเป็นระเบียบ และบรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายนั้น จำเป็นต้องพิจารณาระบบย่อย และองค์ประกอบของการจัดการท่องเที่ยว บทบาทหน้าที่ของแต่ละองค์ประกอบ และความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบ รวมถึงการพิจารณาสภาพแวดล้อมของระบบการท่องเที่ยว ระบบการท่องเที่ยวเกษตรที่สำคัญ พอจำแนกได้เป็น 3 ระบบ ดังนี้ คือ

1. ทรัพยากรการท่องเที่ยวเกษตร ประกอบด้วยแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนทรัพยากรที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการท่องเที่ยวทางการเกษตร ส่วนใหญ่จะหมายถึง สภาพทางกายภาพของทรัพยากรทางการเกษตร ซึ่งอาจเป็นทรัพยากรที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติ หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นตลอดจนวัฒนธรรมทางการดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรของชุมชน และท้องถิ่นนั้น ๆ

2. การบริการการท่องเที่ยวเกษตร ได้แก่ การให้บริการเพื่อการท่องเที่ยวที่เกี่ยวกับการทำกิจกรรมทางการเกษตรที่มีอยู่ในพื้นที่ หรือกิจกรรมที่มีผลเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทางการเกษตรของพื้นที่นั้น ๆ

3. การตลาดท่องเที่ยวเกษตร เป็นส่วนของความ ต้องการในการท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับ นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่ ซึ่งหมายรวมถึงกิจกรรม รูปแบบหรือ กระบวนการท่องเที่ยวทางการเกษตรที่เกิดขึ้นในพื้นที่นั้น ๆ

รูปแบบการจัดการเส้นทางเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว

ในการกำหนดเส้นทางเที่ยวชมเป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยว เพราะเป็น ผู้รู้สภาพพื้นที่ทั้งหมด หรืออาจขอคำแนะนำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร เป็นต้น ลักษณะของเส้นทางเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว

1. การจัดทำทางเดินในพื้นที่แหล่งท่องเที่ยว มีจุดประสงค์เพื่อนำนักท่องเที่ยวจากจุด หนึ่งไปยังอีกจุดหนึ่งที่มีความน่าสนใจ มีความงามเป็นพิเศษหรือเป็นบริเวณที่มีกิจกรรมทาง การเกษตร ซึ่งลักษณะของเส้นทางควรเป็นลักษณะที่ครอบคลุมพื้นที่ที่น่าสนใจโดยรอบได้ทั้งหมด เช่น บริเวณสวนส้มที่มีการจัดการพื้นที่ในลักษณะยกร่องสวน และมีคันดินขนาดใหญ่ ซึ่งอาจ นำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการทำเส้นทางเดินชมได้ เป็นต้น

2. ความกว้างของทางเท้ามีความกว้างอย่างน้อย คือ 0.06 เมตร แต่ความกว้างอาจ แตกต่างกันได้ แล้วแต่ลักษณะของการใช้งาน และปริมาณของผู้ใช้บริการ ควรจัดเส้นทางเดินให้ เดินผ่านได้ร่มเงามากที่สุด ควรมีการทำความสะอาดบริเวณพื้นที่ที่จัดให้นักท่องเที่ยว เพื่อป้องกัน ไม่ให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยว เช่น การลื่นไถล เป็นต้น

3. วัสดุที่ใช้ปูทางเดินเที่ยวชมในพื้นที่ทางการเกษตรมีหลายชนิด สามารถใช้ได้ตาม ความเหมาะสมของพื้นที่ ตัวอย่างของการใช้วัสดุปูพื้นทางเดินแบบต่าง ๆ ได้แก่

- ทางเดินดินอันแน่น สามารถทำได้ง่าย ควรเลือกบริเวณที่มีความแข็ง แต่ อาจมีปัญหาในหน้าฝนเหมาะสำหรับทำทางเดินบริเวณคันดินเพื่อให้นักท่องเที่ยวเดินชมภายใน สวน

- ทางเดินดินซีเมนต์ โดยทำการผสมซีเมนต์ลงไปเพื่อความแข็งแรงในกรณี ที่ต้องการให้ดินมีความแข็งตัวมากขึ้น เหมาะสำหรับจัดทำบริเวณที่เป็นจุดแสดงกิจกรรมการเกษตร หรือเส้นทางที่จัดให้มียานพาหนะในการเที่ยวชม

- ทางเดินอิฐและหิน เป็นการนำอิฐหินมาปูบนพื้น หรือปูไปบนพื้นที่ทำการ ปรับระดับดินแล้ว และต้องมีระยะห่างที่พอเหมาะกับการก้าวเดินแต่ละก้าว

- ทางเดินปูแผ่นไม้ อาจมีความจำเป็นในบางพื้นที่ที่อาจมีน้ำท่วมถึงเป็นระยะ หรือเป็นที่ลุ่มต่ำมีน้ำขังเฉอะแฉะตลอดเวลา หรือบริเวณที่อาจได้รับความกระทบกระเทือนกับระบบธรรมชาติถ้ามีการก่อสร้างใด ๆ เกิดขึ้น

- คอนกรีต ใช้ในพื้นที่ค่อนข้างรับน้ำหนักมาก มีความแข็งแรงและคงทน

4. สภาพพื้นที่ที่มีความลาดชันบันไดเป็นสะพาน หรือบริเวณทางเดินที่อาจเกิดอันตราย จึงต้องมีการจัดทำราวเกาะเพื่อให้เกิดความมั่นคงในการเดิน และยังเป็นแนวทางแสดงขอบเขตทางเดินได้อีก วัสดุที่ใช้ในการก่อสร้างที่สะดวกที่สุด ได้แก่ ไม้ ไม้ไผ่ หวาย โดยมีระดับความสูงระดับเอว หรือประมาณ 0.08 เมตร

ดังนั้น ลักษณะการจัดเส้นทางเที่ยวชมแหล่งท่องเที่ยว จึงมีความแตกต่างกันตามลักษณะของพื้นที่ และรูปทรงของต้นไม้แต่ละชนิด ซึ่งควรคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัย และความสะดวกเป็นสำคัญ

การจัดบริเวณที่พักนักท่องเที่ยว

สถานที่ที่ใช้เป็นบริเวณที่นั่งพักผ่อน ควรใช้บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวหรือภายในบริเวณพื้นที่ทางการเกษตรที่จัดไว้ให้นักท่องเที่ยวชม

1. บริเวณที่พักผ่อน-นั่งเล่น ในพื้นที่ทางการเกษตร เช่น การจัดพื้นที่ที่เป็นร่องสวนหรือมีแม่น้ำลำคลองไหลผ่าน เป็นต้น ควรจัดหาเรือพายให้นักท่องเที่ยวได้ชมภายในสวน หรือชมวิถีชีวิตสองฝั่งคลองโดยผู้นำชมทำหน้าที่บริการพายเรือและนำชมพื้นที่ รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์ในการรักษาความปลอดภัย เพราะมีความลึกประมาณ 1.00 เมตร (ระบบนิเวศน์ไม้ผล) จึงไม่เป็นอันตราย

2. ศาลาที่พักควรเป็นอาคารโล่งที่มีจุดประสงค์สำหรับนักท่องเที่ยวนั่งพักคอย หรือเป็นที่พึ่งคำบรรยาย เป็นที่พักร่ม หลบแสงแดด หลบฝน ซึ่งการจัดทำศาลานั่งพักผ่อน มีคนนั่งได้เป็นกลุ่มเล็ก ๆ 5-7 คน มีขนาดโดยประมาณ 3 x 3 เมตร

3. การจัดบริเวณพักผ่อน-นั่งเล่น ควรนำเอาวัสดุท้องถิ่นมาใช้ให้มาก ประกอบด้วย แก้ว ไม้ไผ่ ศาลาชมวิว การใช้เฟอร์นิเจอร์ที่ทำมาจากวัสดุท้องถิ่น ที่มีรูปร่างภายนอกเป็นธรรมชาติที่สุด เช่น ไม้ไผ่ หวาย ไม้ เป็นต้น การใช้วัสดุควรมีการอาบน้ำยารักษาเนื้อไม้ หรือยากำจัดปลวกหรือแมลงที่กัดกินเนื้อไม้ การจัดที่นั่งควรมีลักษณะที่นั่งสบายในการสนทนา และอยู่ในระดับที่พอเหมาะไม่ควรให้มีลักษณะที่นั่งชันเขามากเกินไปเพราะจะทำให้ผู้นั่งไม่สบาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เทคนิคการนำชม

แนวทางการคัดเลือกผู้ที่ทำหน้าที่นำชมควรจะต้องเป็นบุคคลที่อัธยาศัยดี ยิ้มแย้มแจ่มใส สามารถเข้ากับบุคคลทั่วไปได้ง่าย และควรมีการแต่งกายที่สุภาพมีบุคลิกที่น่าไว้วางใจ และเป็นที่น่าเชื่อถือ รวมทั้งควรมีการจัดฝึกอบรมแก่ผู้นำชม ดังนั้นเจ้าหน้าที่นำชมแหล่งท่องเที่ยวจะต้องมีความรู้ความสามารถ ดังนี้

1. ต้องรอบรู้พื้นที่ที่จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อให้ข้อมูลการตัดสินใจและเตรียมตัวแก่นักท่องเที่ยวได้ เช่น สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะสวนทุเรียนที่มีคุณภาพ คำแนะนำในการเพาะปลูก เป็นต้น

2. ต้องเป็นผู้ที่นำวิธีการสังเกตเรียนรู้พืชสัตว์ และวิถีชีวิตขององค์ประกอบของธรรมชาติ ในแต่ละพื้นที่ รวมทั้งมีการแสดง หรือ สาธิตให้ชม เช่น ลักษณะของการจัดพื้นที่ปลูกสวนทุเรียนในภาคต่าง ๆ ที่มีลักษณะการจัดพื้นที่ต่างกัน พร้อมให้เหตุผลประกอบ ลักษณะการคัดเลือกทุเรียน เป็นต้น

3. ต้องรู้ข้อปฏิบัติ และข้อห้าม สำหรับการเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และถ่ายทอดให้กับนักท่องเที่ยวให้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ส่งผลให้นักท่องเที่ยวมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ช่วยลดผลกระทบได้

4. ภายหลังจากการนำชม เจ้าหน้าที่นำชมควรมีเวลาให้นักท่องเที่ยวแสดงความคิดเห็น ประมาณ 5-10 นาที เพื่อประเมินผลการจัดการในแหล่งท่องเที่ยว และแนะนำไปปรับปรุงแก้ไข นอกจากนี้ควรมีการจดบันทึกลักษณะการเดินทาง ช่วงเวลาการเดินทาง และจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาแต่ละครั้ง เพื่อจัดทำเป็นสถิติ และเป็นข้อควรพิจารณาในการจัดพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวต่อไป

ปัจจุบันการบริการนำชมแหล่งท่องเที่ยวเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการจัดการท่องเที่ยวซึ่งผู้นำชมจะให้ประโยชน์ทั้งกับนักท่องเที่ยว และการควบคุมดูแลให้การท่องเที่ยวไม่เป็นอันตรายต่อสภาพพื้นที่ ดังนั้นผู้นำชมควรมีการเตรียมการนำชม

การจัดพื้นที่ให้เข้าชม และร่วมกิจกรรมทางการเกษตร

การท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นรูปแบบที่เปิดโอกาสให้นักท่องเที่ยวได้ชม ชิม และซื้อผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเกษตร นักท่องเที่ยวจึงมีความคาดหวังที่จะให้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

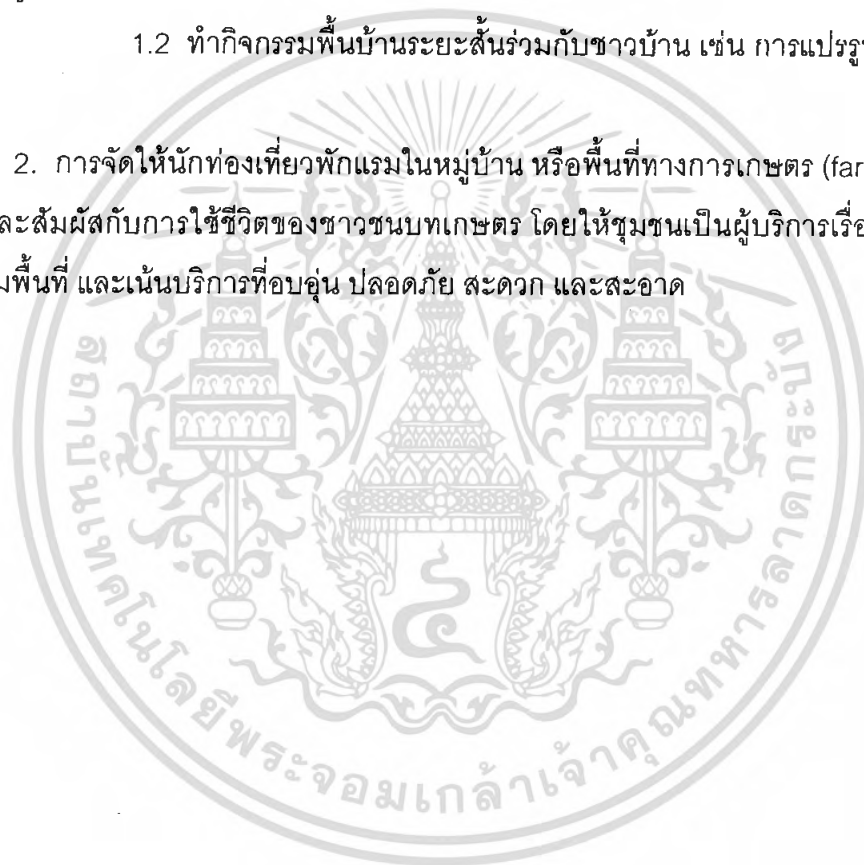
ผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวจัดพื้นที่ทางการเกษตรให้เข้าชมได้จริง ดังนั้น ลักษณะของกิจกรรมที่ควรจัดทำให้มีในแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่

1. การจัดกิจกรรมที่ใช้เวลาระยะสั้น ๆ และผู้ประกอบการแหล่งท่องเที่ยวเป็นผู้จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับนักท่องเที่ยวร่วมกิจกรรม หรือนักท่องเที่ยวเป็นผู้เตรียมมาเอง ได้แก่

1.1 การเข้าชมสวนเกษตร โดยนักท่องเที่ยวอาจเก็บผลผลิตกินเองจากต้นในสวน หรือการซื้อผลผลิตโดยเลือกเก็บเองได้ และมีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการเลือกผลผลิตที่ถูกวิธีเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหาย

1.2 ทำกิจกรรมพื้นบ้านระยะสั้นร่วมกับชาวบ้าน เช่น การแปรรูปผลผลิต เป็นต้น

2. การจัดให้นักท่องเที่ยวพักแรมในหมู่บ้าน หรือพื้นที่ทางการเกษตร (farm stay) เพื่อศึกษา และสัมผัสกับการใช้ชีวิตของชาวชนบทเกษตร โดยให้ชุมชนเป็นผู้บริการเรื่องอาหารที่พัก การนำชมพื้นที่ และเน้นบริการที่อบอุ่น ปลอดภัย สะดวก และสะอาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 3

ประวัติจังหวัดนนทบุรี

จากหลักฐานทางธรณีวิทยาที่ปรากฏในบริเวณที่ราบลุ่มภาคกลางของประเทศไทย นักธรณีวิทยาสันนิษฐานว่า จังหวัดนนทบุรีเคยเป็นท้องทะเลมาก่อน ต่อมาเมื่อเกิดการทับถมของตะกอนแม่น้ำสายต่าง ๆ ที่ไหลลงทะเลบริเวณนี้นานวันเข้าก็ตื้นเขินกลายเป็นดินดอนปากแม่น้ำ ซึ่งเป็นดินที่มีความอุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเกษตรกรรมอย่างยิ่ง จึงมีผู้คนอพยพเข้ามาอยู่อาศัยจนเป็นชุมชนขึ้น และพัฒนาเรื่อยมาตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์จนถึงยุคประวัติศาสตร์ บริเวณที่เป็นจังหวัดนนทบุรีในปัจจุบันก็เช่นเดียวกันเพราะปรากฏว่าก่อนจะตั้งเมืองนนทบุรีขึ้นในสมัยกรุงศรีอยุธยา นั้น ได้มีชุมชนดั้งเดิมอยู่ก่อนแล้วโดยเรียกกันว่า "บ้านตลาดขวัญ" (ธิดา สาระยา, 2547)

สมัยกรุงศรีอยุธยา เมื่อครั้งมีการสถาปนากรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานีนั้น บ้านตลาดขวัญเป็นส่วนหนึ่งของกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ หลังจากเสร็จสิ้นสงครามกับพม่า ในครั้งที่ต้องสูญเสียสมเด็จพระสุริโยทัยแล้ว สมเด็จพระมหาจักรพรรดิเห็นว่าประชาชนได้หลบหนีพม่าจากพระนครและไม่ยอมกลับไปเป็นจำนวนมากยากแก่การรวมพลดังนั้น เพื่อประโยชน์ในการเกณฑ์ไพร่พลไว้ต่อสู้ข้าศึกในคราวต่อ ๆ ไป จึงได้ตั้งเมืองขึ้นใหม่หลายเมืองด้วยกัน รวมทั้งได้ยกฐานะบ้านตลาดขวัญอันเป็นดินแดนแห่งความอุดมสมบูรณ์ และเป็นสวนผลไม้ที่ขึ้นชื่อแห่งหนึ่งของกรุงศรีอยุธยาขึ้นเป็น "เมืองนนทบุรี" เมื่อ พ.ศ. 2092 (นิรนาม, 2540) ตัวเมืองนนทบุรีแต่เดิมตั้งอยู่ตำบลบางกระสอในปัจจุบัน โดยมีวัดหัวเมือง (เป็นวัดร้าง ปัจจุบันสร้างเป็นโรงพยาบาลพระนั่งเกล้าฯ) เป็นเขตเหนือและมีวัดท้ายเมืองเป็นเขตใต้ และยังมีบ้านตลาดแก้วซึ่งอยู่ตอนใต้ของบ้านตลาดขวัญที่มีความสำคัญควบคู่กันมาตั้งแต่ก่อนที่จะตั้งเป็นเมืองนนทบุรี ในปัจจุบันยังไม่ปรากฏหลักฐานโดยแน่ชัดว่าอยู่ตรงไหน แต่มีผู้สันนิษฐานว่าน่าจะอยู่แถววัดปากน้ำ ตำบลสวนใหญ่ อำเภอเมืองนนทบุรี

สมัยกรุงธนบุรี หลังจากสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรีได้กอบกู้เอกราชคืนจากพม่าได้สำเร็จแล้ว ในปี พ.ศ. 2310 พระองค์ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายเมืองหลวงมาตั้งอยู่ที่เมืองธนบุรี โดยมีเมืองรอบพระนคร 11 เมือง รวมทั้งเมืองนนทบุรีด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2317 พระเจ้ากรุงธนบุรี ได้มีรับสั่งให้ครัวมอญที่อพยพหนีจากการปราบปรามของกองทัพพม่าเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภาร ไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่ปากเกร็ด แขวงเมืองนนทบุรี จึงปรากฏชาวไทยเชื้อสายมอญมาจนปัจจุบัน (นิรนาม, 2540)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมัยรัตนโกสินทร์ เมืองนนทบุรีในสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น ยังคงเป็นถิ่นที่มีการปลูกผลไม้ที่มีชื่อเสียง ต่อมาในสมัยสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ราวปี พ.ศ. 2358 ชาวมอญเมืองเมาะตะมะ ได้อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารอีกเป็นจำนวนมาก ประมาณ 40,000 คน พระองค์มีพระบรมราชานุญาตให้ครัวมอญบางส่วนไปตั้งภูมิลำเนาอยู่ที่เมืองนนทบุรีอีกเช่นกัน (นิรนาม, 2540) ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 3 เมืองนนทบุรีมีฐานะเป็นเมืองสำคัญ เนื่องจากเป็นสถานที่ประสูติของสมเด็จพระศรีสุลาไลย พระราชชนนีของพระองค์ จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างวัดขึ้นเพื่อเป็นการเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระราชชนนี แล้วพระราชทานนามว่า "วัดเฉลิมพระเกียรติ" นอกจากนี้ในสมัยรัชกาลที่ 4 ได้มีการเปลี่ยนชื่อที่มีมาแต่รัตนโกสินทร์ คือ เมืองนนทบุรีศรีมหาสมุทร มาเป็น เมืองนนทบุรีศรีมหาอุทยาน ต่อมาได้เปลี่ยนไปเป็น เมืองนนทบุรีศรีเกษราราม ก่อนกลายมาเป็นเมืองนนทบุรี ซึ่งขึ้นอยู่กับกรุงเทพฯ ในคราวที่มีการปรับปรุงระเบียบการปกครองประเทศใหม่ในสมัยรัชกาลที่ 5 พร้อมทั้งย้ายศาลากลางจังหวัดจากฝั่งขวาของแม่น้ำเจ้าพระยา มาตั้งที่ฝั่งซ้ายด้านใต้ปากคลองบางชื่อซึ่งเป็นท่าเรือตลาดขวัญ จนถึงสมัยรัชกาลที่ 7 พ.ศ. 2471 จึงย้ายศาลากลางจังหวัดมาตั้งที่อาคารของโรงเรียนราชวิทยาลัยเดิม ศาลากลางจังหวัดนนทบุรีแห่งนี้นับว่าเป็นศาลากลางจังหวัดที่สง่างามยิ่งแห่งหนึ่ง เนื่องจากรูปแบบการก่อสร้างมีลักษณะเฉพาะที่อิงเอกลักษณ์ไทย กรมศิลปากรจึงได้ขึ้นบัญชีไว้เป็นโบราณสถานอีกแห่งหนึ่งด้วย และทุกวันนี้ได้กลายมาเป็นสถาบันดำรงราชานุภาพ ในสมัยรัชกาลที่ 7 ประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2475 มีผลให้การปกครองรูปแบบการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเปลี่ยนเป็นการปกครองรูปแบบจังหวัด เมืองนนทบุรีจึงกลายเป็นจังหวัดนนทบุรีตั้งแต่นั้นมา และในปี พ.ศ. 2535 จึงได้ย้ายศาลากลาง มาตั้งอยู่ที่ศูนย์ราชการจังหวัดนนทบุรี บริเวณสี่แยกแควาย ตำบลบางกระสอบจนปัจจุบัน

จังหวัดนนทบุรีได้ชื่อว่าเป็นแหล่งผลิตผลไม้ที่มีชื่อเสียงมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ชื่อเสียงของผลไม้จากสวนเมืองนนท์อย่างทุเรียนก็ยังคงมีชื่อเสียงโด่งดังอยู่ แม้ว่าพื้นที่เพาะปลูกจะเหลือน้อยเต็มที่แล้วก็ตาม นอกจากนี้ยังเป็นแหล่งศิลปหัตถกรรมสำคัญ คือการปั้นหม้อของชาวไทยเชื้อสายมอญ ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมากในจังหวัดนนทบุรี แต่ในปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีกำลังจะกลายเป็นแหล่งโรงงานอุตสาหกรรม เนื่องจากเป็นจังหวัดที่อยู่ในเขตปริมณฑลของกรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดนนทบุรี

แม้ปัจจุบันจังหวัดนนทบุรีกำลังถูกความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจที่แผ่ขยายมาจากเมืองหลวงครอบงำ แต่ด้วยความที่เป็นเมืองเก่าแก่มาก่อน จึงมีมรดกทางวัฒนธรรมหลายแห่งให้ชาวเมืองนนท์ได้ภูมิใจและคนไทยได้เที่ยวชมจนกระทั่งปัจจุบัน จังหวัดนนทบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งในภาคกลางที่มีสถานที่ท่องเที่ยว พักผ่อนทางธรรมชาติ และโบราณสถานมากมาย และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวอย่างดีมีดังนี้

ศาลหลักเมือง

ศาลหลักเมืองตั้งอยู่ด้านหน้าศาลากลางจังหวัดหลังใหม่ สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานในพิธีวางศิลาฤกษ์เมื่อวันศุกร์ที่ 3 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2532 ศาลหลักเมืองนี้ เป็นอาคารทรงไทยจัตุรมุขสีขาวยอดปราสาท หน้าบันเป็นรูปหม้อน้ำลายวิจิตร มีรั้วสีขาวทอดยาวล้อมรอบบอกรับอาณาบริเวณตรงกลางรั้วตกแต่งเป็นรูปหม้อน้ำ ส่วนเสาหลักเมืองทำด้วยไม้ชัยพฤกษ์อันถือเป็นไม้ศักดิ์สิทธิ์ของไทย จากกลิ่นรูปและพวงมาลัยที่แขวนเรียงรายมากมายภายในศาลนั้น แสดงให้เห็นถึงความเคารพนับถือและความยึดมั่นศรัทธาของชาวเมืองนนท์ที่มีต่อศาลหลักเมืองแห่งนี้เป็นอย่างดี

วัดเขมาภิรตาราม

วัดเขมาภิรตารามตั้งอยู่ทางฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยา ห่างจากตัวเมืองไปทางใต้ราว 2 กิโลเมตร ในเขตตำบลสวนใหญ่ ไม่พบหลักฐานว่าใครเป็นคนสร้างและสร้างมาแต่ครั้งใด มีเพียงตำนานเล่าสืบต่อกันมาว่าสร้างในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีที่ 1 หรือพระเจ้าอู่ทองปฐมกษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 ทรงสันนิษฐานว่า“เขมา”อาจหมายถึง“เขมร”ซึ่งอาจจะสร้างวัดนี้ไว้ แล้วพระเจ้าอู่ทองทรงบูรณะ วัดนี้เป็นวัดหลวงมาตั้งแต่สมัยพระเจ้าอู่ทอง โดยใช้ชื่อ“วัดเขมา”จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงปฏิสังขรณ์วัดนี้ และพระราชทานสร้อยพระนามต่อท้ายว่า“วัดเขมาภิรตาราม”พร้อมทั้งยกฐานะขึ้นเป็นพระอารามหลวงชั้นโท และยังคงฐานะนี้จนถึงปัจจุบัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

วัดปราสาท

วัดปราสาทตั้งอยู่ริมถนนสายบางกรวยไทรน้อยในตำบลบางกร่าง สร้างในสมัยอยุธยาตอนกลาง ภายในวัดมีพระอุโบสถเก่าแก่ที่สร้างแบบมหาอุด คือมีหลังคาพระอุโบสถโค้งขึ้นอ่อนช้อยงดงาม แต่ไม่มีหน้าต่างด้านข้าง มีเพียงหน้าต่างบานเล็ก ๆ ทางด้านหลังพระอุโบสถเท่านั้น หลังคามุขหน้าและมุขหลังตั้งอยู่บนเสาสี่เหลี่ยมสี่ต้น หน้าบันจำหลักไม้สูง เห็นลวดลายชัดเจน สวยงาม หน้าประตูมีกรอบเซ็ดหน้าปูนปั้น ถึงแม้จะชำรุดเสียหายไปมาก แต่ก็ยังคงความวิจิตรบรรจงอยู่ไม่น้อยทีเดียว สิ่งที่น่าสนใจอีกอย่างหนึ่งก็คือ ภายในพระอุโบสถมีบันได 3 ชั้น สำหรับก้าวลงสู่พื้น ซึ่งลักษณะพระอุโบสถเช่นนี้มีน้อยมากในประเทศไทย นอกจากนี้ภายในพระอุโบสถยังมีภาพจิตรกรรมฝาผนัง เรื่องทศชาติโดยฝีมือช่างสกุลนนทบุรี และมีพระประธานและพระสาวกเป็นศิลปะสมัยอยุธยาตอนต้นถึงตอนปลายประดิษฐานอยู่ด้วย ส่วนทางด้านขวาของพระอุโบสถเป็นศาลาการเปรียญที่สร้างขึ้นพร้อมกันภายในมีธรรมาสน์ไม้ ซึ่งสร้างในสมัยเดียวกับพระอุโบสถเช่นกัน (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548)

ศาลากลางจังหวัดนนทบุรี (หลังเก่า)

ศาลากลางหลังเก่านี้ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยา สร้างขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 6 แต่เดิมเป็นโรงเรียนราชวิทยาลัย ต่อมาในสมัยรัชกาลที่ 7 โปรดให้ยุบกิจการโรงเรียนเนื่องจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ และใช้เป็นศาลากลางจังหวัดแทน ตัวอาคารสร้างแบบสถาปัตยกรรมยุโรป เป็นอาคารไม้ติดต่อกันหลายหลัง และมีระเบียงล้อมรอบเป็นรูปสี่เหลี่ยมหลังคามุงกระเบื้องลูกฟูก ประดับด้วยงานไม้สักฉลุลายวิจิตรทั้งหลัง เมื่อย้ายศาลากลางจังหวัดนนทบุรีไปยังศูนย์ราชการจังหวัดนนทบุรี ถนนรัตนวิเศษ จึงได้อนุรักษ์อาคารศาลากลางจังหวัดเดิมให้คงอยู่ในสภาพที่ใช้การได้ และได้ขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานของชาติ โดยกรมศิลปากรไว้เรียบร้อยแล้ว ซึ่งปัจจุบันได้ใช้สถานที่นั้นเป็นวิทยาลัยมหาดไทย สถาบันพัฒนาข้าราชการระดับสูงของกระทรวงมหาดไทย นอกจากนี้ด้านหน้าของศาลากลางยังเป็นสถานที่พักผ่อนชมบรรยากาศและทัศนียภาพริมแม่น้ำเจ้าพระยาได้อีกด้วย

พิพิธภัณฑ์มนุษยชาติวิทยา

พิพิธภัณฑ์มนุษยชาติวิทยาตั้งอยู่ด้านหลังศาลากลางหลังเก่า เป็นพิพิธภัณฑ์มนุษยชาติวิทยาแห่งแรกของไทย สร้างโดยงบประมาณของสภาจังหวัดเมื่อปี พ.ศ. 2504 (การทอ่งเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548) เพื่อเป็นสถานที่จัดแสดงและให้ความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการของโลก สัตว์ ทั้ง สัตว์บก สัตว์น้ำ และสัตว์ปีก ตลอดจนวิวัฒนาการของพืชบางชนิดที่น่าสนใจ และความรู้เกี่ยวกับเวลา โดยจัดห้องให้คล้ายกับป่า และจัดสัตว์สตัฟฟ์ไว้ที่จุดต่าง ๆ ตามสภาพที่เป็นจริง ทั้งเสือ นก และสัตว์อื่น ๆ อีกมากมาย นอกจากนี้ยังมีห้องที่จัดแสดงถึงการผสมผสานศิลปะและพัฒนาการของการประดิษฐ์เครื่องอุปโภคต่าง ๆ รวมถึงศิลปกรรมอันมีค่า เช่น พระพุทธรูป ตู้ลายรดน้ำ ชามลายคราม ชามเบญจรงค์ และชามสังคโลก เป็นต้น แต่ในปัจจุบันเป็นที่น่าเสียดายว่า พิพิธภัณฑ์แห่งนี้ถูกปล่อยให้ร้างโดยขาดการดูแลรักษาและปรับปรุงให้อยู่ในสภาพที่ดี จึงไม่ค่อยมีใครให้ความสนใจเข้าชมเท่าใดนัก

วัดชลประทานรังสฤษฎ์

วัดชลประทานรังสฤษฎ์ ตั้งอยู่ริมถนนสายนนทบุรี-ห้าแยกปากเกร็ด ตรงข้ามกับกรมชลประทาน ในตำบลบางตลาด ภายในวัดมีอาณาบริเวณกว้างขวาง ร่มรื่น ภายใต้หมู่แมกไม้ นานาพันธุ์ที่ทางวัดได้ปลูกไว้ทั่วบริเวณ จึงเป็นสถานที่เหมาะแก่การเผยแพร่และศึกษาพระธรรมอย่างยิ่ง นอกจากนี้ยังมีลานเฝื่อนกประสงค์ที่พุทธศาสนิกชนจำนวนมากมักจะมารวมกันในวันอาทิตย์ และวันสำคัญทางพุทธศาสนา เพื่อประกอบพิธีกรรมทางศาสนาและฟังธรรมจากพระธรรมโฆษจารย์ เจ้าอาวาส นอกจากนี้ยังมีโรงเรียนพุทธธรรม มีอุบาสก อุบาสิกา มาถือศีลอุโบสถปฏิบัติธรรมกันทุกวัน โดยมีพระภิกษุผลัดเปลี่ยนกันมาเทศนาแนะนำสั่งสอนเป็นประจำ อีกทั้งทางวัดได้จัดพระภิกษุคณะหนึ่งให้การศึกษแก่เยาวชนในโรงเรียนพุทธศาสนาวินิจฉัยที่ตั้งอยู่ในอาณาบริเวณวัดด้วย ซึ่งมีเยาวชนให้ความสนใจมากมาย

เกาะเกร็ด

“เกาะเกร็ด”เป็นตำบลหนึ่งในอำเภอปากเกร็ด มีเนื้อที่ประมาณ 2,445 ไร่ (การทอ่งเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548) เป็นเกาะขนาดใหญ่อยู่กลางแม่น้ำเจ้าพระยา เป็นชุมชนเก่าแก่ที่ก่อตั้งและเจริญรุ่งเรืองมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาเป็นราชธานี แต่เดิมพื้นที่นี้ไม่ได้เป็นเกาะแต่อย่างใด เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปเผยแพร่บนสื่อออนไลน์ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หากแต่เป็นผืนดินฝั่งตะวันออกของแม่น้ำเจ้าพระยาซึ่งมีแม่น้ำไหลอ่อนเป็นรูปเกือกม้าที่ชาวบ้านเรียกว่า“บ้าแหลม”จนกระทั่งเมื่อมีการขุด“เกร็ด”หรือขุดคลองลัดลำน้ำเจ้าพระยาขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2265 ในรัชสมัยสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวท้ายสระ บ้านแหลมจึงกลายสภาพเป็น“เกาะ”และเรียกกันว่า “เกาะเกร็ด”เรื่อยมา ต่อมากระแสน้ำที่ไหลแรงได้เซาะตลิ่งพังทลายไปมาก คลองจึงกว้างขึ้นจนกลายเป็นแม่น้ำดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในเกาะเกร็ดนี้ส่วนใหญ่เป็นชาวไทยเชื้อสายมอญโบราณสถานต่าง ๆ จึงเป็นสถาปัตยกรรมของชาวมอญที่สร้างขึ้นในสมัยอยุธยาตอนปลายทั้งสิ้น เช่น วัดปรมย์ยิกาวาส วัดเสารทอง วัดฉิมพลี วัดไผ่ล้อม เป็นต้น อีกทั้งยังมีศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านของชาวมอญที่มีชื่อเสียงในการทำเครื่องปั้นดินเผา โดยเฉพาะหม้อน้ำลายวิจิตรที่โด่งดัง

วัดไผ่ล้อม

วัดไผ่ล้อม เป็นวัดมอญเก่าแก่ในตำบลเกาะเกร็ด สร้างสมัยอยุธยาตอนปลาย คนมอญเรียกวัดนี้ว่า“เพี้ยะใต้”ภายในวัดมีพระอุโบสถที่สวยงาม หน้าบันจำหลักไม่เป็นลายดอกไม้ มีคันทวยและบัวหัวเสาที่งดงาม หน้าพระอุโบสถมีเจดีย์ขนาดย่อม 2 องค์ รูปทรงแปลก คือฐานย่อมุมไม้สิบสององค์ระฆังทำเป็นรูปบาตรคว่ำ มียอดทรงกลม ประดับลายปูนปั้นอย่างสวยงาม ด้านหน้าของวัดเป็นลานกว้างยื่นออกไปยังริมเกาะ สามารถมองเห็นทัศนียภาพโดยรอบได้อย่างชัดเจน

ศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญ

ศูนย์วัฒนธรรมพื้นบ้านชาวมอญ ตั้งอยู่บนเกาะเกร็ด ห่างจากวัดปรมย์ยิกาวาส ตามเส้นทางเดินที่ไม่ไกลนักราว 100 เมตร เป็นแหล่งรวมภาชนะเครื่องปั้นดินเผารามัญรูปทรงต่าง ๆ ที่มีฝีมือประณีตสวยงาม อาคารศูนย์วัฒนธรรมนี้มีลักษณะคล้ายเรือนที่อาศัยอยู่มาก ภายในศูนย์ฯ ได้รวบรวมหม้อน้ำลายวิจิตรแบบต่าง ๆ มาจัดแสดงไว้มากมาย รวมถึงของโบราณที่มีคุณค่ายิ่ง หากผู้ใดสนใจก็สามารถเข้าเยี่ยมชมและศึกษารูปแบบลวดลายที่สวยงาม แปลกตา จากหม้อน้ำโบราณเหล่านี้ และนำไปเป็นต้นแบบในการผลิตได้ นอกจากนี้ยังเป็นศูนย์รวมงานจากช่างฝีมือไทยเชื้อสายมอญหลาย ๆ คนบนเกาะเกร็ด ซึ่งงานเครื่องปั้นดินเผาของที่นี่ ส่วนใหญ่เป็นเครื่องปั้นดินเผาเคลือบลวดลายวิจิตรงดงาม มีชื่อเสียงเลื่องลือโด่งดังข้ามจังหวัด จึงมีผู้ที่สนใจแวะเวียนมาชมกันมากมายสมกับที่ทางราชการได้ยกย่องให้เป็นตราประจำจังหวัดนนทบุรี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

“กวานอาม่าน”

เป็นหมู่บ้านเครื่องปั้นดินเผาที่ตั้งอยู่บริเวณสองข้างทางเดินรอบเกาะเกร็ด ทั้งทางด้านซ้ายและด้านขวา โดยผลิตกันมากที่สุดที่หมู่ 1 หมู่ 6 และ หมู่ 7 ชาวมอญเรียกว่า“กวานอาม่าน”แปลว่า “บ้านช่างปั้น”หากมองเข้าไปตามบ้านแต่ละหลังจะพบหม้อน้ำลายวิจิตรและเครื่องปั้นดินเผาอื่น ๆ ที่วางเรียงรายอยู่มากมาย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นของใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ครก โถ่งน้ำ และ กระถาง เป็นต้น ซึ่งชาวบ้านเกาะเกร็ดหันมานิยมทำกันมาก เนื่องจากทำรายได้ดีและไม่ต้องใช้เวลามากนัก นับได้ว่าเกาะเกร็ดเป็นแหล่งเครื่องปั้นดินเผาที่ใหญ่และเก่าแก่ของจังหวัดนนทบุรี หากใครสนใจแวะเวียนไปก็สามารถชมขั้นตอนวิธีการต่าง ๆ ในการทำเครื่องปั้นดินเผาตั้งแต่การเตรียมดินจนถึงวิธีการนำเข้าเตาเผาเลยทีเดียว

สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์

สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์ตั้งอยู่ในบริเวณหนองปรือ ตำบลบ้านใหม่ มีเนื้อที่ประมาณ 129 ไร่ (การทอ่งเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548) เป็นสวนสาธารณะที่เต็มไปด้วยไม้ดอกนานาพันธุ์ และยังมีร่มด้วยหมู่แมกไม้ใหญ่น้อย ทั้งยังมีสวนน้ำที่กว้างพอจะนั่งจักรยานน้ำเข้าไปสัมผัสกับทัศนียภาพรอบ ๆ ได้อย่างทั่วถึง บรรยากาศภายในสวนสดชื่นแจ่มใส เหมาะแก่การผ่อนคลายความเครียดได้อย่างดี

วัดสวนแก้ว

วัดสวนแก้ว ตั้งอยู่ที่ตำบลบางเลน แต่เดิมวัดนี้มีชื่อว่า“วัดแก้ว”เป็นวัดร้างมา 80 ปี จนกระทั่งหลวงพ่อเทียน จิตตสุโก และพระภิกษุอีก 3-4 รูป ได้เข้ามาทำนุ กั้นพื้นที่ของวัดเต็มไปด้วยสวนต่าง ๆ หลวงพ่อไม่สามารถจะบูรณะได้ เพราะขาดบุคลากรที่จะช่วยพัฒนา เมื่อปี พ.ศ. 2521 พระพยอม กัลยาโณ และเพื่อนพระภิกษุอีก 2 รูป ได้เดินทางมาจากวัดสวนโมกขพลาราม เพื่อขอทำโครงการบวชเณรภาคฤดูร้อนที่วัดแห่งนี้ หลังจากนั้นในปี พ.ศ. 2522 หลวงพ่อได้มอบหมายให้พระพยอม และเพื่อนพระภิกษุเป็นผู้ดูแลรักษาวัด เนื่องด้วยหลวงพ่อเทียนดำริจะเดินทางกลับจังหวัดเลย ต่อมาภายหลังจึงได้เปลี่ยนชื่อวัดเป็น“วัดสวนแก้ว”และได้จัดตั้ง“มูลนิธิสวนแก้ว”ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ เพื่อเผยแผ่ศีลธรรมในศาสนา เพื่อสนับสนุนให้กำลังใจแก่ผู้กระทำความดี และเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คนดีมีสัมมาชีพ วัดนี้มีอาณาบริเวณ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาค้นคว้าเท่านั้น เมื่ออนุญาตให้เผยแพร่โดยไม่เสียค่าใช้จ่าย
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กว้างขวางมาก ตลอดทางเดินเข้าสู่ตัววัดมีไม้ใหญ่เขียวครึ้ม ติดป้ายคำขวัญเป็นข้อความเตือนสติ พร้อมทั้งยังมีภาพวาดที่สวยงามอยู่ภายในวัด ด้านหน้าวัดมีร้านขายของที่ระลึก และร้านค้าเล็ก ๆ มากมาย เมื่อเดินเข้าไปด้านในวัดจะพบลานโค้ง และพระอุโบสถธรรมชาติ ซึ่งในแต่ละวันจะมีพุทธศาสนิกชนมาฟังเทศน์ฟังธรรมกันเป็นจำนวนมาก (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2548)

ผลิตภัณฑ์ที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนนทบุรี

ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร

ทุเรียน ด้วยรสชาติหวานมัน อร่อย เป็นพิเศษของทุเรียนนนท์ ทำให้นนนทบุรีเป็นที่ขึ้นชื่อว่ามีทุเรียนที่อร่อยที่สุด จึงมีการนำมากล่าวไว้ในคำขวัญประจำจังหวัด ชาวสวนนนท์มีความผูกพันกับทุเรียนมานานนับร้อยปี สังคมประสบการณ์ความรู้ในการทำสวนมาจนชำนาญ สามารถปลูกผลไม้ได้ดี เป็นที่เลื่องลือ เนื่องจากสภาพภูมิประเทศของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มริมแม่น้ำในฤดูน้ำหลาก น้ำจะไหลเอ่อท่วมพื้นที่ราบสองริมฝั่งแม่น้ำ กินพื้นที่เป็นบริเวณกว้าง ชาวสวนนนท์จึงต้องยกร่องสวนผลไม้อ่างสูงมาก เพื่อให้พื้นระดับน้ำ อีกทั้งได้เก็บน้ำไว้ใช้ในหน้าแล้ง และสะดวกต่อการคมนาคมติดต่อกับเพื่อนบ้านและตลาด ชาวสวนนนท์เริ่มขั้นตอนการปลูกทุเรียน โดยการขุดหลุมบรื่องสวนเป็นรูปสี่เหลี่ยมกว้างพอประมาณ แล้วจึงเอาทุเรียนพันธุ์ดีใส่ลงในหลุม จากนั้นก็ลงไปถมดินเลนจากท้องร่องมากลบโคนต้นทุเรียน แล้วนำกาบมะพร้าวและใบทองหลางคลุมรอบโคนต้น เพื่อช่วยลดการคายน้ำและความชื้น ทั้งยังเป็นปุ๋ยให้ต้นทุเรียนอีกด้วย ช่วงปลูกใหม่ ๆ ในหน้าแล้ง ชาวสวนต้องวิดน้ำจากร่องสวนรดต้นทุเรียนทุกวัน แต่เมื่อโตแล้วก็รดวันเว้นวัน ชาวสวนนนท์จะปลูกต้นทองหลางคู่กับทุเรียน เพื่อช่วยบังไม่ให้ทุเรียนต้องรับแสงแดดโดยตรง เพราะทุเรียนจะทนแดดและอากาศที่ร้อนจัดไม่ไหว ในหน้าแล้งรากทองหลางที่แผ่เป็นแผงในท้องร่องก็จะถูกตัดมาปะที่โคนต้นทุเรียน เพื่อช่วยให้โคนต้นทุเรียนเย็น และทุก ๆ 2-3 ปี ชาวสวนจะลอกท้องร่อง เอาดินเลนอันเกิดจากการทับถมของใบไม้ในสวนมาไว้บนคันดิน ทำให้น้ำในท้องร่องไหลสะดวกขึ้น ท้องร่องสามารถกักเก็บน้ำได้มากขึ้น และที่สำคัญดินเลนจากท้องร่องยังเป็นปุ๋ยธรรมชาติที่ให้แร่ธาตุสารอาหารที่จำเป็นแก่ต้นไม้อีกด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งธาตุกำมะถันอันเกิดจากการย่อยสลายของใบทองหลาง ซึ่งเป็นเคล็ดลับอย่างหนึ่งที่ทำให้ทุเรียนสวนนนท์มีรสชาติหวาน มัน อร่อยกว่าทุเรียนทั่วไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตภัณฑ์เครื่องปั้นดินเผา

เครื่องปั้นดินเผาเป็นงานหัตถกรรมที่มีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิตมนุษย์มาช้านานหลายพันปี มีการพัฒนาปรับปรุงรูปทรง ลวดลาย และกรรมวิธีการผลิตต่อเนื่องกันมาตลอด เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพสังคมและการเปลี่ยนแปลงแต่ละยุคแต่ละสมัย เครื่องปั้นดินเผาจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ภาชนะหรือเครื่องประดับจบบนเท่านั้น หากแต่มีความสำคัญต่อศิลปวัฒนธรรม ในฐานะที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมชิ้นสำคัญที่เชื่อมโยงวิถีชีวิต ความเชื่อ ค่านิยม ความศรัทธาในศาสนาความเจริญทางด้านจิตใจ ตลอดจนภูมิปัญญาของผู้คนในอดีตจวบจนปัจจุบัน เครื่องปั้นดินเผาที่มีชื่อเสียงของจังหวัดนนทบุรีในปัจจุบันนั้นเป็นผลงานการสรรค์สร้างของช่างพื้นบ้านชาวไทยรามัญ หรือคนไทยเชื้อสายมอญที่อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารขององค์พระมหากษัตริย์ไทยตั้งแต่ครั้งสมัยกรุงศรีอยุธยา ธนบุรี และรัตนโกสินทร์ตอนต้น ชาวไทยรามัญเหล่านี้มีความชำนาญในการปั้นเป็นอย่างมาก จึงได้ประกอบอาชีพเป็นช่างปั้นถ้วยชามติดต่อกันมาจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ประเภท รูปทรง ลวดลาย และกรรมวิธีการผลิตเครื่องปั้นดินเผาของแต่ละแห่ง จะมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แตกต่างกันไปตามถิ่นที่ตั้งชุมชน โดยชาวไทยรามัญที่อาศัยอยู่ในตำบลบางตะนาวศรีหรือตำบลสวนใหญ่ในปัจจุบัน จะนิยมนั้นหม้อแกง กระทะ หม้อข้าว เต่าหูง ข้าว เต่าขนมครก จานขนมครก และของใช้ในครัวเรือน ส่วนชาวไทยรามัญที่อาศัยอยู่บริเวณเกาะเกร็ดและท้องที่อำเภอปากเกร็ดนิยมนั้นเครื่องปั้นทั่ว ๆ ไป เช่น โถง อ่าง กระถาง และครก เป็นต้น นอกจากนี้ยังนิยมนั้นเครื่องปั้นที่มีลวดลายสวยงามโดยเฉพาะโถงน้ำ หม้อน้ำ และหม้อข้าวแช่ ซึ่งในอดีตเครื่องปั้นประเภทนี้จะทำขึ้นในโอกาสพิเศษเท่านั้น เช่น ทำให้แก่ผู้มีพระคุณ เป็นต้น เพื่อเป็นที่ระลึกหรือทำถวายพระ โดยนั้นเป็นหม้อน้ำดื่มและหม้อน้ำมนต์ มีการประดิษฐ์คิดค้นลวดลายและแกะสลักลงบนเครื่องปั้นอย่างงดงาม หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า“หม้อน้ำลายวิจิตร” หม้อน้ำลายวิจิตรนี้เป็นงานศิลปะพื้นบ้านที่เชิดหน้าชูตาจังหวัดเป็นอย่างมากกระทั่งทางราชการได้นำมาเป็นตราประจำจังหวัดนนทบุรีด้วย (นิรนาม, 2542)

อุตสาหกรรมการทำขนมหวานของจังหวัดนนทบุรี

การทำขนมหวาน แหล่งผลิตที่สำคัญและมีชื่อเสียงอยู่ที่บริเวณ 2 ฟากฝั่งคลองบางบัวทองในท้องที่หมู่ 4 และหมู่ 5 ตำบลท่าอิฐ อำเภอปากเกร็ด ซึ่งมีการทำขนมหวานเป็นอาชีพหลักมาช้านาน และทำกันเกือบทุกครัวเรือน จนกระทั่งมีการเรียกบริเวณนี้ว่า“คลองขนมหวาน”ขนมหวานที่นิยมทำกันมาก ได้แก่ ทองหยิบ ทองหยอด ฝอยทอง เม็ดขนุน และขนมหม้อข้าวหม้อแกง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น การนำเอกสารนี้ไปใช้โดยไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ลูกตาลเชื่อม พุทราเชื่อม และสาเกเชื่อม เป็นต้น โดยแต่ละครัวเรือนจะทำกันเพียง 2-3 ชนิด และไม่ค่อยเปลี่ยนแปลงเนื่องจากต้องลงทุนค่าอุปกรณ์แพง เช่น เครื่องหยอดขนมทองหยอด เป็นต้น ขั้นตอนการทำขนมหวานในปัจจุบันสะดวกรวดเร็ว คล่องตัวกว่าเมื่อก่อนมาก เนื่องจากมีเครื่องมืออุปกรณ์มาช่วยทุ่นแรง เช่น มีเตาแก๊ส ซึ่งสามารถควบคุมความร้อนได้ มีเครื่องชูดมะพร้าว เครื่องหยอดขนม และเครื่องมือช่วยทำหีบห่อของขนม เป็นต้น ผลผลิตที่ได้จะมีพ่อค้ามารับซื้อถึงบ้านหรือบางรายก็อาจนำไปขายส่งให้พ่อค้าที่ปากคลองตลาด กรุงเทพฯ ฯ โดยส่งขายปลีกภายในจังหวัดเพียงเล็กน้อย การทำขนมหวานเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่หารายได้ให้แก่ชาวบ้านเป็นจำนวนมาก แรงงานส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในครอบครัวที่เป็นผู้หญิง มีหลายรายที่จบการศึกษาเพียงแค่ชั้นประถมศึกษาปีที่หก ก็สามารถมาช่วยทางบ้านหารายได้เลี้ยงครอบครัว โดยไม่ต้องออกไปขายแรงงานที่อื่น (นิรนาม, 2548)

เทศกาล และงานประเพณี

ตั้งแต่สมัยสมเด็จพระสุริยาสโนมรินทร์ (พระเจ้าเอกทัศ) กษัตริย์องค์สุดท้ายแห่งกรุงศรีอยุธยาเป็นต้นมา ชาวมอญที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทยนั้นไม่เคยลืมประเพณีวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง (ทวีศักดิ์ ทองนวล, 2536) ดังจะเห็นได้จากการถือปฏิบัติสืบต่อกันเรื่อยมา เมืองนนท์ในวันนี้จึงหลากหลายด้วยประเพณีของชาวมอญและชาวไทยที่แตกต่างกันแต่เพียงพิธีการ หากแต่แก่นแท้แล้วไม่ต่างกันเลย คือ ต่างก็ยึดมั่นในพระพุทธศาสนาเช่นเดียวกัน ประเพณีของชาวมอญและชาวไทยจึงเปรียบประดุจกลีบดอกไม้หลากสีสีนที่ถูกร้อยเป็นมาลัยพวงเดียวกัน เป็นความแตกต่างที่กลมกลืนและเป็นความภาคภูมิใจของชาวเมืองนนท์ เทศกาลและงานประเพณีของจังหวัดนนทบุรีที่สำคัญและมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมีดังนี้

ประเพณีตักบาตรทำบุญพระร้อยแปด

ประเพณี “ทำบุญตักบาตรพระร้อยแปด” นี้เกิดเมื่อปี พ.ศ. 2466 โดยพระอธิการเจ้าอาวาสวัดไทยเจริญ ดำริสร้างพระพุทธรูปทองเหลือง เพื่อให้เป็นปูชนียวัตถุคู่ตำบลบางกร่าง จึงได้บอกบุญชาวบ้านให้ช่วยกันบริจาคทองเหลือง เมื่อได้มากพอแล้วจึงนำมาหลอมตีเป็นแผ่น ให้พระเกจิอาจารย์ 108 รูป ทำพิธีจารอักขระปลุกเสกกันรูปละแผ่น แล้วนำมาหลอมเป็นพระพุทธรูปให้นามว่า “หลวงพ่อบุญ” พิธีนี้เสร็จสิ้นในวันแรม 8 ค่ำ เดือน 12 จึงได้ถือเอาวันนี้ของทุกปีเป็นงานฉลอง “พระร้อยแปด” หรือ “พระร้อย” ตั้งแต่นั้นมา โดยในช่วงบ่ายของวันแรม 7 ค่ำ เดือน 12 จะมีเอกราชเป็นเอกราชที่สงวนไว้สำหรับการแข่งขันเพื่อการศึกษาเท่านั้น เมื่อนูญได้เห็นไปใช้ประโยชน์ด้านการศึกษาไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขบวนเรือแห่งพระองค์มาตามลำน้ำ ทั้งหลวงพ้ออาคม วัดไทยเจริญ หลวงพ้อโต วัดอุทยาน และจากวัดบางไทรนอก วัดบางไทรใน และวัดโบสถ์ เป็นขบวนแห่เพื่อบอกบุญแก่สาธุชนให้มาร่วมกันทำบุญในวันรุ่งขึ้นและคลองบางกอกน้อยก็จะยิ่งครึกครื้นด้วยแรงศรัทธาจากผู้ร่วมทำบุญในเช้าตรู่ วันแรม 8 ค่ำ เดือน 12 ชาวบ้านต่างนำอาหารคาวหวานลงเรือ พายมาจอดเรียงรายตลอดสองฝั่งคลอง รอพระสงฆ์แต่ละวัดมาบิณฑบาต โดยบรรดาพระสงฆ์จะพายเรือไปในทางเดียวกัน เวียนไปจนครบทั้งสองฝั่ง ซึ่งแต่ละวัดจะมีขบวนแห่พระพุทธรูปที่สำคัญของวัด ประดับประดาสวยงามมาด้วย พร้อมกันนั้นก็เปิดโอกาสให้ประชาชนได้สะสมบุญโดยการปิดทองนมัสการ และบริจาคทรัพย์เพื่อทำนุบำรุงวัดงานบุญจะยิ่งสนุกสนานมีชีวิตชีวายิ่งขึ้นเมื่อมีชาวบ้านเอาผ้าเหลืองมาห่มและใช้ขันครอบศีรษะเสมือนเป็นพระมาร่วมรับบิณฑบาตด้วย

ประเพณีมอญร้องไห้

“เกียะเนียะกย้าจมลลิกาเยียมเพียะกย้าจกรอย”เป็นคำที่ชาวมอญเรียกเหตุการณ์เมื่อครั้งพระนางมัลลิการ้องไห้คร่ำครวญต่อพระบรมศพขององค์พระสัมมาสัมพุทธเจ้า (พิศาล บุญผูก, 2544) ชาวมอญผู้เคร่งครัดในพระพุทธศาสนาจึงได้ยึดถือเอาเป็น“ประเพณีมอญร้องไห้”แต่นั้นมา เมื่อพระราชของพระภิกษุผู้เป็นที่นับถือของชาวมอญ พระอุปัชฌาย์ หรือเจ้าอาวาสมรณภาพชาวมอญก็จะเชิญผู้เฒ่าหญิงมาร้องพรรณนาความดั่งใจของท่าน ซึ่งมักจะร้องในเวลาย่ำรุ่งครึ่งหนึ่ง กลางดึกสัปดาห์หนึ่ง และตอนซีกศพนขึ้นเมรุหรือปราสาทที่จะเผาอีกครั้งหนึ่ง โดยผู้ร้องจะต้องนุ่งขึ้น สวมเสื้อสีขาวเอวรัดและมีผ้าสไบห่มเฉียงบ่า นั่งพับเพียบอยู่บนผ้าศพ ก้มลงกราบ เหยงหน้าขึ้น แล้วจึงเริ่มร้อง เมื่อจบตอนหนึ่งวงปีพาทย์นางหงส์ ปีพาทย์มอญก็เริ่มประโคมดนตรี สลับกันไปเป็นตอน ๆ จนจบเพลง เมื่อจบเพลงแล้วก็กราบคารวะศพ เป็นอันเสร็จพิธีมอญร้องไห้

ประวัติของตำบลบางรักน้อย

สวนบางรักน้อย ตั้งอยู่ที่ตำบลบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ซึ่งสามารถเดินทางได้ทางเรือ ทางรถยนต์ และรถโดยสารประจำทาง ทางสวนสามารถให้บริการข้อมูล และคำแนะนำแก่นักท่องเที่ยวในการเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวด้านการเกษตรและวัฒนธรรมของจังหวัดนนทบุรีได้เจ้าของสวนบางรักน้อย คือ นางไฉว ทศนียเวศ สวนบางรักน้อยมีพื้นที่ทั้งหมด 70 ไร่ ซึ่งลักษณะของสวนจะเป็นสวนไม้ต่างระดับ สวนผลไม้ดั้งเดิมในจังหวัดนนทบุรี เป็นสวนที่เอกลักร้างขึ้นตามรูปแบบของสวนเกษตร มีลักษณะคล้ายป่าดงดิบขึ้น เนื่องจากมีความหลากหลายของรกรกไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชนิดพืช มีการจัดระบบการปลูกพืชตามลักษณะของการอยู่ร่วมกันของต้นไม้ในป่าธรรมชาติโดยพืชแต่ละชนิดมีบทบาท และลักษณะที่เหมาะสมแตกต่างกัน สามารถอยู่ร่วมกันอย่างเกื้อกูลประกอบด้วย (1) พืชที่เลี้ยง ได้แก่ ทองหลาง กล้วย (2) พืชระดับบน ได้แก่ หมาก มะพร้าว (3) ไม้ทรงพุ่มใหญ่ ได้แก่ ทูเรียน ขนุน กระท้อน ลั่นจี่ มะม่วง ลำไย (4) ไม้ทรงพุ่มเตี้ย ได้แก่ ฝรั่ง น้อยหน่า ละมุด มะนาว ส้ม ส้มโอ มะเฟือง (5) พืชพื้นบ้านระดับล่าง ได้แก่ พืชผัก และสมุนไพรต่าง ๆ เช่น ผัก เป็นต้น (6) พืชบังลม และรักษาความชุ่มชื้น ได้แก่ ชี่เหล็ก สะเดา ใผ่สีสุก มะขวิด (7) พืชใช้สอย ได้แก่ มะพร้าว ใผ่สีสุก ส่วนกิจกรรมภายในสวนบางรักน้อยมีหลายกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้เลือกชม ดังนี้ในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษาวิถีชุมชน การชมสวนผลไม้ การศึกษาวิธีการเพาะปลูกและดูแลสวนผลไม้ กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมการพายเรือ กิจกรรมการตกปลา กิจกรรมสาธิตการทำเกษตร และกิจกรรมการชมแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ อัตราค่าเข้าชมสวน ท่านละ 150 บาท

จุดเริ่มต้นของการจัดการท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย

การท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลบางรักน้อยเริ่มต้นจากเดิมมีพื้นฐานการทำสวนผลไม้แบบดั้งเดิมอยู่แล้วและสภาพพื้นที่โดยทั่วไปมีความอุดมสมบูรณ์ เหมาะสมที่จะให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมยังพื้นที่สวนผลไม้ของเกษตรกรได้ ในขณะที่พื้นที่บางส่วนถูกขายให้กับนายทุนทำเป็นบ้านจัดสรรและโรงงานอุตสาหกรรม รวมทั้งปล่อยให้รกร้างไม่มีการปรับปรุงสภาพสวน นอกจากนี้รูปแบบการทำสวนผลไม้ของตำบลบางรักน้อยมีความเป็นเอกลักษณ์โดยการยกทรงสวนและอยู่ท่ามกลางความเป็นธรรมชาติท่ามกลางความเป็นเมือง เนื่องจากตำบลบางรักน้อยอยู่ใกล้กับกรุงเทพฯ ปัจจุบันได้มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรจากหน่วยงานทั้ง ภาครัฐ และเอกชน อย่างเป็นทางการ โดยเริ่มมีการก่อตั้งคณะกรรมการกลุ่มโดยเกษตรจังหวัดได้มีการเรียกประชุมประชาชนในท้องถิ่นเพื่อทำการจัดตั้งกลุ่มท่องเที่ยวเกษตรขึ้น มีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 50 คน และคณะกรรมการ 9 คน ซึ่งผ่านการคัดเลือกจากสมาชิกกลุ่มท่องเที่ยวเกษตรบางรักน้อย กลุ่มท่องเที่ยวเกษตรบางรักน้อยก่อตั้งขึ้นเมื่อเดือนสิงหาคม ปี พ.ศ. 2542 และเปิดเป็นศูนย์ท่องเที่ยวเกษตรบางรักน้อยขึ้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 4 มิถุนายน ปี พ.ศ. 2544 โดยมีนายปราโมทย์ รักษาราษฎร์ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตรในขณะนั้นเป็นประธานในพิธี ซึ่งวัตถุประสงค์ของโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร (Agro-tourism) เนื่องจากผลกระทบค่าเงินบาทลอยตัวคือเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมรายได้ให้เกษตรกรจากการจำหน่ายผลผลิต ผลิตภัณฑ์ทาง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การเกษตรแก่นักท่องเที่ยวตลอดจนการพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรชุมชนให้เกิดความเข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนโดยให้ชุมชนและเกษตรกรมีส่วนร่วมในการดำเนินการ

การพัฒนาบุคลากรของตำบลบางรักน้อย

การพัฒนาบุคลากรของตำบลบางรักน้อย จากการสอบถามข้อมูลจากเจ้าของสวนและบุคคลที่เกี่ยวข้องในเรื่องของการพัฒนาบุคลากรด้านการท่องเที่ยวเกษตรของพื้นที่ ตำบลบางรักน้อย ทางหน่วยงานราชการเกษตรจังหวัดซึ่งจัดให้มีการฝึกอบรมหลักสูตร 2 หลักสูตร คือ (1) การฝึกอบรมหลักสูตรบริหารและการจัดการแหล่งท่องเที่ยวเกษตร (2) การฝึกอบรมหลักสูตรวิทยากรพาทชมแหล่งท่องเที่ยว (3) ทักษะศึกษาดูงานแหล่งท่องเที่ยวเกษตร โดยทางเกษตรจังหวัดได้จัดทำหนังสือเชิญผู้นำชุมชนเพื่อให้ส่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเกษตรในพื้นที่และผู้สนใจเข้ารับการฝึกอบรม

กล่าวโดยสรุป กลุ่มท่องเที่ยวเกษตรบางรักน้อยมีความพยายามที่จะทำการพัฒนาในพื้นที่ของตนเองและให้ความร่วมมือร่วมถึงการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการเข้าร่วมประชุมเพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ให้เกิดการพัฒนาขึ้นในพื้นที่ได้ดีขึ้น

การส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรของตำบลบางรักน้อยจากหน่วยงานราชการ

กรมส่งเสริมการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้จัดทำโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร ตามแผนยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเกษตร เนื่องจากผลกระทบค่าเงินบาทลอยตัวเป็นโครงการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อสนับสนุนการส่งเสริมรายได้ให้กับเกษตรกรจากการจำหน่ายผลผลิต ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรแก่นักท่องเที่ยว ตลอดจนการพัฒนาความเป็นอยู่ของเกษตรกรชุมชนให้เข้มแข็งพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนโดย ให้ชุมชนและเกษตรกรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กรมส่งเสริมการเกษตรเป็นผู้กำหนดนโยบายส่งเสริมการท่องเที่ยว ทำให้หน่วยงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เข้ามามีส่วนช่วยเหลือชุมชนในการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่รับผิดชอบ

เกษตรจังหวัด มีบทบาทในการให้ความรู้และอบรมเกษตรกรเพื่อพัฒนาเกษตรให้มีความรู้ ความเข้าใจในการบริการแก่นักท่องเที่ยว และการปรับปรุงภูมิทัศน์สวนเกษตรเพื่อสามารถรองรับการบริการในด้านการท่องเที่ยว รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ข้อมูลและข่าวสารให้กับ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเกษตรบางรักน้อย เพื่อให้ชุมชนมีศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่และการท่องเที่ยวที่มีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย มีบทบาทโดยการพัฒนาเส้นทางเดินสวน ซึ่งแต่ก่อนตามคันสวนจะใช้แผ่นอิฐปูนวางทำทางเดินเข้ามาในสวนซึ่งเป็นเส้นทางเล็ก ๆ และทางถนนเพื่อให้สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางเข้ามาในแหล่งพื้นที่เกษตรกรรมของชาวสวนบางรักน้อย บทบาทของหน่วยงานภาคปฏิบัติในการสนับสนุนชุมชนนี้ ทำให้เกิดการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นรูปธรรม

กล่าวโดยสรุป การท่องเที่ยวเชิงเกษตรตำบลบางรักน้อย เกิดขึ้นจากการผลักดันของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และกรมส่งเสริมการเกษตรได้มีการจัดทำโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวขึ้นมา โดยมอบให้เกษตรจังหวัดรับหน้าที่ในการประสานงานไปยังพื้นที่เกษตรกรรม หรือสวนผลไม้ที่มีความอุดมสมบูรณ์คัดเลือกพื้นที่และเพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการในเรื่องของการส่งเสริมรายได้ให้กับเกษตรกร โดยให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน กรมส่งเสริมการเกษตรและเกษตรจังหวัดมีหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูลกับประชาชนทั่วไปได้รู้จัก องค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนช่วยในเรื่องของโครงสร้าง อย่างไรก็ตาม บทบาทที่มีความสำคัญต่อการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตรในพื้นที่ศึกษาตกอยู่กับชุมชนและประชาชนซึ่งเป็นผู้ประกอบอาชีพทำสวนเกษตรในแหล่งท่องเที่ยว กลุ่มคนเหล่านี้ยังเป็นผู้ที่มีความสำคัญต่อความคงอยู่อย่างยั่งยืนของการจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การวิเคราะห์ส่วนผสมทางการตลาดของสวนบางรักน้อย

จากการศึกษาการตลาดของสวนบางรักน้อยตามทฤษฎี (บทที่ 2) เป็นการศึกษาโดยใช้แนวความคิดในเรื่องการจัดการ และส่วนผสมทางการตลาด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์ส่วนผสมทางการตลาด

ในการวิเคราะห์ส่วนผสมทางการตลาด (4P) ของกลุ่มเกษตรกรสวนบางรักน้อย ซึ่งประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด โดยมีรายละเอียดดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ผลิตภัณฑ์ (product)

สวนบางรักน้อยมีผลิตภัณฑ์หลัก คือ การบริการการท่องเที่ยวเชิงเกษตรได้แก่การกิจกรรมการท่องเที่ยวในรูปแบบต่าง ๆ ที่มีให้นักท่องเที่ยวเลือกมากมาย คือ การศึกษาวิถีชุมชน การชมสวนผลไม้ การศึกษาวิธีการเพาะปลูกและดูแลสวนผลไม้ กิจกรรมการเดินป่า กิจกรรมการพายเรือ กิจกรรมการตกปลา กิจกรรมสาธิตการทำเกษตร และกิจกรรมการชมแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์

2. ราคา (price)

การกำหนดราคาของสวนบางรักน้อยนั้น จะใช้กลยุทธ์การกำหนดราคาในระดับปานกลาง ในการกำหนดราคาของสวนบางรักน้อยนั้นจะกำหนดราคาโดย ประการที่หนึ่ง ใช้วิธีการกำหนดราคาโดยการเปรียบเทียบและสำรวจราคาของกลุ่มเกษตรกรที่ทำการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเหมือนกัน ดูว่าระดับราคาอยู่ในช่วงใด แล้วจึงทำการกำหนดราคา ประการที่สอง ใช้วิธีการกำหนดราคาโดยการเปรียบเทียบกับค่าใช้จ่ายในการลงทุนต่าง ๆ ของสวนบางรักน้อย แล้วจึงทำการกำหนดราคา การกำหนดราคาในการชมสวนบางรักน้อยนั้นแบ่งออกเป็น 2 ราคาด้วยกัน ดังนี้

ราคาที่ 1 คือ อัตราค่าเข้าชม ท่านละ 150 บาท (เป็นราคาค่าชมสวน+อาหารและเครื่องดื่ม 1 มื้อ)

ราคาที่ 2 คือ อัตราค่าเข้าชม ท่านละ 250 บาท (เป็นราคาค่าชมสวน+อาหารและเครื่องดื่ม 1 มื้อ+ค่ากิจกรรมทั้งหมดของสวน)

3. ช่องทางการจัดจำหน่าย (place)

สวนบางรักน้อยใช้ช่องทางจัดจำหน่ายทางตรงคือลูกค้าสามารถติดต่อการชมสวนได้ล่วงหน้า โดยตรงกับประธานกลุ่มผ่านทางโทรศัพท์ โทรสาร ซึ่งทำให้ต้นทุนต่ำ และสามารถควบคุมได้ง่าย คือทราบความต้องการของลูกค้าได้โดยตรง สามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการได้ทันตามสถานการณ์

4. การส่งเสริมการตลาด (promotion)

สวนบางรักน้อยได้รับความอนุเคราะห์จากองค์การบริหารส่วนตำบล และองค์การบริหารส่วนจังหวัดนนทบุรี ช่วยในการประชาสัมพันธ์ โดยผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ งานแสดงนิทรรศการ งานแสดงสินค้าทางการเกษตรของสวนบางรักน้อย และการสร้างเว็บไซต์สำหรับสวนบางรักน้อย เป็นต้น ส่วนการจัดโปรโมชั่นต่าง ๆ ของสวนบางรักน้อยนั้น มีการจัดโปรโมชั่นให้เด็กที่มีความสูงไม่เกิน 120 ซม. เข้าชมสวนฟรี ซึ่งสามารถสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวได้มากในระดับหนึ่ง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดลอกเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์

การศึกษา ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ข้อมูลนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเดินทาง และกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ทศนคติและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย และการทดสอบสมมติฐาน

ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย คำนวณค่าทางสถิติด้วยโปรแกรมทางสถิติ (statistic package for social sciences หรือ SPSS) เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษามาใช้ประโยชน์ในการบริหารจัดการสวนบางรักน้อยได้อย่างเหมาะสม และตรงกลุ่มเป้าหมายของนักท่องเที่ยวมากที่สุด พบว่า

เพศ

นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อยส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 51.8 เพศหญิง ร้อยละ 48.2 (ตารางที่ 3)

อายุ

อายุของนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ปรากฏว่าเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 15-25 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 รองลงมาเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 26-35 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.8 ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 36-45 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.5 ผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 46-55 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.5 ผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี และอายุเกิน 55 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.5 และ 2.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 3)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สถานภาพ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับสถานภาพของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกษตรสวนบางรักน้อยส่วนใหญ่ร้อยละ 62.2 มีสถานภาพโสด รองลงมาร้อยละ 27.5 มีสถานภาพสมรส ร้อยละ 5.5 มีสถานภาพหย่าร้าง และร้อยละ 4.8 แยกกันอยู่ (ตารางที่ 3)

ระดับการศึกษา

ผลการศึกษาระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกษตรสวนบางรักน้อย เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมาร้อยละ 17.2 เป็นผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 12.0 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช. ร้อยละ 11.0 มีการศึกษาระดับอนุปริญญา ปวส. ร้อยละ 7.0 มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 4.0 มีการศึกษาระดับปริญญาเอก และร้อยละ 3.3 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ตารางที่ 3)

อาชีพ

ผลการศึกษาเกี่ยวกับอาชีพของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกษตรสวนบางรักน้อยส่วนใหญ่ร้อยละ 39.5 ประกอบอาชีพนักเรียน นิสิต นักศึกษา รองลงมาร้อยละ 19.3 ประกอบอาชีพพนักงานเอกชน ร้อยละ 17.3 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 11.8 ประกอบอาชีพพนักงานรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 6.8 ประกอบอาชีพข้าราชการ และร้อยละ 5.3 ประกอบอาชีพพ่อบ้าน แม่บ้าน (ตารางที่ 3)

รายได้

ผลการศึกษาเกี่ยวกับรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยว พบว่า นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกษตรสวนบางรักน้อยส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนน้อยกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.3 รองลงมา มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 23.5 บาท นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 20,001-30,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.5

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 9.0 นักท่องเที่ยวที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนอยู่ระหว่าง 30,001-40,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 8.7 (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 จำนวนและลักษณะข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มนักท่องเที่ยว

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	207	51.8
หญิง	193	48.2
รวม	400	100.0
2. อายุ		
ต่ำกว่า 15 ปี	14	2.7
15-25 ปี	184	46.0
26-35 ปี	107	26.8
36-45 ปี	58	14.5
46-55 ปี	26	6.5
55 ปีขึ้นไป	11	3.5
รวม	400	100.0
3. สถานภาพ		
โสด	249	62.2
สมรส	110	27.5
หย่าร้าง	22	5.5
แยกกันอยู่	19	4.8
รวม	400	100.0
4. ระดับการศึกษาสูงสุด		
ประถมศึกษา	13	3.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	28	7.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย ปวช.	48	12.0
อนุปริญญา ปวส.	44	11.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ข้อมูลพื้นฐาน	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรี	182	45.5
ปริญญาโท	69	17.2
ปริญญาเอก	16	4.0
รวม	400	100.0
5. อาชีพ		
นักเรียน นิสิต นักศึกษา	158	39.5
ข้าราชการ	27	6.8
พนักงานเอกชน	77	19.3
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	47	11.8
ธุรกิจส่วนตัว	69	17.3
พ่อบ้าน แม่บ้าน	22	5.3
รวม	400	100.0
6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
น้อยกว่า 10,000 บาท	161	40.3
10,000–20,000 บาท	94	23.5
20,001–30,000 บาท	75	18.5
30,001–40,000 บาท	35	8.7
มากกว่า 40,000 บาท	35	9.0
รวม	400	100.0

ข้อมูลการเดินทาง และกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

การศึกษาข้อมูลนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการเดินทาง และกิจกรรมท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย เป็นดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร

การศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเกษตรสวนบางรักน้อยส่วนใหญ่ร้อยละ 67.5 ไม่เคยมีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก่อน ร้อยละ 32.5 เคยมีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก่อน (ตารางที่ 4)

สาเหตุของการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย

การศึกษา พบว่าร้อยละ 24.0 ต้องการศึกษาดูถึงวิธีการเพาะปลูก และดูแลสวนผลไม้ รองลงมาร้อยละ 23.5 ให้เหตุผลว่าต้องการใกล้ชิดธรรมชาติ ร้อยละ 21.0 ให้เหตุผลว่ามีกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ ร้อยละ 18.8 ให้เหตุผลว่าต้องการชมการสาธิตทางการเกษตรรูปแบบต่าง ๆ มีเหตุผลว่าต้องการศึกษา และสัมผัสวิถีชีวิตของเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 11.3 และมีเหตุผลอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.4 (ตารางที่ 4)

รูปแบบการเดินทาง

การศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 36.5 เดินทางมาเป็นกลุ่มเพื่อน รองลงมาร้อยละ 31.3 เป็นกลุ่มครอบครัว ญาติ ร้อยละ 16.5 เดินทางมาคนเดียว เดินทางเป็นกลุ่มบริษัทท่องเที่ยวทัวร์ต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 14.2 และเดินทางเป็นกลุ่มแบบอื่น ๆ ร้อยละ 1.5 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

จำนวนบุคคลที่ร่วมกลุ่มในการเดินทาง

การศึกษา พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 44.8 มีจำนวนบุคคลที่ร่วมกลุ่มเดินทางมาด้วยกัน 3-5 คน รองลงมาที่มีจำนวน 1-2 คน คิดเป็นร้อยละ 21.0 มีจำนวน 6-10 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 20 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 13.0 มีจำนวนนักท่องเที่ยว 11-20 คน คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทาง

การศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 48.5 เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว รองลงมาร้อยละ 15.3 เดินทางโดยรถจากบริษัทท่องเที่ยวทัวร์ต่าง ๆ ร้อยละ 14.5 เดินทางโดยรถโดยสารปรับอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนลิขสิทธิ์ไว้เพื่อใช้ในการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้มีการนำข้อมูลไปใช้
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อากาศ ร้อยละ 14.0 เดินทางโดยรถประจำทาง ร้อยละ 4.5 เดินทางโดยเรือ ร้อยละ 2.5 เดินทางโดยรถจักรยานยนต์ และเดินทางโดยวิธีอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 0.7 (ตารางที่ 4)

แหล่งที่ทำให้ทราบข้อมูลของสถานที่ท่องเที่ยว

การศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรส่วนใหญ่ ร้อยละ 30.3 ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อยจากเพื่อน รองลงมา ร้อยละ 17.3 ทราบข้อมูลจากบริษัทท่องเที่ยว ร้อยละ 16.8 ทราบข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ วารสารการท่องเที่ยว ร้อยละ 12.5 ทราบข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต ร้อยละ 11.5 ทราบข้อมูลจากวิทยุ โทรทัศน์ ร้อยละ 10.0 ทราบข้อมูลจากการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และทราบข้อมูลจากแหล่งอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 1.6 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

การเที่ยวซ้ำ

การศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 43.3 มีความเห็นว่าจะกลับมาท่องเที่ยวอีก รองลงมาไม่แน่ใจ คิดเป็นร้อยละ 37.0 และนักท่องเที่ยวจะไม่กลับมาท่องเที่ยวอีก คิดเป็นร้อยละ 19.7 ตามลำดับ (ตารางที่ 4)

กิจกรรมการท่องเที่ยว

การศึกษา พบว่านักท่องเที่ยวร้อยละ 88.3 เลือกทำกิจกรรมชมสวนผลไม้มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 76.3 เลือกทำกิจกรรมชมธรรมชาติ ร้อยละ 65.8 เลือกทำกิจกรรมชมการสาธิต การทำการเกษตร ร้อยละ 61.5 เลือกทำกิจกรรมศึกษาวิถีชีวิตชุมชน ร้อยละ 56.3 เลือกทำกิจกรรมพายเรือ นั่งเรือ ร้อยละ 53.3 เลือกทำกิจกรรมชมแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ส่วนกิจกรรมตกปลาเป็นกิจกรรมที่มีนักท่องเที่ยวเลือกทำกิจกรรมน้อยที่สุด คือจำนวนนักท่องเที่ยว ร้อยละ 41.5 ต้องการเลือกทำกิจกรรมตกปลา และนักท่องเที่ยวร้อยละ 58.5 ไม่ต้องการเลือกทำกิจกรรมตกปลา (ตารางที่ 4)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 จำนวนและข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง และกิจกรรมการท่องเที่ยว

ประเด็นที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ประสบการณ์การท่องเที่ยวเชิงเกษตร		
ไม่เคย	270	67.5
เคย	130	32.5
รวม	400	100.0
2. สาเหตุของการเลือกสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย		
ต้องการศึกษาวิธีการเพาะปลูก และดูแลสวนผลไม้	96	24.0
ต้องการใกล้ชิดธรรมชาติ	94	23.5
มีกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ	84	21.0
ต้องการชมการสาธิตทางการเกษตรรูปแบบต่าง ๆ	75	18.8
ต้องการศึกษา และสัมผัสวิถีชีวิตเกษตรกร	45	11.3
อื่น ๆ	6	1.4
รวม	400	100.0
3. กลุ่มในการเดินทาง		
กลุ่มเพื่อน	146	36.5
กลุ่มครอบครัว ญาติ	125	31.3
เดินทางมาคนเดียว	66	16.5
บริษัทท่องเที่ยวทัวร์ต่าง ๆ	57	14.2
อื่น ๆ	6	1.5
รวม	400	100.0
4. จำนวนบุคคลที่ร่วมกลุ่มในการเดินทาง		
3-5 คน	179	44.8
1-2 คน	84	21.0
6-10 คน	68	17.0
มากกว่า 20 คน	52	13.0
11-20 คน	17	4.2
รวม	400	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5. ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว		
รถยนต์ส่วนตัว	194	48.5
รถจากบริษัทท่องเที่ยวทัวร์ต่าง ๆ	61	15.3
รถโดยสารปรับอากาศ	58	14.5
รถประจำทาง	56	14.0
เรือ	18	4.5
รถจักรยานยนต์	10	2.5
อื่น ๆ	3	0.7
รวม	400	100.0
6. ทราบข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่เดินทางมาครั้งนี้จากแหล่งใด		
เพื่อน	121	30.3
บริษัทท่องเที่ยว	69	17.3
ข่าวจากหนังสือพิมพ์ วารสารการท่องเที่ยว	67	16.8
อินเตอร์เน็ต	50	12.5
ข่าวสารจากวิทยุ โทรทัศน์	46	11.5
การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	40	10.0
อื่น ๆ	7	1.6
รวม	400	100.0
7. การเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว		
กลับมา	173	43.3
ไม่แน่ใจ	148	37.0
ไม่กลับมา	79	19.7
รวม	400	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
8. กิจกรรมที่เลือกทำในการเดินทางท่องเที่ยวครั้งนี้		
ศึกษาวิถีชีวิตชุมชน		
เลือกทำกิจกรรม	246	61.5
ไม่เลือกทำกิจกรรม	154	38.5
รวม	400	100.0
ชมสวนผลไม้		
เลือกทำกิจกรรม	353	88.3
ไม่เลือกทำกิจกรรม	47	11.7
รวม	400	100.0
ชมธรรมชาติ		
เลือกทำกิจกรรม	305	76.3
ไม่เลือกทำกิจกรรม	95	23.7
รวม	400	100.0
พายเรือ นั่งเรือ		
เลือกทำกิจกรรม	225	56.3
ไม่เลือกทำกิจกรรม	175	43.7
รวม	400	100.0
ตกปลา		
เลือกทำกิจกรรม	166	41.5
ไม่เลือกทำกิจกรรม	234	58.5
รวม	400	100.0
ชมการสาธิตการทำเกษตร		
เลือกทำกิจกรรม	263	65.8
ไม่เลือกทำกิจกรรม	137	34.2
รวม	400	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ประเด็นที่ศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชมแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์		
เลือกทำกิจกรรม	213	53.3
ไม่เลือกทำกิจกรรม	187	46.7
รวม	400	100.0

ทัศนคติ และความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยว

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย พบว่า

ผลิตภัณฑ์

ผลการศึกษาความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสวยงามของทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 42.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก รองลงมาร้อยละ 32.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง และร้อยละ 22.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจในกิจกรรม และโปรแกรมการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 43.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก รองลงมาร้อยละ 37.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง และร้อยละ 15.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจในความน่าสนใจของกิจกรรมสาธิตของกลุ่มเกษตรกร พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 41.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 41.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 12.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวในความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 40.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 39.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 14.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด (ตารางที่ 5)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อยด้านผลิตภัณฑ์

ประเด็นประเมิน และความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความสวยงามของทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยว		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	88	22.0
ระดับความพึงพอใจมาก	168	42.0
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	131	32.8
ระดับความพึงพอใจน้อย	13	3.2
รวม	400	100.0
กิจกรรม และโปรแกรมการท่องเที่ยว		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	63	15.8
ระดับความพึงพอใจมาก	174	43.5
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	151	37.8
ระดับความพึงพอใจน้อย	11	2.6
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	1	0.3
รวม	400	100.0
ความน่าสนใจในกิจกรรมสาคิตของเกษตรกร		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	49	12.3
ระดับความพึงพอใจมาก	165	41.3
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	166	41.5
ระดับความพึงพอใจน้อย	19	4.6
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	1	0.3
รวม	400	100.0
ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยว		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	58	14.5
ระดับความพึงพอใจมาก	159	39.8
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	163	40.8
ระดับความพึงพอใจน้อย	19	4.6

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ประเด็นประเมิน และความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	1	0.3
รวม	400	100.0

ราคา

ผลการศึกษาความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความเหมาะสมของราคา ค่ากิจกรรม และค่าบริการต่าง ๆ ของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 41.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 33.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 13.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคา ค่ากิจกรรมศึกษาวิถีชีวิตชุมชน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 46.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 30.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก ร้อยละ 11.8 มีความพึงพอใจโดยรวมเท่ากันสองกลุ่มคือ มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด และมีความพึงพอใจระดับความพึงพอใจน้อย ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคา ค่ากิจกรรมชมสวนผลไม้ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 40.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 33.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 13.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคา ค่ากิจกรรมชมธรรมชาติ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 41.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 32.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 13.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคา ค่ากิจกรรมพายเรือ นั่งเรือ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 39.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 32.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 14.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคา ค่ากิจกรรมตกปลา พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 39.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 30.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 15.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย

เอกส
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคาค่ากิจกรรมชมการสาธิตการทำกรเกษตร พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 41.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 29.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 14.6 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคาค่ากิจกรรมชมแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 42.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 26.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 15.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย ส่วนความพึงพอใจในความชัดเจนของการกำหนดราคาของสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 42.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 31.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 21.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อยด้านราคา

ประเด็นประเมิน และความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความเหมาะสมของราคากิจกรรมและบริการ		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	53	13.3
ระดับความพึงพอใจมาก	133	33.3
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	165	41.3
ระดับความพึงพอใจน้อย	49	12.1
รวม	400	100.0
ความเหมาะสมของราคากิจกรรมศึกษาวิถีชุมชน		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	47	11.8
ระดับความพึงพอใจมาก	120	30.0
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	186	46.5
ระดับความพึงพอใจน้อย	47	11.8
รวม	400	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นประเมิน และความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความเหมาะสมของราคากิจกรรมชมสวนผลไม้		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	53	13.3
ระดับความพึงพอใจมาก	135	33.8
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	163	40.8
ระดับความพึงพอใจน้อย	47	11.8
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	2	0.3
รวม	400	100.0
ความเหมาะสมของราคากิจกรรมชมธรรมชาติ		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	50	12.7
ระดับความพึงพอใจมาก	129	32.3
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	166	41.5
ระดับความพึงพอใจน้อย	52	13.0
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	3	0.5
รวม	400	100.0
ความเหมาะสมของราคากิจกรรมพายเรือ นั่งเรือ		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	53	13.3
ระดับความพึงพอใจมาก	128	32.0
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	158	39.5
ระดับความพึงพอใจน้อย	59	14.8
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	2	0.4
รวม	400	100.0
ความเหมาะสมของราคากิจกรรมตกปลา		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	56	14.0
ระดับความพึงพอใจมาก	121	30.3
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	157	39.3
ระดับความพึงพอใจน้อย	60	15.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ประเด็นประเมิน และความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	6	1.4
รวม	400	100.0
ความเหมาะสมของราคากิจกรรมชมการสาธิตทางการเกษตร		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	56	13.8
ระดับความพึงพอใจมาก	119	29.8
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	165	41.3
ระดับความพึงพอใจน้อย	59	14.8
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	1	0.3
รวม	400	100.0
ความเหมาะสมของราคากิจกรรมชมแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	54	13.5
ระดับความพึงพอใจมาก	107	26.8
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	171	42.8
ระดับความพึงพอใจน้อย	62	15.5
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	6	1.4
รวม	400	100.0
ความชัดเจนในการกำหนดราคาของสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	84	21.0
ระดับความพึงพอใจมาก	124	31.0
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	168	42.0
ระดับความพึงพอใจน้อย	23	5.7
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	1	0.3
รวม	400	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ช่องทางจัดจำหน่าย

ผลการศึกษาความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถที่เข้าถึงได้ง่าย และความสะดวกในการเดินทางของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 40.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 29.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย และร้อยละ 21.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก ส่วนความพึงพอใจสถานที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 45.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 27.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 19.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย ส่วนความพึงพอใจในความใกล้เคียงกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่นที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรีของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 45.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 22.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย และร้อยละ 21.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อยด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ประเด็นประเมิน และความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความสามารถที่เข้าถึงได้ง่าย และความสะดวกในการเดินทาง		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	30	7.5
ระดับความพึงพอใจมาก	86	21.5
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	161	40.3
ระดับความพึงพอใจน้อย	116	29.0
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	7	1.7
รวม	400	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ประเด็นประเมิน และความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวของสวน		
บางรักน้อย		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	26	6.3
ระดับความพึงพอใจมาก	111	27.8
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	183	45.8
ระดับความพึงพอใจน้อย	79	19.8
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	1	0.3
รวม	400	100.0
ความใกล้เคียงกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่นที่สำคัญ		
ของจังหวัดนนทบุรี		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	40	10.0
ระดับความพึงพอใจมาก	85	21.3
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	180	45.0
ระดับความพึงพอใจน้อย	90	22.5
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	5	1.2
รวม	400	100.0

การส่งเสริมการตลาด

ผลการศึกษาความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 32.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย รองลงมาร้อยละ 29.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง และร้อยละ 17.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก ส่วนความพึงพอใจในการจัดรายการพิเศษของสวนบางรักน้อย โดยให้เด็กที่มีความสูงไม่เกิน 120 เซนติเมตร เข้าชมสวนฟรี พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 36.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด รองลงมาร้อยละ 32.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 27.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อยด้านการส่งเสริมการตลาด

ประเด็นประเมิน และความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ของสวนบางรักน้อย		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	35	8.8
ระดับความพึงพอใจมาก	68	17.0
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	117	29.3
ระดับความพึงพอใจน้อย	130	32.5
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	50	12.5
รวม	400	100.0
การจัดรายการพิเศษ โดยให้เด็กที่มีความสูงไม่เกิน 120 เซนติเมตร เข้าชมสวนฟรี		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	145	36.3
ระดับความพึงพอใจมาก	129	32.3
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	110	27.5
ระดับความพึงพอใจน้อย	16	4.0
รวม	400	100.0

พนักงาน

ผลการศึกษาความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริการของพนักงานที่ให้บริการของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 37.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 32.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 21.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจในความรู้ของผู้นำเที่ยวสวนบางรักน้อย ในการตอบปัญหา และข้อสงสัย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 37.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความ

ห้องน้ำ ที่พัก ทางเดิน ฯลฯ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 45.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 24.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 22.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย ส่วนความพึงพอใจในความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 37.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 29.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย และร้อยละ 22.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก ส่วนความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการโดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 55.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 25.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 9.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อยด้านลักษณะกายภาพ

ประเด็นประเมิน และความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความสะดวกสบายของสิ่งอำนวยความสะดวก		
ในแหล่งท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	26	6.5
ระดับความพึงพอใจมาก	111	27.8
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	186	46.5
ระดับความพึงพอใจน้อย	76	19.0
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	1	0.3
รวม	400	100.0
ความสะอาด และสิ่งอำนวยความสะดวกสถานที่		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	28	7.0
ระดับความพึงพอใจมาก	99	24.8
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	182	45.5
ระดับความพึงพอใจน้อย	88	22.0
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	3	0.7

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ประเด็นประเมิน และความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	400	100.0
ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	24	6.0
ระดับความพึงพอใจมาก	89	22.3
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	150	37.5
ระดับความพึงพอใจน้อย	119	29.6
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	18	4.4
รวม	400	100.0
คุณภาพในการให้บริการโดยรวมของแหล่งท่องเที่ยว		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	37	9.2
ระดับความพึงพอใจมาก	103	25.8
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	222	55.5
ระดับความพึงพอใจน้อย	38	9.5
รวม	400	100.0

กระบวนการให้บริการ

ผลการศึกษาความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความเร็วในการให้บริการของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 52.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 28.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 10.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย ส่วนความพึงพอใจในรูปแบบการให้บริการที่เหมาะสมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 54.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 26.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 10.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจในรูปแบบการบริการของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 59.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปานกลาง รองลงมาร้อยละ 25.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 7.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อยด้านกระบวนการให้บริการ

ประเด็นประเมิน และความพึงพอใจ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ความรวดเร็วในการให้บริการของสวนบางรักน้อย		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	32	8.0
ระดับความพึงพอใจมาก	115	28.8
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	211	52.8
ระดับความพึงพอใจน้อย	40	10.0
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	2	0.4
รวม	400	100.0
รูปแบบการให้บริการที่เหมาะสมของสวนบางรักน้อย		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	41	10.3
ระดับความพึงพอใจมาก	105	26.3
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	218	54.5
ระดับความพึงพอใจน้อย	35	8.6
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	1	0.3
รวม	400	100.0
รูปแบบการบริการของแหล่งท่องเที่ยว		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	30	7.5
ระดับความพึงพอใจมาก	103	25.8
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	239	59.8
ระดับความพึงพอใจน้อย	26	6.5
ระดับความพึงพอใจน้อยที่สุด	2	0.5
รวม	400	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ส่วนผสมทางการตลาดโดยรวม

ผลการศึกษาความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความพึงพอใจด้านผลิตภัณฑ์โดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 51.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก รองลงมาร้อยละ 35.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง และร้อยละ 12.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจด้านราคาโดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 45.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 39.8 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 9.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจด้านช่องทางการจัดจำหน่ายโดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 41.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง รองลงมาร้อยละ 30.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก และร้อยละ 24.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อย ส่วนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมการตลาดโดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 44.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก รองลงมาร้อยละ 40.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง และร้อยละ 11.5 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด ส่วนความพึงพอใจส่วนผสมทางการตลาดโดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 64.3 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมาก รองลงมาร้อยละ 23.7 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลาง และร้อยละ 12.0 มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุด (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 จำนวนและความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสวนบางรักน้อยด้านส่วนผสมทางการตลาด

ความพึงพอใจเกี่ยวกับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ผลิตภัณฑ์โดยรวม		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	48	12.0
ระดับความพึงพอใจมาก	206	51.5
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	141	35.3

เอกสารนี้เป็นระดับความพึงพอใจน้อย การใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้าน 1.3 คำ
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ความพึงพอใจเกี่ยวกับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รวม	400	100.0
ราคาโดยรวม		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	37	9.3
ระดับความพึงพอใจมาก	159	39.8
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	183	45.8
ระดับความพึงพอใจน้อย	21	5.1
รวม	400	100.0
ช่องทางการจัดจำหน่ายโดยรวม		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	16	4.0
ระดับความพึงพอใจมาก	122	30.5
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	165	41.3
ระดับความพึงพอใจน้อย	97	24.3
รวม	400	100.0
การส่งเสริมการตลาดโดยรวม		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	46	11.5
ระดับความพึงพอใจมาก	177	44.3
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	160	40.0
ระดับความพึงพอใจน้อย	17	4.3
รวม	400	100.0
ส่วนผสมทางการตลาดโดยรวม		
ระดับความพึงพอใจมากที่สุด	48	12.0
ระดับความพึงพอใจมาก	257	64.3
ระดับความพึงพอใจปานกลาง	95	23.7
รวม	400	100.0

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อยไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้

ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อยกับความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า

เพศ ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งได้แก่ เพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาคผนวก ข)

อายุ ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งได้แก่ อายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาคผนวก ข)

สถานภาพ ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งได้แก่ สถานภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาคผนวก ข)

ระดับการศึกษา ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งได้แก่ ระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาคผนวก ข)

อาชีพ ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งได้แก่ อาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาคผนวก ข)

รายได้ ผลการศึกษาคความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับลักษณะทางประชากรศาสตร์ ซึ่งได้แก่ รายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาคผนวก ข)

สมมุติฐานที่ 2

ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อยไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด

ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อยกับความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด พบว่า

ผลิตภัณฑ์ ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาคผนวก ข)

ราคา ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย มีความสัมพันธ์กับราคา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาคผนวก ข)

ช่องทางการจัดจำหน่าย ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย มีความสัมพันธ์กับช่องทางการจัดจำหน่าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาคผนวก ข)

การส่งเสริมการตลาด ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการตลาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ภาคผนวก ข)

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานของแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ส่วนผสมทางการตลาด ที่เหมาะสมกับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย รวมทั้งปัญหา และข้อเสนอแนะของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย โดยใช้แบบสอบถามรวบรวมข้อมูลจากนักท่องเที่ยวจำนวน 400 คน และนำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่า t-test ปรากฏผลการศึกษาดังต่อไปนี้

สรุป

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการสวนบางรักน้อย จำนวน 400 คน ในอำเภอเมืองนนทบุรี พบว่านักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อยส่วนใหญ่ร้อยละ 51.8 เป็นเพศชาย อายุของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการปรากฏว่าเป็นผู้ที่มีอายุอยู่ในช่วง 15-25 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.0 นักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการส่วนใหญ่ร้อยละ 62.2 มีสถานภาพโสด ระดับการศึกษาของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 45.5 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 39.5 เป็นนักเรียน นิสิต นักศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 40.3 นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวสวนบางรักน้อยส่วนใหญ่ร้อยละ 67.5 ไม่เคยมีประสบการณ์ท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก่อน เหตุผลที่นักท่องเที่ยวเลือกมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สวนบางรักน้อยมีเหตุผลว่าต้องการศึกษาถึงวิธีการเพาะปลูก และดูแลสวนผลไม้มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 24.0 กลุ่มในการเดินทางของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 36.5 เป็นกลุ่มเพื่อน จำนวนบุคคลที่รวมกลุ่มในการเดินทางของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีจำนวน 3-5 คน คิดเป็นร้อยละ 44.8 นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 48.5 เดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัว นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ร้อยละ 30.3 ทราบข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อยจากเพื่อน ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความคิดที่จะกลับมาท่องเที่ยวที่สวนบางรักน้อยหรือสถานที่ท่องเที่ยวเชิงเกษตรอื่น ส่วนใหญ่ร้อยละ 43.3 มีความเห็นว่าจะกลับมาท่องเที่ยวอีก กิจกรรมการท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เลือกทำมากที่สุดในการเดินทางมา

เอกส...
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ท่องเที่ยวครั้งนี้คือ การชมสวนผลไม้ คิดเป็นร้อยละ 88.3 รองลงมาร้อยละ 76.3 ชมธรรมชาติ ร้อยละ 65.8 ชมการสาธิตการทำเกษตร ร้อยละ 61.5 ศึกษาวิถีชีวิตชุมชน ร้อยละ 56.3 พายเรือ นั่งเรือ ร้อยละ 53.3 ชมแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ ส่วนกิจกรรมตกปลาเป็นกิจกรรมที่มีนักท่องเที่ยวเลือกทำกิจกรรมน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.5

การศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มาใช้บริการสวนบางรักน้อย จำนวน 400 คน ในอำเภอเมืองนนทบุรีเกี่ยวกับความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความพึงพอใจในความสวยงามของทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากร้อยละ 42.0 ส่วนความพึงพอใจในกิจกรรม และโปรแกรมการท่องเที่ยว พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากร้อยละ 43.5 ส่วนความพึงพอใจในความน่าสนใจของกิจกรรมสาธิตของกลุ่มเกษตรกร พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 41.5 ส่วนความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวในความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 40.8 ส่วนความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความเหมาะสมของราคาค่ากิจกรรม และค่าบริการต่าง ๆ ของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 41.3 ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคาค่ากิจกรรมศึกษาวิถีชีวิตชุมชน พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 46.5 ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคาค่ากิจกรรมชมสวนผลไม้ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 40.8 ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคาค่ากิจกรรมชมธรรมชาติ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 41.5 ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคาค่ากิจกรรมพายเรือ นั่งเรือ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 39.5 ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคาค่ากิจกรรมตกปลา พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 39.3 ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคาค่ากิจกรรมชมการสาธิตการทำเกษตร พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 41.3 ส่วนความพึงพอใจในความเหมาะสมของราคาค่ากิจกรรมชมแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 42.8 ส่วนความพึงพอใจในความชัดเจนของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การกำหนดราคาของสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 42.0 ส่วนความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสามารถที่เข้าถึงได้ง่าย และความสะดวกในการเดินทางของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 40.3 ส่วนความพึงพอใจสถานที่ในการรองรับนักท่องเที่ยวของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 45.8 ส่วนความพึงพอใจในความใกล้เคียงกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่นที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรีของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 45.0 ส่วนความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับการโฆษณาประชาสัมพันธ์ของสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจน้อยร้อยละ 32.5 ส่วนความพึงพอใจในการจัดรายการพิเศษของสวนบางรักน้อย โดยให้เด็กที่มีความสูงไม่เกิน 120 เซนติเมตร เข้าชมสวนฟรี พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากที่สุดร้อยละ 36.3 ส่วนความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความพึงพอใจในการบริการของพนักงานที่ให้บริการของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 37.5 ส่วนความพึงพอใจในความรู้ของผู้นำเที่ยวสวนบางรักน้อย ในการตอบปัญหา และข้อสงสัย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 37.8 ส่วนความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความสะดวกสบายของสิ่งอำนวยความสะดวกของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 46.5 ส่วนความพึงพอใจในความสะอาดของสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ ห้องน้ำ ที่พัก ทางเดิน ฯลฯ พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 45.5 ส่วนความพึงพอใจในความปลอดภัยของสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 37.5 ส่วนความพึงพอใจในคุณภาพการให้บริการโดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 55.5 ส่วนความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความรวดเร็วในการให้บริการของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 52.8 ส่วนความพึงพอใจในรูปแบบการให้บริการที่เหมาะสมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นิยมนำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 54.5 ส่วนความพึงพอใจในรูปแบบการบริการของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 59.8 ส่วนความพึงพอใจโดยรวมของนักท่องเที่ยวเกี่ยวกับความพึงพอใจด้านผลิตภัณฑ์โดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากร้อยละ 51.5 ส่วนความพึงพอใจด้านราคาโดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 45.8 ส่วนความพึงพอใจด้านช่องทางการจัดจำหน่ายโดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจปานกลางร้อยละ 41.3 ส่วนความพึงพอใจด้านการส่งเสริมการตลาดโดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากร้อยละ 44.3 ส่วนความพึงพอใจส่วนผสมทางการตลาดโดยรวมของสวนบางรักน้อย พบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ที่ระดับความพึงพอใจมากร้อยละ 64.3

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่าตัวแปรซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ อาชีพ และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย ส่วนตัวแปรระดับการศึกษา และตัวแปรปัจจัยส่วนผสมทางการตลาดมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรสวนบางรักน้อย

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา พบว่าสวนบางรักน้อยมีความเป็นธรรมชาติและสวยงาม อีกทั้งยังมีวิถีชีวิตชาวบ้านที่เรียบง่ายซึ่งควรแก่การรักษาเอกลักษณ์ดั้งเดิมนี้ไว้ โดยเฉพาะการทำสวนผลไม้ซึ่งเป็นอาชีพหลักควบคู่กันไปกับการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของทางสวน ทางสวนบางรักน้อยควรมีการจัดการโฆษณา ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับสวนบางรักน้อยเพิ่มมากขึ้นเพื่อแจ้งให้นักท่องเที่ยวที่มีความสนใจเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวเชิงการเกษตร และประชาชนทั่วไป ได้รับรู้ และรู้จักสวนบางรักน้อยเพิ่มมากขึ้น เพื่อเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยว และรายได้ของสวนบางรักน้อยต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2538. การดำเนินงานเรื่อง Ecotourism ในประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2539. นโยบายและแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิง
อนุรักษ์. กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2541. แม่บทการพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2548. ปริมาณท่องเที่ยวของประเทศไทย.
กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

กรมส่งเสริมการเกษตร. 2544. การดำเนินงานโครงการส่งเสริมการท่องเที่ยว. ศูนย์
ประสานงานส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร.

กรรณิการ์ จันทร์แก้ว. 2538. ความพึงพอใจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการการ
ให้บริการของกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาสำนักงานเขตประเวศ. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กำพล ศิริอำพันธ์กุล. 2533. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์
มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2535. การศึกษาเบื้องต้นเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว
กรุงเทพมหานครและปริมณฑล. กรุงเทพมหานคร: สำนักบริการวิชาการจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

จันทร์เพ็ญ ตูเทศานันท์. 2542. ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการต่อการดำเนินงานของสถานธ-
นानุบาลเทศบาลในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยเท่านั้น ไม่สามารถนำ
ไปทำกรณิใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. 2540. **วิถีไทย: การท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม**. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด.

ฐานผลการจ คงอินทร์. 2545. **การศึกษาศักยภาพของชุมชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงเกษตรเพื่อพัฒนาแบบยั่งยืน กรณีศึกษาบ้านนาติน ตำบลอ่าวนาง อำเภอเมืองจังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ดวงพร โรจน์เจริญวัฒนา. 2543. **ทัศนคติของผู้มาท่องเที่ยวเยือนป่าสักชลสิทธิ์ต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ดิเรก ฤกษ์ห่วย. 2541. **การศึกษาความพึงพอใจ**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.

เดชา ไต้สูงเนิน. 2543. **การส่งเสริมการเกษตร**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ทวีศักดิ์ ทองนวล. 2536. **มนต์เสน่ห์เจ้าพระยานามว่านนทบุรี**. กรุงเทพฯธุรกิจปีที่ 8.

ธนากร วิชัยกุล. 2545. **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อสภาพแวดล้อมทางชีวกายภาพและการบริการ บริเวณศูนย์ศึกษาธรรมชาติ สวนป่าทองภูมิ จังหวัดกาญจนบุรี**. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธนาภรณ์ เมทนีสุดดี. 2543. **ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศที่มีต่อการรับบริการสื่อวีดิทัศน์ ศึกษาเฉพาะกรณี วัดพระเชตุพนวิมลมังคลารามราชวรมหาวิหาร**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ธิดา สาระยา. 2547. **อารยธรรมไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, โรงพิมพ์ด้านสุทธาการพิมพ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นิกร เกลี้ยงพิบูลย์. 2544. การจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นิรนาม. 2540. จุลสารการท่องเที่ยว 2540. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ดี.แอล.เอส.

นิรนาม. 2540. บันทึกการปกครอง 2540. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ ดี.แอล.เอส.

นิรนาม. 2542. ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดนนทบุรี. (เอกสารราชการ)

นิรนาม. 2548. เศรษฐกิจอุตสาหกรรมจังหวัดนนทบุรี. (เอกสารราชการ)

นำชัย ทนุผล. 2540. การท่องเที่ยวเชิงเกษตร. เอกสารประกอบการบรรยายในการฝึกอบรม
หลักสูตร. มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

บริษัท ศูนย์วิจัยกสิกรไทย จำกัด. 2543. โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวเกษตร.
กรุงเทพมหานคร: บริษัท พิมพ์ดี จำกัด.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. 2542. การวางแผนการพัฒนากการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน.
(ไม่ระบุสำนักพิมพ์)

บุญเลิศ เปเรว่า. 2543. ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวสหราชอาณาจักรต่อการ
ท่องเที่ยวในจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประชัย เปี่ยมสมบุญ. 2537. ระเบียบวิธีวิจัยทางวิทยาศาสตร์สังคม: การสังเคราะห์และ
บูรณะการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ห้างหุ้นส่วนจำกัดการพิมพ์พระนคร.

ฝ่ายวิจัยบริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย. 2535. อนาคตอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว.
กรุงเทพมหานคร: บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

พงศ์ศานต์ ปองทอง. 2542. แนวทางการจัดการการพัฒนาที่ยั่งยืน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

พรหมเมธ นาคมทอง. 2540. กระบวนการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น : กรณีศึกษาแหล่งท่องเที่ยวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดนครนายก. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พิกุล สิทธิประเสริฐกุล. 2543. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของอำเภอปางมะผ้า จังหวัด แม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีการบริหารสิ่งแวดล้อม, มหาวิทยาลัยมหิดล.

พิศาล บุญผูก. 2544. รำมอญ. (เอกสารเผยแพร่)

พินัย อนันตพงษ์. 2543. รายงานผลการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ. ม.ป.ท. สถาบันดำรงราชานุภาพ ร่วมกับ สำนักงานนโยบายและแผนกรมพัฒนาชุมชน.

ไพบุลย์ เจริญทรัพย์. 2534. การส่งเสริมการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน. กรุงเทพมหานคร: บริษัท นวคนก จำกัด.

พัฒน์นรี เขียวกิตติธนา. 2547. การจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษา ตำบลบางรักน้อย จังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ภาควิชาภูมิสถาปัตยกรรม คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2538. การจำแนกแหล่งท่องเที่ยวประเภทต่าง ๆ ตามลักษณะเด่นของความสนใจ และกิจกรรมที่เป็นสิ่งดึงดูดใจนักท่องเที่ยว. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาวินี เวชสิทธิ์นิรภัย. 2543. ความหมายของการท่องเที่ยวเกษตร. (ไม่ระบุสำนักพิมพ์)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มธุรส ปราบไฟรี. 2544. ธุรกิจท่องเที่ยว: โสมสเด็จพระกับการจัดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ.

กรุงเทพมหานคร: การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2542. แนวทางการบริหารจัดการการท่องเที่ยวเกษตรสัญจร. เอกสาร
อัดสำเนา.

รำไพพรรณ แก้วสุริยะ. 2543. การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน. เอกสาร
อัดสำเนา.

วรรณ วรชวานิช. 2539. การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์: Ecotourism. กรุงเทพมหานคร:

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

วรรณ วรชวานิช วรรณวิภา จิตชัย มาลี บุษยะมา. 2540. รายงานการวิจัยแนวทางการ

พัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์, สถาบันราชภัฏสวนดุสิต.

วารภรณ์ ศรีแก้ว. 2548. ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการท่องเที่ยวในเกาะ

เกร็ดจังหวัดนนทบุรี. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิมลสิทธิ ชนะทุกทศ. 2526. รูปแบบการวัดความพึงพอใจ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต,

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศูนย์พัฒนาทรัพยากรการศึกษามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2548. แบบวัดความพึงพอใจแบบ

เจตคติ. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมพุทธ ธุระเจน. 2540. ท้องถิ่นชนบทไทยกับการท่องเที่ยว. รายงานการสัมมนาแนวทางการ

ลงทุนและการจัดการธุรกิจท่องเที่ยวสำหรับชุมชน. สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช,
มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สมศรี ภัทรธรรม. 2543. การพัฒนาคุณภาพชีวิตเทคโนโลยีและสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

สุจาวี จันทรสข. 2541. การจัดการการท่องเที่ยวเชิงชุมชนชาวไทย หมู่บ้านโคกโก่ง อำเภอ กุฉินารายณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุวรรณณี วัธนจิตต์. 2541. องค์ประกอบการท่องเที่ยวเกษตร. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพัฒนา นบริหารศาสตร์.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2543. การศึกษาเพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาและจัดการท่องเที่ยวเชิงเกษตร. เสนอต่อการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

สร้อยดี อาสาสรรพกิจ. 2540. การท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม (Agrotourism). จุลสารการท่องเที่ยว.

สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดนนทบุรี. นนทบุรี. (เอกสารเผยแพร่)

สำนักงานอำเภอเมืองนนทบุรี. บรรยายสรุปอำเภอเมืองนนทบุรี ปี 2537. (เอกสารเผยแพร่)

หน่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปกรรมจังหวัดนนทบุรี. แหล่งศิลปกรรมจังหวัดนนทบุรี. (เอกสารเผยแพร่)

องค์การบริหารส่วนตำบลบางรักน้อย. 2548. รายงานประจำปี 2548. (เอกสารอัดสำเนา)

อิทธิพล ไทยกลม. 2545. ศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการจัดการเชิงนิเวศกรณีศึกษาชุมชนตำบลบางหญ้าแพรก จังหวัดสมุทรสาคร. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อุไรวรรณ เปี่ยมนิเวศน์. 2544. การจัดการด้านสื่อความหมายและสิ่งอำนวยความสะดวก
ของผู้ประกอบการท่องเที่ยวเชิงเกษตร กรณีศึกษาอำเภอบ้านแพ้ว จังหวัด
สมุทรสาคร. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ก.

แบบสอบถามสำหรับนักท่องเที่ยว
เรื่องการศึกษาความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวเชิงเกษตร
ในเขตกรุงเทพมหานคร : กรณีศึกษา ณ สวนบางรักน้อย จ.นนทบุรี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย / ลงใน และเติมข้อความหรือตัวเลขลงในช่องว่างที่มีให้
 ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ใช้บริการ

1. เพศ 1 ชาย 2 หญิง
2. อายุ.....ปี
3. สถานภาพสมรส

☐ 1 โสด	☐ 2 สมรส
☐ 3 หย่าร้าง	☐ 4 แยกกันอยู่
☐ 5 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....	
4. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ 1 ประถมศึกษา	☐ 2 มัธยมศึกษาตอนต้น
☐ 3 มัธยมศึกษาตอนปลาย, ปวช.	☐ 4 อนุปริญญา, ปวส.
☐ 5ปริญญาตรี	☐ 6 ปริญญาโท
☐ 7 ปริญญาเอก	
☐ 8 อื่น ๆ (โปรดระบุ)	
5. อาชีพ

☐ 1 นักเรียน นิสิต นักศึกษา	☐ 2 ข้าราชการ
☐ 3 พนักงานเอกชน	☐ 4 พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ 5 ธุรกิจส่วนตัว	☐ 6 พ่อบ้าน แม่บ้าน
☐ 7 อื่น ๆ (โปรดระบุ)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของท่าน / เดือน

☐ 1 น้อยกว่า 10,000 บาท	☐ 2 10,000-20,000 บาท
☐ 3 20,001-30,000 บาท	☐ 4 30,001-40,000 บาท
☐ 5 มากกว่า 40,000 บาท	

ตอนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทาง และกิจกรรมท่องเที่ยว

1. ท่านเคยเดินทางท่องเที่ยวในรูปแบบการท่องเที่ยวเชิงเกษตรมาก่อนหรือไม่ (ไม่นับรวมครั้งนี้)

- 1 เคย
 2 ไม่เคย

2. เพราะเหตุใดท่านเลือกมาท่องเที่ยวเชิงเกษตรที่สวนบางรักน้อย (ตอบเพียงข้อเดียว)

- 1 เพราะต้องการศึกษา และสัมผัสวิถีชีวิตของเกษตรกร
 2 เพราะต้องการชมการสาธิตทางการเกษตรรูปแบบต่าง ๆ
 3 เพราะต้องการศึกษาถึงวิธีการการเพาะปลูก และดูแลสวนผลไม้
 4 เพราะต้องการใกล้ชิดธรรมชาติ
 5 เพราะมีกิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ
 6 อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

3. กลุ่มในการเดินทางในครั้งนี้ของท่าน

☐ 1 เดินทางมาคนเดียว	☐ 2 กลุ่มเพื่อน
☐ 3 กลุ่มครอบครัว ญาติ	☐ 4 บริษัทท่องเที่ยว และทัวร์ต่าง ๆ
☐ 5 อื่น ๆ (โปรดระบุ)	

4. จำนวนบุคคลที่ร่วมกลุ่มในการเดินทางครั้งนี้..... คน (รวมตัวท่านด้วย)

5. ยานพาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

☐ 1 รถโดยสารปรับอากาศ	☐ 2 รถประจำทาง
☐ 3 รถยนต์ส่วนตัว	☐ 4 รถจักรยานยนต์
☐ 5 รถจากบริษัทท่องเที่ยว และทัวร์ต่าง ๆ	☐ 6 เรือ
☐ 7 อื่น ๆ (โปรดระบุ)	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้คัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

6. ท่านทราบข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่ท่านเดินทางมาครั้งนี้จากแหล่งใด (ตอบเพียงข้อเดียว)

- 1 เพื่อน 2 ชาวจากหนังสือพิมพ์ วารสารการท่องเที่ยว
- 3 บริษัทท่องเที่ยว 4 ชาวสารจากวิทยุ โทรทัศน์
- 5 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 6 อินเทอร์เน็ต
- 7 อื่น ๆ (โปรดระบุ)

7. ท่านคิดว่าจะกลับมาเที่ยวแหล่งท่องเที่ยวนี้หรือแหล่งท่องเที่ยวประเภทนี้อีกหรือไม่

- 1 กลับมา 2 ไม่กลับมา 3 ไม่แน่ใจ

8. กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ท่านเลือกทำในการเดินทางมาท่องเที่ยวครั้งนี้

- 8.1 ศึกษาวิถีชีวิตชุมชน 1 ใช่ 2 ไม่ใช่
- 8.2 ชมสวนผลไม้ 1 ใช่ 2 ไม่ใช่
- 8.3 ชมธรรมชาติ 1 ใช่ 2 ไม่ใช่
- 8.4 พายเรือ นั่งเรือ 1 ใช่ 2 ไม่ใช่
- 8.5 ตกปลา 1 ใช่ 2 ไม่ใช่
- 8.6 ชมการสาธิตการทำเกษตร 1 ใช่ 2 ไม่ใช่
- 8.7 ชมแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์ 1 ใช่ 2 ไม่ใช่

9. กิจกรรมการท่องเที่ยวที่ท่านคาดหวังว่าจะได้รับจากการท่องเที่ยวที่สวนบางรักน้อย

- 1).....
- 2).....
- 3).....

ตอนที่ 3 ทักษะคติ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย

มีความพึงพอใจน้อยที่สุด 2.5 มีความพึงพอใจมากที่สุด

(0) ← | → (5)

ส่วนประสมทางการตลาดและการบริการ	ระดับความพอใจ
1.ด้านผลิตภัณฑ์	
1. ความพึงพอใจในความสวยงามของทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยว	
2. ความพึงพอใจในกิจกรรม และโปรแกรมการท่องเที่ยว	
3. ความน่าสนใจในกิจกรรมสาธิตของกลุ่มเกษตรกร	
4. ความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย	
2.ด้านราคา	
5. ความเหมาะสมของราคาค่าบริการ และค่าบริการต่าง ๆ ของสวนบางรักน้อย	
5.1 ราคาค่าบริการรถจักรยานยนต์ให้เช่า	
5.2 ราคาค่าบริการชมสวนผลไม้	
5.3 ราคาค่าบริการชมธรรมชาติ	
5.4 ราคาค่าบริการพายเรือ นั่งเรือ	
5.5 ราคาค่าบริการตกปลา	
5.6 ราคาค่าบริการชมการสาธิตการทำเกษตร	
5.7 ราคาค่าบริการชมแหล่งท่องเที่ยวประวัติศาสตร์	
6. ความชัดเจนในการกำหนดราคาของสถานที่ท่องเที่ยวสวนบางรักน้อย	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3.ด้านช่องทางจัดจำหน่าย	
7. ความสามารถที่เข้าถึงได้ง่าย และมีความสะดวกในการเดินทาง	
8. สถานที่ในการรองรับนักท่องเที่ยว	
9.ความใกล้เคียงกับสถานที่ท่องเที่ยวอื่นที่สำคัญของจังหวัดนนทบุรี	
4.ด้านการส่งเสริมการตลาด	
10. การโฆษณา ประชาสัมพันธ์ของแหล่งท่องเที่ยว	
11. ความพอใจในการจัดรายการพิเศษ โดยการจัดให้เด็กที่มีความสูงไม่เกิน 120 ซม. เข้าชมสวนฟรี	
5.ด้านพนักงาน	
12. ความพึงพอใจในการบริการของพนักงานที่ให้บริการ	
13. ผู้นำเที่ยวมีความรู้ในการตอบปัญหา และข้อสงสัย	
6.ด้านลักษณะกายภาพ	
14. ความสะดวกสบายของสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	
15. ความสะอาดของสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวก อาทิ ห้องน้ำ ที่พัก ทางเดิน ฯลฯ	
16. ความพอใจในความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว	
17. แหล่งท่องเที่ยวมีคุณภาพในการให้บริการโดยรวม	
7. กระบวนการให้บริการ	
18. แหล่งท่องเที่ยวมีความรวดเร็วในการให้บริการ	
19. แหล่งท่องเที่ยวมีรูปแบบในการให้บริการที่เหมาะสม	
20. ความพึงพอใจในรูปแบบการบริการของแหล่งท่องเที่ยว	
8. ความพึงพอใจโดยรวมของส่วนผสมทางการตลาด	
21. ความพึงพอใจด้านผลิตภัณฑ์โดยรวม	
22.ความพึงพอใจด้านราคาโดยรวม	
23. ความพึงพอใจด้านช่องทางการจัดจำหน่ายโดยรวม	
24. ความพึงพอใจด้านการส่งเสริมการตลาดโดยรวม	
25. ความพึงพอใจส่วนผสมทางการตลาดโดยรวม	

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

21. ความคิดเห็น / ข้อเสนอแนะ / ปัญหาหรืออุปสรรคของท่านต่อการท่องเที่ยวที่สวนบางรักน้อย

.....

.....

.....

.....

.....

.....

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆ ทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาคผนวก ข.

สมมุติฐานที่ 1

เพศ

ความพึงพอใจโดยรวม	ชาย		หญิง	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เฉย ๆ	45	21.7	50	26
พึงพอใจมาก	140	67.6	117	60.6
พึงพอใจมากที่สุด	22	10.7	26	13.4
รวม	207	100	193	100

Chi-square test: Value = 2.168, df = 2, Asymp> Sig (2-sided) = 0.338

H_0 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ

H_1 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับเพศ

P(ความน่าจะเป็น) = .338 , α (ระดับนัยสำคัญ) = .05

ดังนั้น ค่า P มีค่า มากกว่า ค่า α จึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับเพศ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อายุ

ความพึงพอใจโดยรวม	อายุ											
	ต่ำกว่า 15 ปี		15-25 ปี		26-35 ปี		36-45 ปี		46-55 ปี		55 ปีขึ้นไป	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เฉย ๆ	7	50	45	24.5	23	21.5	11	19	7	27	2	18
พึงพอใจมาก	5	35.7	116	63	71	66.3	38	65.5	19	73	8	72
พึงพอใจมากที่สุด	2	14.3	23	12.5	13	12.2	9	15.5	0	0	1	10
รวม	14	100	184	100	107	100	58	100	26	100	11	100

Chi-square test: Value = 11.382, df = 10, Asymp> Sig (2-sided) = 0.329

H_0 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับอายุ

H_1 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับอายุ

P(ความน่าจะเป็น) = .329 , α (ระดับนัยสำคัญ) = .05

ดังนั้น ค่า P มีค่า มากกว่า ค่า α จึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับอายุ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สถานภาพ

ความพึงพอใจโดยรวม	สถานภาพ							
	โสด		สมรส		หย่าร้าง		แยกกันอยู่	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เฉย ๆ	62	25	22	20	5	22.8	6	31.6
พึงพอใจมาก	155	62.2	73	66.4	17	77.2	12	63.2
พึงพอใจมากที่สุด	32	12.8	15	13.6	0	0	1	5.2
รวม	249	100	110	100	22	100	19	100

Chi-square test: Value = 5.860, df = 6, Asymp> Sig (2-sided) = 0.439

H_0 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับสถานภาพ

H_1 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนั้นมีความสัมพันธ์กับสถานภาพ

P(ความน่าจะเป็น) = .439 , α (ระดับนัยสำคัญ) = .05

ดังนั้น ค่า P มีค่า มากกว่า ค่า α จึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับสถานภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ระดับการศึกษา

ความพึงพอใจโดยรวม	ระดับการศึกษาสูงสุด													
	ประถมศึกษา		มัธยมศึกษาตอนต้น		มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.		อนุปริญญา/ปวส.		ปริญญาตรี		ปริญญาโท		ปริญญาเอก	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เฉย ๆ	4	30.8	12	42.9	13	27	7	15.9	43	23.6	12	17.4	4	25
พึงพอใจมาก	8	61.5	14	50	25	52	36	81.8	114	62.7	48	69.6	12	75
พึงพอใจมากที่สุด	1	7.7	2	7.1	10	21	1	2.3	25	13.7	9	13	0	0
รวม	13	100	28	100	48	100	44	100	182	100	69	100	16	100

Chi-square test: Value = 21.690, df = 12, Asymp> Sig (2-sided) = 0.041

H_0 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา

H_1 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา

P(ความน่าจะเป็น) = .041 , α (ระดับนัยสำคัญ) = .05

ดังนั้น ค่า P มีค่า น้อยกว่า ค่า α จึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับระดับการศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อาชีพ

ความพึงพอใจโดยรวม	อาชีพ											
	นักเรียน,นิสิต, นักศึกษา		ข้าราชการ		พนักงานเอกชน		พนักงาน รัฐวิสาหกิจ		ธุรกิจส่วนตัว		พ่อบ้าน/แม่บ้าน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เฉย ๆ	43	27.2	6	22.2	13	16.9	13	27.7	14	20.3	6	27.3
พึงพอใจมาก	94	59.5	16	59.3	52	67.5	31	65.9	48	69.6	16	72.7
พึงพอใจมากที่สุด	21	13.3	5	18.5	12	15.6	3	6.4	7	10.1	0	0
รวม	158	100	27	100	77	100	47	100	69	100	22	100

Chi-square test: Value = 10.554, df = 10, Asymp> Sig (2-sided) = 0.393

H_0 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับอาชีพ

H_1 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับอาชีพ

P(ความน่าจะเป็น) = .393 , α (ระดับนัยสำคัญ) = .05

ดังนั้น ค่า P มีค่า มากกว่า ค่า α จึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

รายได้

ความพึงพอใจโดยรวม	รายได้									
	น้อยกว่า 10,000		10,000-20,000		20,000-30,000		30,000-40,000		มากกว่า 40,000	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เฉย ๆ	42	26.1	19	20.2	17	23	7	20	10	28
พึงพอใจมาก	100	62.1	61	64.9	47	63.5	25	71.4	24	67
พึงพอใจมากที่สุด	19	11.8	14	14.9	10	13.5	3	8.6	2	5
รวม	161	100	94	100	74	100	35	100	36	100

Chi-square test: Value = 4.169, df = 8, Asymp> Sig (2-sided) = 0.842

H_0 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้

H_1 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับรายได้

P(ความน่าจะเป็น) = .842 , α (ระดับนัยสำคัญ) = .05

ดังนั้น ค่า P มีค่า มากกว่า ค่า α จึงยอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมมุติฐานที่ 2

ปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด

ความพึงพอใจโดยรวม	ปัจจัยส่วนผสมการตลาด							
	ด้านผลิตภัณฑ์		ด้านราคา		ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย		ด้านการส่งเสริมการตลาด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เฉย ๆ	95	23.8	95	23.8	95	23.8	95	23.8
พึงพอใจมาก	257	64.2	257	64.2	257	64.2	257	64.2
พึงพอใจมากที่สุด	48	12	48	12	48	12	48	12
รวม	400	100	400	100	400	100	400	100

Chi-square test: Value = 169.212, df = 6, Asymp> Sig (2-sided) = 0.000 (ด้านผลิตภัณฑ์)

Chi-square test: Value = 136.809, df = 6, Asymp> Sig (2-sided) = 0.000 (ด้านราคา)

Chi-square test: Value = 176.774, df = 6, Asymp> Sig (2-sided) = 0.000 (ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย)

Chi-square test: Value = 246.286, df = 6, Asymp> Sig (2-sided) = 0.000 (ด้านการส่งเสริมการตลาด)

H_0 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด

H_1 : ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด

$P(\text{ความน่าจะเป็น}) = .000, \alpha (\text{ระดับนัยสำคัญ}) = .05$

ดังนั้น ค่า P มีค่า น้อยกว่า ค่า α จึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับปัจจัยส่วนผสมทางการตลาด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

